

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

«Συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων·
τό μὲν γὰρ ἡμέρου φύσεώς ἐστι,
τό δὲ θηριώδους»

Πιττακός

ΕΤΟΣ 35ον

ΤΕΥΧΟΣ 194

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1990

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Έποχή του Ύδροχόου;	3
Κωστή Μελισσαρόπουλου: Η εξέλιξη της ψυχής και το κοινωνικόν περιβάλλον	10
Σοφία από την Αρχαία Αίγυπτο 6Η Μετενσάρκωσις απασχολεί τούς έπιστήμονες	14 16
Έλενα Π. Μπλαβάτσου: Η Μετενσάρκωσις	22
Άντι Μπεζάντ: Τό θέμα της άναμνησεως των προηγουμένων βίων	29
Δημ. Α. Ίωαννίδης: Η Δημιουργία	31
Πέτρου Γκράβιγγερ: Πρόσδος – Έξελξις	34
Διδώς Καλλέργη: Η Ψυχή και τό Πνεύμα	39
Ό Νόμος της Ίσορροπίας	50
Νίκου Καρβούνη: Τά κορακίστικα της διανοήσεως	52
Σταύρου Βασαρδάνη: Τά «Μηθικά Συστήματα» και η Έπιστήμη	58
Συνεδριάσεις Στοών	60
Μεταξύ μας	61

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΕΥΧΟΣ

- Κ. Μελισσαρόπουλου: Εισαγωγή στη Θεοσοφία
Π. Τροίζη: Βυζαντινές επιδράσεις στο Ροδοσταυρισμό
Κρίσναμούρτι: Ομαδικός - άτομικός κόσμος χωρίς ειρήνη
Σ. Κλήμη: Τό μήνυμα του Όρφέα
Κ. Φλαμαριόν: Τό μυστήριο του θανάτου
Meheer: Χριστιανικός Μυστικισμός
Φ. Λαίντον: Οι Κύριοι του Κάρμα

ΕΡΕΥΝΑ ΘΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Ἀθήναι Τηλ. 362.0702

Ἰδρυτής: †ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰδιοκτησία: Θεοσοφικὴ Ἐταιρία ἐν Ἑλλάδι

Ἐκδότης-Διευθυντής: Πολ. Ἀντζακας

Συντακτικὴ Ἐπιτροπή: Π. Αναγνώστου, Π. Παπασωλιῶτης

Ἔτος 35ον ● Ἰανουάριος – Φεβρουάριος 1990 ● Τεύχος 194

Ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου;

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΥΔΡΟΧΟΟΥ:– Εἶναι τίτλος ἀρθροῦ τῆς Φέλιξ Λαιhton στο περιοδικό τῆς Ἀμερικανικῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας.

Γιατί ἡ τόση ξαφνικὴ φασαρία περὶ τῆς Ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου; ἔρωτᾷ ἡ Φέλιξ Λαιhton. Πολλοὶ συγγραφεῖς μεταφυσικῶν τάσεων, ἀκόμη καὶ θεοσοφικὰ περιοδικὰ, τείνουν νὰ θεωροῦν τὴν «ἐποχὴ» αὐτὴ ὡς ἐξήγησι τῆς στροφῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα.

Ἀναφέρει περαιτέρω ὅτι ἡ μετάβασις ἀπὸ τὴν μιά ἀστρολογικὴ ἐποχὴ σὲ ἄλλη συντελεῖται κάθε 2.155 ἔτη κατὰ προσέγγισιν, καὶ μελετῆται τοῦ ἀποκρυφισμοῦ δὲν θεωροῦν ὅτι εἶναι τυχαῖες οἱ καταπληκτικὲς πρόοδοι τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ εἶναι συνέπεια τῆς εἰσόδου στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου. Ἀλλὰ οἱ ἀστρολόγοι διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, τὴν ὁποῖαν τοποθετοῦν σὲ περίοδο 400 ἐτῶν μεταξύ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τοῦ 23ου. Εἶναι ἱκανοὶ νὰ προσδιορίσουν μὲ δευτερόλεπτα τὴν Ἑαρινὴ Ἰσημερία, ἀλλὰ ἀδυνατοῦν νὰ καθορίσουν πότε γίνεται ἡ εἰσοδος στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου, διότι τὰ ἀστρολογικὰ του σύνορα δὲν ἔχουν καταγραφὴ μὲ ἀκρίβεια.

Καθὼς εἶναι γνωστὸν, ἡ ἐκλειπτικὴ κινεῖται –βέβαια, βραδύτατα– καὶ τὸ σημεῖον ὅπου διασχίζει τὸν ἰσημερινὸ ἐκάστην ἀνοιξιν, τὴν Ἑαρινὴν Ἰσημερίαν, κινεῖται διὰ μέσου ἑνὸς ζωδίου σὲ 2.155 ἔτη. Πλήρης περιφορά συντελεῖται σὲ 25.900 ἔτη περίπου. Εἶναι ἡ λεγομένη «προπόρευσις ἰσημεριῶν». Οἱ ἀστρολόγοι τοῦ δυτικοῦ κόσμου κάνουν τὸ λάθος νὰ

μήν προσέχουν, κατά τήν σύνταξιν τῶν ὠροσκοπιῶν, τήν θέσιν τῶν πλανητῶν ἐν σχέσει πρὸς τήν Ἑαρινήν Ἰσημερίαν, πιστεύοντες ὅτι ἡ Ἑαρινή Ἰσημερία εἶναι πάντοτε τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ Κριοῦ, ἐνῶ εἶναι 30 βαθμούς μακριά, πιθανῶς εἰς τὸν ἀστερισμὸ τῶν Ἰχθύων, ἴσως ὅμως καὶ μεταξὺ τῶν ἀστέρων τοῦ Ὑδροχόου. Τοῦτο συμβαίνει ἐπειδὴ χρησιμοποιοῦν σύστημα βασιζόμενον ἐπὶ τῆς κ ι ν ο υ μ ἔ ν η ς Ἑαρινῆς Ἰσημερίας καὶ ὄχι ἐπὶ τῶν ἀ κ ι ν ῆ τ ω ν ἀστερισμῶν. Παλαιοὶ Ἴνδοὶ ἀστρολόγοι ἐχρησιμοποιοῦσαν μέθοδο βασισμένη ἐπὶ τῶν καθωρισμένων ἀστερισμῶν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τήν κίνηση τῆς γῆς καὶ τήν προπόρευση. Ἐνα ἄλλο σημεῖο ἀνακύπτει ἀπὸ τὸ ἐρώτημα γιατί δίδεται τόση σημασία στὴν Ἑαρινή Ἰσημερία καὶ ἀγνοεῖται ἡ Φθινοπωρινή. Θὰ μᾶς ποῦν ὅτι ἡ Ἑαρινή Ἰσημερία σημειῶνει τήν πρώτη ἡμέρα τῆς ἀνοιξεως, τήν ἀφύπνιση τῆς ζωῆς γιὰ ἓνα νέο θέρος. Ἄλλ' αὐτὸ ἰσχύει μονάχα γιὰ τὸ ἡμισυ τοῦ κόσμου. Γιὰ τὰ νότια πλάτη, ἡ Ἑαρινή Ἰσημερία σημειῶνει τὸ τ ἔ λ ο ς τοῦ θέρους, ὅταν ἡ ζωὴ ἀποσούρεται. Γιὰ τοὺς λαοὺς ἐκείνους πρώτη ἡμέρα τῆς ἀνοιξεως εἶναι ἡ Φθινοπωρινή Ἰσημερία. Τότε πού ἡ Ἑαρινή Ἰσημερία εἰσέρχεται στό ζῶδιον τοῦ Ὑδροχόου καὶ ἡ Φθινοπωρινή στό ζῶδιον τοῦ Λέοντος. Μήπως τότε ἀρχίζει γιὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον, μία ἐποχὴ τοῦ Λέοντος καὶ ἀναμιγνύεται διὰ τῶν τροπικῶν μὲ μία ἐποχὴ τοῦ Ὑδροχόου γιὰ τοὺς βορειοὺς; Μερικοὶ ἀστρολόγοι εἶναι οἰκτρῶς ἀμαθεῖς πάνω στὰ γεγονότα τῆς γῆς, τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος καὶ τίς κινήσεις τῶν πλανητῶν...

Ἡ Φέλιξ Λαίητον περαιτέρω ἀναφέρει ὅτι σὲ κάποιο μακρινὸ παρελθόν ἡ Ἀστρολογία εἶχε ἐξυψωθῆ σὲ Μυστικὴ Ἐπιστήμη, ἡ ὁποία μελετοῦσε τήν κυκλικὴν κίνηση τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ παρακολουθοῦσε τίς ἀνταποκριτικὰς κινήσεις πάνω στίς ψυχικὰς δυνάμεις πού ἐπηρέαζαν τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖνοι οἱ ἀστρολόγοι ἦσαν σοφοὶ. Ἐκτοτε ὅμως ἡ ἀστρολογία ἐξέπεσε, καθὼς ἀνθρωποὶ ἀσοφοὶ, ἀναρμόδιοι, πολεμιστὰ καὶ κυβερνητὰ διψαλέοι γιὰ δύναμη ἀξίωσαν νὰ εἰσέλθουν στίς Μυστηριακὰς Σχολὰς, ὅποτε οἱ διευθυντὰ τῶν σχολῶν ἐκείνων, στὴν ἀδυναμίαν τους ν' ἀρνηθοῦν, ἀπέκρυσαν τήν ἀληθινὴν γνώση τους καὶ ἐδημιούργησαν πλαστὰς καὶ ἐντυπωσιακὰς Σχολὰς γιὰ νὰ ἐξευμενίσουν τοὺς ἰσχυροὺς. Ἀπόρροια τῶν πλαστῶν σχολῶν εἶναι τὰ σημερινὰ ψευδο-ἐπιστημονικὰ προγνωστικὰ τῶν λεγομένων ἀστρολόγων, ἀμαθῶν κατὰ κανόνα ἀτόμων.

Τὰ 2160 ἔτη τοῦ Ὑδροχόου

Στὸ ἴδιο περιοδικὸ ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ Ρίτσαρντ Ἴλε (Ihle) ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ 2160 χρόνια μας». Ὁ τίτλος ἐκφράζει τήν ἀποψη ὅτι κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀστρονόμους τὸ μῆκος τοῦ Μεγάλου Ἀστρικοῦ Ἐτους (τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου γιὰ τήν κυκλικὴν ἐπιστροφή ἑνὸς πλανήτου στίς ἴδιες θέσεις καὶ σχέσεις), εἶναι ὄχι 25.920 ἔτη (κατὰ τὸν Πλάτωνα), ἀλλὰ μεταξὺ 25.413 καὶ 25.976 ἐτῶν. Ἀλλὰ ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς τοῦ Πλάτωνος, θὰ παρατηρηθοῦν μερικὰς γοητευτικὰς «συμπτώ-

σεις» (είναι συμπτώσεις;), για την ιδιότητα του αριθμού 25.920 και του ενός δωδεκάτου αυτού, του 2.160, που συνδέονται με τον αριθμό 9, ο οποίος έχει μυστηριακή σημασία. Διαδοχική πρόσθεση των αριθμών μέχρι παραγωγής μονοψηφίου, δίδει το 9. Το αυτό αποτέλεσμα έχουμε και με την άθροιση του ήμισους του Αστρικού Έτους, 12.960. Επίσης και η άθροιση του δωδεκάτου της συνολικής έκτάσεως του Έτους: 2.160. Ο αριθμός αυτός δείχνει την διάρκεια της πορείας από τον Άστερισμό των Ίχθύων στον Ύδροχοο.

Περαιτέρω ο συγγραφέας λέγει:

«Ποιά η διαφορά μεταξύ Ίχθύων και Ύδροχού; Μία από τις πλέον χαρακτηριστικές διαφορές συνίσταται στο ότι κατά την εποχή του Ύδροχού αναπτύσσεται η έρευνα για την αλήθεια και η τάσις προσωπικών σχέσεων του ανθρώπου με την ολότητα. Αφυπνίζεται η αξιοπρέπεια και η ευγένεια. Η ανθρώπινη σχέση καλλιεργείται στο σχήμα διδάσκαλος-μαθητής, όχι κύριος-οπάδος. Στην εποχή των Ίχθύων επικρατούσε η όμοιογένεια των πίστεων. Στον Ύδροχοο εγκαθίσταται η δημοκρατία των ανεξαρτήτων και ελευθέρων ατόμων. Η Ύδροχοική Αδελφότης είναι δημοκρατική υπό την άριστη έννοια.

Άλλη χαρακτηριστική διαφορά είναι το άνοιγμα προς την διερεύνηση και τον πειραματισμό, εν αντιθέσει προς την άποκρυστάλλωσι της εποχής των Ίχθύων. Το παρόν ανικανοποίητο με τις παραδοσιακές θρησκείες και η ευφορία κινήσεων παγκοσμίου αδελφότητος είναι μαρτυρίες Ύδροχοϊκής τάσεως. Και είναι μονάχα μία ατελής αφετηρία. Ο Ύδροχοϊκός άνθρωπος δεν θα είναι αποκλειστικά έντεταγμένος και ιδεολογικά τεμαχισμένος. Δεν θα είναι άφοσιωμένος σ' έναν αποκλειστικό διδάσκαλο ή σε μία αποκλειστική άτραπό. Θα εύρισκε την αλήθεια όπου υπάρχει και παντού θα την αναζητή. Δεν θα υποδέχεται καμμία άποψη μέχρις ότου αποδειχθή σωστή στον ίδιον και αισθανθή υποχρεωμένος να την πιστέψη. Ένώ ο άνθρωπος της εποχής των Ίχθύων έτεινε να όμιλή έξ' ονόματος μιάς άκέρδιστης αύθεντίας, ο Ύδροχοϊκός θα άπαντάται συχνά στους αντίθαλάμους της άβεβαιότητος. Εύτυχώς, η άκέρδιστη αύθεντία όλοένα ξεπέφτει σε άνυποληψία υπό τον παλμό της νέας εποχής. Θ' αποδειχθή ότι το σύνθημα της Θεοσοφικής Έταιρίας «Ούδεμία θρησκεία ύπερτέρα της Άληθειας», ήταν ένας άφανος πού εφώτιζε τον ώκεανό, καθώς εμάνιαζαν τα κύματα της μισαλλοδοξίας.

Ο συγγραφέας αναμένει ότι στη Νέα Εποχή ή Θεοσοφική Έταιρία θα παίξη σημαντικό ρόλο. Κινήσεις και όργανώσεις μονοδιάστατες είναι σημάδια της εποχής που φεύγει. Ο κόσμος θα τείνη προς τούς κήπους, με πολλά άνθη και ποικίλους καρπούς. Τα 2.160 έτη από της Εποχής του Ύδροχού θα είναι έτη Προόδου και Άλήθειας.

Τερματίζεται η Κάλι-γιούγκα;

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ της άναμενομένης (ή και άρξαμένης) Εποχής του Ύδροχού με την λήξι της Εποχής της Κάλι (Ίνδικής θεάς της έχθρικό-

τητος καί τῶν δεινῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἄλλως καλουμένης Δουργά = δυσπρόσιτης) ὑπεστηρίχθη σέ ἐρώτησι πρὸς τὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία τῆς Ἀγγλίας. Στὸ περιοδικὸ τῆς ἔδωσε ἀπάντησι ὁ δόκτωρ Κορόνα Τριού (Trew). Ἡ ἐρώτησι εἶχε ὡς ἐξῆς: Στὴν «Μυστικὴ Διδασκαλία» τῆς Μπλαβάτσου ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἐποχὴ τῆς Κάλι (Κάλι-Γιούγκα) θά διαρκούσε 432 χιλιάδες ἐτη. Καί ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ξεκίνημά τῆς τοποθετεῖται κατὰ τὸν θάνατο τοῦ Κρίσνα, τὸ ἔτος 3102 π.Χ., ἀπομένει νὰ διανυθῇ μεγάλη διάρκεια. Πῶς ὅμως μερικοὶ συγγραφεῖς, ὅπως ὁ Ροϋντολφ Στάνερ καὶ ὁ Ρενέ Γκενόν, ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Κάλι-Γιούγκα θά ἔχῃ διάρκεια μόνον 5000 ἐτῶν, ἄρα θά τερματισθῇ μετὰ τὸν τρέχοντα αἰῶνα;

Ἡ ἀπάντησις ἦταν: ὁ ἀριθμὸς τῶν 432.000 ἐτῶν τῆς Μπλαβάτσου εἶναι σωστός. Ἀλλὰ ἡ συγγραφεὺς τῆς «Μυστικῆς Διδασκαλίας» ἔγραψε ἐπίσης περὶ «κύκλων» τῆς Κάλι-Γιούγκα, ἕκαστος τῶν ὁποίων ὑποδιαιρεῖται σέ «ὑπο-κύκλους». Ἀκόμη ἔγραψε ὅτι ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν 432.000 ἐτῶν πρέπει νὰ κατανεμηθῇ στίς διάφορες «Φυλές». Καί κατὰ τὸν δόκτορα Τριού, ἐκ τῆς συνολικῆς διάρκειας τῆς Κάλι-Γιούγκα ἀναλογοῦν περίπου 43.000 ἐτη γιὰ τὴν 5η Ρίζα-Φυλὴ, ἀλλὰ ὁ κύκλος αὐτὸς ὑποδιαιρεῖται σέ ὑπο-κύκλους διάρκειας 5.000 ἐτῶν ἕκαστος. Ἐνας τέτοιος ὑπο-κύκλος, πού ἀρχισε τὸ 3.102 π.Χ. θά ἔπρεπε νὰ λήξῃ περὶ τὸ 1897.

Ἡ Μπλαβάτσου ἔγραψε στὸ «Θεοσοφικὸν Γλωσσάριον» (ἐκδοσις 1892), ὅτι ὁ ὑπο-κύκλος θά ἐκλείνῃ τὸ 1897 καὶ ὅτι, ὅπως συμβαίνει περὶ τὸ τέλος ἐκάστου κύκλου, θά ἐσημειώνητο ἐξαρσις τῆς Ἐπιστήμης καὶ ἀλματώδης ἐπίδρασις εἰς τὴν ἀποκάλυψι τῶν μυστικῶν τῆς Φύσεως. Συγκεκριμένως προέβλεψε ὅτι «θά ἀνηγειρετο σοβαρῶς ὁ πέπλος τῆς Φύσεως καὶ ἡ ὑλιστικὴ ἐπιστῆμη θά ὑφίστατο δεινὸν πλήγμα».

Εἶναι ἀξιοσημειῶτον, παρατηρεῖ ὁ δόκτωρ Τριού, ὅτι ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν περίοδο ἐγίνε ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Ραδίου (τὸ 1898, ἀπὸ τὸ ζεῦγος Κιουρί, στὸ Παρίσι). Ἡ Βρετανικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία ἔχει περιγράψῃ κατὰ τρόπον ἐξαιρετικὸ τὸ στοιχεῖον αὐτὸ καὶ τὰ παράγωγα τῆς ραδιενεργοῦ ἀποσυνθέσεώς του. Ἐνα ἀπὸ αὐτά, τὸ σωματίον α λ φ α ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ κέντρον ἑνὸς ἀτόμου τοῦ ραδίου μετὰ ταχύτητα περίπου 10.000 μιλίων στὸ δευτερόλεπτο. Τὸ ἐλαφρότερον σωματίον β ἦ τ α , πού εἶναι ἠλεκτρόνιον, ἔχει ταχύτητα κυμαινομένη ἀπὸ 50.000 ἕως 186.000 μιλία στὸ δευτερόλεπτο. Ἡ ταχύτης τοῦ φωτός εἶναι 186.000 μιλία τὸ δευτερόλεπτο.

Ἡ ἐρευνα τῆς ραδιενεργοῦ ἀποσυνθέσεως καὶ ἡ μελέτη τῶν διαφορῶν τύπων ἀκτινοβολίας ἀπὸ τὸ ράδιο καὶ ἄλλα ἄτομα, ὠδήγησε εἰς τὴν ἀνάπτυξη νεωτέρων ἀπόψεων γιὰ τὴν δομὴ τῆς ὕλης. Ἡ ἀντίληψις τοῦ 19ου αἰῶνος περὶ τοῦ ἀτόμου σάν «μπιλίας τοῦ μπιλιάρδου» ἐγκατελείφθη καὶ ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὴν σύγχρονη ἐπιστῆμη τῆς ἀτομικῆς φυσικῆς. Τὰ ἄτομα σήμερα θεωροῦνται ὡς ἐκφράσεις ἐνεργείας ἀναριθμητῶν ὑπο-ἀτομικῶν σωματίων, πρωτονίων, οὐδετερονίων, ἠλεκτρονίων κ.λπ. Οἱ σύγχρονες ἀνακαλύψεις ὑπῆρξαν σημαντικῆς ἀπὸ φιλοσοφικῆς ἀπόψεως, διότι ἔδωσαν βαρύτητα σέ βεβαιώσεις τῆς «Μυστικῆς Διδα-

σκαλίας», όπως ή προαναφερθείσα, και έμείωσαν την ύλιστική περι του κόσμου αντίληψη.

Χαρακτηρισμός των Έποχων

«ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΥΔΡΟΧΟΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ» είναι ο τίτλος άρθρου, που έδημοσιεύθη στο επίσημο περιοδικό της παγκοσμίου Θεοσοφικής Έταιρίας (The Theosophist, Adyar, τεύχος Αυγούστου 1977), από τον «Αδελφό Τζών» χωρίς άλλα στοιχεία ταυτότητας, με την πρόσθετη ένδειξη ότι ήταν όμιλία που έγινε, τον Ιούλιο 1976, στο «Κέντρον Θεοσοφικών Μελετών και Έρευνών».

Υπεστήριζε ότι ή εισόδος στην έποχή του Υδροχόου, έγινε κατά την στροφή του 19ου αιώνος προς τον 20όν. Ήδη περνούμε την περίοδο της α υ γ η ς της Υδροχοϊκής έποχής.

Μερικά άποσπάσματα της όμιλίας:

«Η προηγηθείσα Έποχή των Ίχθύων έκυριαρχείτο από τό σημείο της θαλάσσης, γενικώτερα τό ύδατινόν στοιχείον. Χαρακτηριστικά σημάτα των ευρωπαϊκών έθνών ήσαν οι Μεγάλες Αρμάδες και ή εξερεύνησις της γής από θαλάσσης. Στην αίχμη της έποχής άνεφάνη ή άτομομηχανή, χρησιμοποιούσα τό νερό ως πρώτην ύλην. Κατά την έποχή του Υδροχόου έπικρατεί τό όμιχλώδες στοιχείον που καταλαμβάνει τό χώρο μεταξύ των ουρανίων σωμάτων, δηλ. τον άέρα. Άνεβαίνουμε από τό νερό στον άέρα και φθάνομε στη σφαίρα έπιρροής των ένεργειακών κυμάτων ύψηλής συχνότητας. Αυτή έδωσε ροπή στη σειρά των έφευρέσεων του τρέχοντος αιώνος. Η άτομομηχανή μεταβάλλεται σε μηχανή έσωτερικής καύσεως. Τα πρώτα βήματα έγιναν με τις διαστημικές πτήσεις. Τό τηλεφωνό έπροχώρησε στο ραδιόφωνο, προς τό ραντάρ και την τηλεόραση. Από τις έμβολοφόρες μηχανές εφθάσαμε στις πυραυλοκίνητες

Έπί του ανθρώπιστικού πεδίου, ή έπιρροή του Υδροχόου παρατηρείται στην κίνησι από τον έθνικισμό, τον δογματισμό και τον άτομικισμό της έποχής των Ίχθυων, προς τα χαρακτηριστικά σημάδια του Υδροχόου, που είναι ή αδελφότης, ή κοινότης, ή συνεργασία, τό ένωτικό όραμα. Έτσι οι πράξεις πειρατείας των ισχυρών έθνών επί των αδυνάτων εμετριάσθησαν με τον σχηματισμό πρώτα της Κοινωνίας των Έθνών και έπειτα του Οργανισμού Ηνωμένων Έθνών. Οι θρησκευτικοί πόλεμοι του παρελθόντος παραμερίσθησαν από τον θρησκευτικό οικουμενισμό και τον μεταξύ των θρησκείων διάλογο.

Η Μαντάμ Μπλαβάτσκι υπήρξε κήρυξ των έπερχομένων μεταβολών. Μας έδωσε τό διάγραμμα του ένωτικού όράματος και έχαρτογράφησε την άτραπό προς την έξωτερική πείρα, που είναι πηγή όλων των θρησκείων. Έδωσε όρμη στην ιδέα της παγκοσμίου αδελφότητος. Έπμοκάλεσε τους έπιστήμονες με τις άπαρχαιωμένες αντίληψεις ν' αντικρύσουν τον κόσμο σαν από τό έσωτερικό διάστημα. Έζήτησε δυναμική άλλαγή στις άπόψεις των έπιστημόνων, θρησκευτικών και κοινωνικών αναμορφωτών, των πολιτικών άνδρων και των ανθρώπων του λαού.

Υπήρξαν και άλλοι οι οποίοι έβοήθησαν στην γεφύρωση του κενού μεταξύ Ίχθύων και Υδροχόου. Ο Βιβεκανάντα έδωσε έκφρασι στο ένωτικό όραμα και μετέδωσε τό ίδιο κάλεσμα αδελφότητας και συνεργασίας, πού βασίζεται στην βαθειά γνώσι τής Αιώνιας Αλήθειας. Ο Μάξ Μύλλερ, έκαμε προσιτή στην Άγγλια τήν λογοτεχνία τής Άνατολής. Ο Άϊνστάϊν, μέ τή θεωρία τής Σχετικότητας, έκλυδώνισε τήν λέμβο τών έπιστημόνων εκείνων πού έξακολουθοῦσαν νά λικνίζονται στόν πομπώδη ύλισμό. Ο Κάρλ Γιούγκ μās έδωσε κλασικό παράδειγμα τής μεταβατικής πορείας από τούς Ίχθεις στόν Υδροχόο. Έξεκίνησε ως μαθητής του Φρόϋδ, μέ αντίληψη ματεριαλιστική και έγκόσμια γιά τήν ανθρώπινη φύσι. Άναπτυσσόμενος και περνώντας από μελέτες και πείρα, έγινε άριστουργηματικός ύποστηρικτής τής «ατραπού», μέ άφετηρία τήν παραδοσιακή σοφία. Όλως προσφάτως έσημειώθη ή άκρως έκπληκτική στροφή τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας πρός τήν Υδροχοϊκή έπιρροή. Θά έλεγε κανείς μάλιστα, ότι ή Έκκλησία τής Ρώμης, έγινε ήγέτης στό πεδίο αυτό. Έθέσπισε τόν διάλογο μεταξύ θρησκειών και έντός του Χριστιανισμού μεταξύ τών Έκκλησιών του. Τρομερή έμφρασι έδόθη στην κοινωνική δικαιοσύνη, ή όποια άποτελεί πρακτική έφαρμογή τής αδελφότητας. Παλαιότερα ή Έκκλησία διεκδικούσε τό μονοπώλιο τής αλήθειας και έθεωρούσε καθέναν έξω από τά δικά της όρια ως άμαρτωλόν καταδικασμένον εις αίώνιαν κόλασιν. Τώρα ή θέσις του Βατικανού είναι ότι τό Άγιον Πνεῦμα μπορεί νά εκδηλώνεται όπου θέλει και ότι έντός οιασδήποτε θρησκείας δύναται νά εκδηλωθ ή αληθινή αγιότης, άκόμη δέ και άγνωστικιστά ή άθεοι μπορεί νά είναι άνθρωποι καλής πίστεως και ύποδειγματικής διαγωγής. Σε κάθε κρυφή γωνιά τής Έκκλησίας, σημειώνεται μία άφύπνισις τής πρωταρχικής έννοιας τής λέξεως Καθολικός, πού έσήμαινε παγκοσμιότητα και όχι άποκλεισμόν.

Η αύστηρή δομή τής κοινωνίας και τής Έκκλησίας τών περασμένων 100 έτών έχει τώρα καταρρεύσει και τελεί έν διαλύσει. Η θέσις άπομονώσεως διαφόρων έθνών έξεπέρασε τό κορυφωμά της και τώρα πιά, μέ έξαιρεση χώρες υπό ανάπτυξι, ή κραυγή γιά έθνικισμό άνήκει στό παρελθόν. Η νησιωτική θέσις διαφόρων θρησκευτικών παραδόσεων είναι άπαρχαιωμένη και ή ένέργεια πού έσπαταλάτο γιά άμοιβαία καταδικη μετεστράφη σέ κύμα συνεργασίας και ειλικρινή προσπάθεια κατανοήσεως. Η διασταύρωσις τών πολιτισμών έγινε ό κανών σήμερα, παρά ή έξαιρεσις. Η συνεργασία μεταξύ άτομων, ιδρυμάτων, οργανώσεων και έθνών άναζητεί βραδέως τόν δρόμο της, ό όποίος οδηγεί στην Παγκόσμιο Άδελφότητα.

Η μεταλλαγή τών δομών είναι παντού αισθητή. Στην Ίνδια οι γονεΐς σκανδαλίζονται από τήν Δυτική ήθική χαλαρότητα, πού εισβάλλει μαζί μέ τήν ένδυμασία του δυτικού κόσμου. Στην Δύσι, ή Χάθα Γιόγκα διδάσκεται αντί τής παλαιάς γυμναστικής και ό Διαλογισμός διαδίδεται εύρύτατα. Η παλαιά αύθεντία τών Έκκλησιών θρυμματίζεται και γίνεται κανών ό συγκριτισμός.

Διαμορφώνεται βαθμηδόν ένας νέος τύπος άνθρωπου, του Υδροχοϊκού ανθρώπου.

Κριτική για την Θ.Ε. και αντίδρασις

Ὁ ὁμιλητὴς ἀναφέρεται σχετικῶς διὰ μακρῶν στίς σύγχρονες ἐκδηλώσεις τῆς νεολαίας ἐκείνης ἢ ὅποια ρέπει στὰ ψυχεδελικά «χόρτα» ἢ χημικὰ προϊόντα, ὡς ἐκδηλώσεις τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου, πού βοηθοῦν στὴν διεισδυση στὸν πέραν τῆς συνειδήσεως χῶρο. Δέν παραλείπει νὰ τονίσῃ τίς προειδοποιήσεις τῶν κατόχων τῆς γνώσεως ἐναντίον τέτοιας ἐμπειρίας, πού τὴν παρομοιάζουν μὲ περπάτημα στὴν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ. Ἐξ ἄλλου, ἀσκεῖ σκληρὴ κριτικὴ ἐναντίον τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας. Ἀνήκει, λέγει, σ' ἄλλον αἰῶνα. Δέν μπορεῖ ν' ἀποδώσῃ τὸ προσδοκώμενον ἔργον, διότι «δέν ὀργανώνεται ἡ ἀγάπη» ἀπὸ τὴν «γραφειοκρατία». Καί θ' ἀληθεύσῃ τὸ τοῦ Ἰησοῦ «ἔσονται οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι».

Συνδρομηταὶ τοῦ περιοδικοῦ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐσπευσαν νὰ ἐκφράσουν τὴν διαφωνία τους σ' αὐτὲς τίς ἀπόψεις.

Αὐτὸ πού ὁ «ἀδελφὸς Τζῶν» ἀποκαλεῖ «γραφειοκρατία» τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας –λέγει ἓνας ἐπιστολογράφος– εἶναι ἡ ὀργάνωσις ἢ ὅποια ὑπηρετήσῃ τὴν Ἑταιρία καὶ τῆς ἐξησφάλισε ἓναν αἰῶνα ζωῆς, στὴν διάρκειά τοῦ ὁποίου ἐδίδαξε καὶ ἐφώτισε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία δέν προσελκύει μᾶζες ἀνθρώπων καὶ δὴ νέων στὴν ἐποχὴ μας, ἀλλὰ δέν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἐπιδιώξῃ μὲ θυσία τῶν ἀρχῶν τῆς. Πολλοὶ σημερινοὶ νέοι ἀναζητοῦν «λακτίσματα». Ἐπιθυμοῦν κάτι τὸ μαγικὸ, μαύρη μαγεία ἴσως, γρήγορα ἀποτελέσματα. Ἐμεῖς δέν τὰ ὑποσχόμεθα, οὔτε ἐνθαρρύνομε τὰ ψυχεδελικά φάρμακα γιὰ πρόσκαιρη «ὑπερκόσμια» ἐμπειρία καὶ κατάληξῃ τὸ ψυχικὸ βεράθρωμα. Τούναντιον, ζητοῦμε θυσίαι καὶ σκληρὴ ἐργασία. Προσφέρομε ἀδελφικὴ ἀγάπη. Θὰ ἔπρεπε νὰ βοηθήσωμε αὐτὴ τὴ νεολαία, ἀλλὰ δέν τοὺς θέλομε στίς γραμμὲς μας –πάντως τοὺς ἀγαποῦμε ὅλους. Ὅσο γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τὴν ἴδια, ἂν πράγματι εἶναι ἀχρηστὴ, θὰ ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῇ, ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς κατεδαφίσεως εἶναι εὐκόλο, δύσκολο εἶναι τὸ χτίσιμο.

ΕΠΙΜ. Π. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ἡ ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς καί τό κοινωνικόν περιβάλλον

Τοῦ κ. Κωστή Μελισσαροπούλου

Ἡ κοινωνία ἀποτελεῖ τό περιβάλλον, μέσα στό ὁποῖο ἀναπτύσσεται καί ἐξελισσεται ἡ ἀνθρώπινη ψυχή.

Κάθε ἀνθρώπινον ὄν εἶναι ἡ ἐκδήλωση, σέ καθωρισμένο χρόνο, μιᾶς ψυχῆς πού ἀκολουθεῖ μιᾶ ἀνοδική πορεία ἐξελιξεως, σέ ἀπεριόριστο χρονικό διάστημα.

Ἡ ἀνθρώπινη ψυχή, κατά τή μακρά διαδρομή τῆς ἐξελιξεως της, ἐκδηλώνεται μέ διάφορες ἀλληλοδιάδοχα μορφές στόν ὑλικό κόσμο.

Σκοπός τῶν περιοδικῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων εἶναι ἡ ἐπαφή μέ τόν ἐξωτερικό κόσμο καί ἡ ἀπ' αὐτήν προσκόμιση πείρας, τήν ὁποία ἐπεξεργάζεται καί ἀφομοιώνει ἡ ψυχή στό ἀναμεταξύ δύο ὑλικῶν ἐμφανίσεων της χρονικό διάστημα. Ἔτσι ἡ ἀνθρώπινη ψυχή πλουτίζεται σέ ἐμπειρία καί προσδεύει σέ ἐξέλιξη.

Ἡ ψυχή δέν προσβάλλεται ἀπό τίς περιπέτειες τῆς μορφῆς, μέ τήν ὁποία ἐκδηλώνεται στόν ὑλικό κόσμο. Καλά καί κακά, εὐχάριστα καί δυσάρεστα, ἔρχονται καί παρέρχονται, χωρίς νά θίγουν τήν ψυχή. Προβάλλουν μονάχα τήν ὑλική μορφή της.

Γιά τήν ψυχή δέν ὑπάρχει καλό καί κακό, μέ τή συνηθισμένη τους ἐννοια, ὅπως ἀντιλαμβάνεται τό καλό καί τό κακό ὁ συνηθισμένος ἄνθρωπος. Καλό εἶναι γιά τήν ψυχή ἐκεῖνο πού βοηθεῖ καί συντελεῖ στήν ἐξέλιξη της. Κακό εἶναι ἐκεῖνο πού παρεμποδίζει καί ἀναστέλλει τήν ἐξέλιξη. Τήν ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς. Ὄχι τήν ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας. Ἡ κοινωνία δέν ἀποτελεῖ ἄθροισμα ψυχῶν, ἀλλά τό περιβάλλον, μέσα στό ὁποῖο κινουῦνται καί ἐξελισσονται οἱ ψυχές κατά τήν ὑλική τους ἐκδήλωση.

Τό περιβάλλον ἔχει ἐνδιαφέρουσα σημασία, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιδράσεως πού ἐξασκεῖ στίς ψυχές, οἱ ὁποῖες ἀναγκαστικά δέχονται τήν ἐπιρροή του.

Κάθε ἄνθρωπος, πού συνειδητά καί ὑπεύθυνα σκέπτεται καί ἐνεργεῖ, πρέπει νά ἐνδιαφέρεται ἀπεριόριστα γιά τίς ψυχές, θεωρώντας πρωταρχικό ἀνθρώπινο καθήκον καί σημαντική ἐργασία νά συντελεῖ ἐνεργητικά στήν ἐξέλιξη τους, κατά τό μέτρο τοῦ δυνατοῦ. Δέν μπορεῖ νά ἔχη γι' αὐτόν πρωταρχικό ἐνδιαφέρον ἡ ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας, ὅσον ἡ ἐξέλιξη τῶν ψυχῶν.

Ἀλλά πῶς εἶναι δυνατόν νά συντελέση κανεὶς στήν ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς ἐνός ἄλλου, γιά τήν ὁποία δέν ἀποτελεῖ, παρά ἓνα μικρό κομμάτι τοῦ δευτερευούσης σημασίας περιβάλλοντός της;

Δέν ὑπάρχει, παρά ἓνας καί μοναδικός τρόπος. Νά προσπαθῆση νά ὑποβοηθῆση στήν ἀφύπνιση τῶν ψυχῶν. Νά προσπαθῆση νά ἀφαιρέση τά ἐμπόδια, πού δυσκολεύουν τήν ψυχή νά ἀντιληφθῆ τά πράγματα καθαρὰ, ἔτσι ὅπως ἀκριβῶς εἶναι, καί νά κατανοῆση τή σημασία τους. Νά

προσπαθήσει να διαλύσει τα συννεφα, που εμποδίζουν τον ήλιο της κατανοήσεως να λάμψει με ολη του τη λαμπρότητα.

Απελευθερωτική, λοιπόν, πρέπει να είναι η προσπάθεια της επιδρασεως επάνω στην ψυχή, και όχι καθοδηγητική. Σε καμμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να καταδυναστευεται η ψυχή.

Δεν είναι δυνατόν να καταστήσει κανείς όμαλό τον δρόμο του άλλου. Είναι όμως δυνατόν να ανάψει ένα φώς, για να διαπεράσει τα βαθεία σκοτάδια. Απ' αυτή και μόνο την άποψη έχει σημασία η κοινωνική δράση και το ενδιαφέρον για τη διαμόρφωση της κοινωνίας.

Η κοινωνία πρέπει να αποτελέσει το κατάλληλο φυσικό περιβάλλον για την ελεύθερη διαμόρφωση της ψυχής. Αλλά κάθε ψυχή θα βαδίσει μονάχη της τον δικό της δρόμο.

Το κοινωνικό ιδανικό πρέπει να είναι η φυσιολογική διαμόρφωση του περιβάλλοντος, για την ανεμπόδιστη εξέλιξη της ψυχής. Να γιατί ο συνειδητά σκεπτόμενος άνθρωπος πρέπει να απεχθάνεται κάθε μορφή βίας και καταδυναστευσεως.

Η ψυχή δεν έχει πατρίδα, ούτε κοινωνική τάξη. Δεν έχει πρόνομια, παρά μονάχα εκείνα που προέρχονται από τον τυχόν υψηλό βαθμό της εξελίξεώς της.

Η εξελιγμένη ψυχή δεν παρασυρεται από ιδανικά που άλλους τους συγκινούν βαθυτάτα, όπως ο εθνικισμός, η θρησκευτική ροπή, η πολιτική διαμορφωση της κοινωνίας, το κοινωνικό πρόβλημα.

Η εξελιγμένη ψυχή δεν είναι εχθρική προς την έννοια του έθνους. Αλλά δεν αποδίδει εξαιρετική σημασία στο γεωγραφικό τόπο όπου γεννιεται ο άνθρωπος σε μία φάση της μακράς εξελικτικής σταδιοδρομίας της ψυχής. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ευημερία ενός τόπου αποτελεί ουσιαστικά παράγοντα για τη διαμορφωση ενός κατάλληλου περιβάλλοντος για την εκδήλωση μιάς καλλιεργημένης ψυχής. Και μια καλλιεργημένη ψυχή επιδρά κατά τρόπον άνυπολόγιστα αγαθοποιό στις νεώτερες αδελφές της ψυχής. Η υποδουλωση ενός έθνους και τα ολεθρία δεινά, που συνοδεύουν πάντοτε την εθνική υποδουλωση, οδηγούν σε άρροσφορο περιβάλλον, που μπορεί να επιφέρη άκομη και τη διαστρεβλωση της ψυχής. Έπομενως μια εξελιγμένη ψυχή εκτιμά βαθυτάτα το ιδανικό της εθνικής ανεξαρτησίας. Απεχθάνεται όμως το σωβινιστικό πνεύμα, που γεννάει τον εθνικό φανατισμό και προετοιμαζει -υλικά και ιδεολογικά- τον πόλεμο.

Η εξελιγμένη ψυχή δεν είναι εχθρική προς την έννοια της θρησκείας. Είναι όμως εχθρική προς τον θρησκευτικό φανατισμό, ο οποίος τοποθετεί στους ανθρώπους παρωπίδες και χαλκεύει δεσμα στις συνειδήσεις, διαστρεβλώνοντας τις ψυχές. Οικτίρει τη δεισιδαιμονία, οποιαδήποτε και αν είναι η μορφή της, διότι εμποδίζει την ελεύθερη σκέψη και υποδουλώνει τον άνθρωπο στον φόβο και στη συνήθεια, στη νωθρή και αδρανή σκέψη. Μία εξελιγμένη ψυχή εκτιμά βαθυτάτα την αγαθοποιό επίδραση που μπορεί να έχει στην ψυχή το άγνό θρησκευτικό αίσημα.

Η εξελιγμένη ψυχή δεν παραμένει αδιάφορη για την πολιτική μορφή

τῆς κοινωνίας καί εἶναι ἐχθρική γιά κάθε ἀνελεύθερο καθεστῶς, πού χαλκεύει δεσμά στή σκέψη καί ἐμποδίζει τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ πνεύματος καί τήν ἐλεύθερη ἐκδήλωση τῶν τάσεων τῆς ψυχῆς. Ἀλλά δέν συμμετέχει σέ πολιτικές ὀργανώσεις καί κόμματα, διότι ἀποστρέφεται τήν ἀγελαία σκέψη καί τίς ποικιλόμορφες δεσμεύσεις. Δέν θεωρεῖ τά πολιτικά προγράμματα καί τίς πραγματοποιήσεις τους σάν πανάκεια γιά τή θεραπεία τῶν κοινωνικῶν πληγῶν, διότι ἡ ριζική θεραπεία εἶναι ἀνέφικτη, χωρίς τήν ἀνάλογη ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς.

Ἐξ ἄλλου, ἡ δημιουργία καταλλήλου περιβάλλοντος γιά τήν ἐλεύθερη ἐκδήλωση τῶν τάσεων τῆς ψυχῆς, χωρίς προσβολή τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τήν ἐλευθερία τῶν ἄλλων, πρὸς τό Δίκαιον καί τήν Ἠθική, εἶναι πρωταρχικῆς πάντοτε σπουδαιότητος.

Ἡ ἁρμονία τῆς κοινωνίας βασίζεται στήν ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου καί στόν σεβασμό τῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων. Στόν σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, πού εἶναι ἡ χωρίς προκαταλήψεις καί φανατισμούς ἐνατένιση τοῦ ὑποκειμενικοῦ καί ἀντικειμενικοῦ κόσμου καί ἡ ἐλεύθερη συναγωγή συμπερασμάτων. Ἀκόμη, ὅμως, καί ἡ πρόθυμη ἀποδοχή νά τροποποιηθοῦν αὐτά τά συμπεράσματα, ὅταν καί ἄλλες ὀψεις τῆς πολυέδρης Ἀλήθειας φωτισθοῦν καί πέσουν στήν ἀντίληψη τοῦ σκεπτομένου ἐρευνητοῦ.

Οὐδείς δύναται νά εἶναι ἐντελῶς ἐλεύθερος ἕως ὅτου γίνουν ἐλεύθεροι ὅλοι.

Χέρμπερτ Σπένσερ

Δέν ὑπάρχει ἀνθρώπινον πρόβλημα ἄλυτον, διότι ἡ λύσις εὐρίσκεται πάντοτε ἐντός μας, ἀλλά διά τήν ἐξεύρεσίν της ἀπαιτεῖται προσπάθεια ἐντονος καί παραγωγική – προσπάθεια συνειδήσεως.

Ἀλφρέδος Σωβύ

Ἴσως δέν εἶναι πράγματι νεκρός ὁ πολιτισμός μας, ἀλλά διψᾷ δι' ὄνειρα.

Ἀρθοῦρος Καίσιτλερ

Μόνον ἐκεῖνο πού εἶναι οἰκουμενικόν καί μᾶς προκαλεῖ τό ἐνδιαφέρον δι' ὅλας τάς ὑπάρξεις, μᾶς συνδέει ἀληθινά μέ τό Σύμπαν.

Ἀλβέρτος Σβαίτσερ

Είμαι εϋγνώμων...

Είμαι εϋγνώμων πού ζῶ ανάμεσα στίς παρούσες περιπλοκές τῆς ζωῆς, καί γιά τό προνόμιο νά παρακολουθῶ τίς συγκρούσεις συμφερόντων, τοπικῶν, ἔθνικῶν καί διεθνῶν, ἐπίσης στό ἐπίπεδο τῆς οἰκονομίας, τῆς κοινωνιολογίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας καί τῆς θρησκείας.

Εἶμαι εϋγνώμων γι' αὐτό τό παλιρροϊκό κύμα τῆς ἀνησυχίας πού χτυπάει στίς ὄχθες τοῦ καθεστώτος.

– γιά τό θάρρος, πού ἐπιδεικνύουν τά ἀνοικτά πνεύματα σέ πολλές περιοχές τῆς σκέψεως.

– γιά τήν συντελούμενη πρόοδο πέραν ἀπό τά παλιά σχέδια καί θεωρίες καί τούς κούφιους ἀκαδημαϊσμούς.

– γιά τούς νέους ὀρίζοντες πού ξανοίγουν ψηλότερα ἀπό τά στενά σύνορα τοῦ δραστηρίου αἰῶνα μας.

Εἶμαι εϋγνώμων, ἐπίσης, γιά τίς προσπάθειες πρὸς τήν ἐδραίωσι ἐνός σωστοῦ κοινοῦ συμφέροντος ανάμεσα στά ἔθνη, πνευματικά καί οἰκονομικά.

– γιά τήν αὔξουσα ἀναγνώρισι τοῦ ὅτι οἱ λαοὶ ὅλων τῶν φυλῶν ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

– γιά τά ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης στό διάστημα, στήν ἀρχαιολογία, στή βιοχημεία, πού συνθέτουν μιά εὐρύτερη κατανόησι τοῦ παρελθόντος τοῦ ἀνθρώπου καί σημαδεύουν τίς ἀπεριόριστες δυνατότητές του γιά τό μέλλον.

– γιά τή νέα φιλοσοφία τῆς ζωῆς πού γεννιέται μέσα ἀπό τίς ὠδίνες τῆς ἐποχῆς μας καί φέρνει τήν ἀρνησι συμβιβασμοῦ ἀρχῶν.

– γιά τούς ἱερεῖς πολλῶν πίστεων, οἱ ὁποῖοι τολμοῦν νά γκρεμίσουν τά τείχη τῆς φρασεολογικῆς φυλακῆς ὥστε νά ἐλευθερωθῇ τό ἀληθινὸ πνεῦμα τῆς καλωσύνης.

Εἶμαι εϋγνώμων γιά τή βαθμιαία ἀποσύνθεσι τῆς φιλοσοφίας τοῦ φόβου, πού συντελεῖται στά πνεύματα τῶν ἀνθρώπων.

– γιά τήν ἐμπιστοσύνη στό μέλλον πού χιτίζεται πάνω στή γνῶσι, ἀντί τῆς ἀμαθείας, πάνω στήν ἀξιοπρέπεια τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἀντί τῆς ἀντιλήψεως ὅτι γεννηθήκαμε ἀμαρτωλοί.

– γιά τήν διευρυνόμενη ἀποδοχὴ τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁ ἀνθρώπος πράγματι ἐπλάσθη καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Ὑψίστου καί μὲ ὅλες τίς ὑψιστές ἰκανότητες αὐτοῦ.

Ναί, εἶμαι εϋγνώμων πού ζῶ σ' αὐτά τά μεσανυχτά τοῦ αἰῶνος μας, μὲ ὅλους τούς ἐφιάλτες του, διότι ἡ αὐγή θά ροδίση καί τό φῶς μίᾶς ἄλλης ἡμέρας θά φέρῃ νέο ὄραμα καί ὠριμη ἐλπίδα γιά τὸν ἠλικιούμενο πολιτισμὸ μας.

Frank P. Boucher

ΣΟΦΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ

Από τους παπύρους Άνάνα του Γραφέως

Πάπυρος αρχαίος Αιγυπτιακός, του έτους περίπου 1320 π.Χ. γραμμένος από τον Άνάνα, αρχιγραμματέα και σύμβουλον στον Φαραώ Σέτι τον Β΄ (Σέθωσι των Ελλήνων) αναφέρει:

«Πρόσεξε, δέν είναι γραμμένο σ' αυτόν τον ρόλλο; Διάβασε, σύ πού θά βρεθής στις αγέννητες ημέρες, αν σε προικίσουν οι θεοί με εύφια. Διαβάστε, ώ τέκνα του μέλλοντος, καί διδαχθήτε τά μυστικά του παρελθόντος, πού είναι τόσο μακρυνά γιά σάς, μά τόσο κοντά στην αλήθεια.

»Οι άνθρωποι δέν ζούνε άπαξ καί δέν φεύγουν από τη γή γιά πάντα. Ζούνε πολλές ζωές σε πολλούς τόπους, αν καί όχι πάντα σ' αυτόν τον κόσμο. Άνάμεσα σε κάθε ζωή πέφτει ο πέπλος του σκοταδιού.

»Στό τέλος θ' ανοίξουν οι πύλες καί θά μάς δείξουν όλα τά δωμάτια, όπου έπλανήθηκαν τά βήματά μας από τό ξεκίνημα. Η θρησκεία μας διδάσκει ότι ζούμε αιώνια. Η αιώνιότης, μη έχοντας τέλος, δέν έχει ούτε αρχή. Είναι ένας κύκλος. Ώστε, αν είναι αλήθεια πώς είμαστε τώρα ζωντανοί, αλήθεια είναι καί ότι πάντα ζούσαμε.

»Στά χρόνια τά πρωτινά, προτού οι ιερείς παγώσουν τις σκέψεις του ανθρώπου σε όγκόλιθους καί μ' αυτούς νά χτίσουν ναούς σε χίλιους θεούς, πολλοί άνθρωποι θεωρούσαν αληθινόν αυτόν τον συλλογισμό, καθώς επίσης έπίστευαν ότι Ένας Θεός ύπάρχει. Στά μάτια των ανθρώπων ο Θεός έχει πολλές μορφές καί ο καθένας όρκίζεται ότι αυτή ή μία μορφή πού βλέπει αυτή είναι ο μόνος αληθινός Θεός. Άλλά σφάλλονται όλοι, γιατί όλοι είναι αληθινοί. Η ψυχή μας, πού είναι ο έσωτερικός μας έαυτός μάς δείχνει τους Θεούς σε ποικίλους τρόπους. Αντλώντας από την άπειρη πηγή της σοφίας πού μένει κρυμμένη στους ανθρώπους, διδαι αναλαμπές της αλήθειας, όπως μάς δίδουν οι δ ι δ α γ μ ε ν ο ι, δύναμι νά έπιτελούμε θαύματα. Τό πνεύμα δέν πρέπει νά κρίνεται από τό σώμα του, ούτε ο Θεός από τον οίκο του.

»Μεταξύ των Αιγυπτίων τό σκαθάρι, ο Σκαραβαίος δέν είναι Θεός, αλλά έμβλημα του Δημιουργού, διότι κυλάει ανάμεσα στα ρόδια του μιά σφαίρα λάσπης καί αφήνει τ' αύγά του προς έπώασιν. Σάν τον Δημιουργό κυλάει τον κόσμο, πού φαίνεται στρογγλός καί τον έτοιμάζει γιά παραγωγή ζωής.

»Όλοι οι Θεοί στέλνουνε στη γή τό δώρο της αγάπης τους, χωρίς την όποια θά έπαυε νά ύπάρχη. Η πίστις μου πιθανόν νά με διδάσκη καθαρώτερα από τη δική σας, ότι ή ζωή δέν τερματίζεται με τον θάνατο, επομένως ότι ή αγάπη, σαν ψυχή της ζωής, πρέπει νά διαρκή κι' αυτή παντοτεινά. Η δύναμις του άόρατου τούτου δεσμού θά δένη μαζί με τις ψυχές καί μετά τον θάνατο του κόσμου.

»Εάν χάσης ένα πολυαγαπημένο σου, παρηγορήσου. Ο θάνατος είναι τροφός πού τον βάζει γιά ύπνο, όχι γιά περισσότερο, καί τό πρωί θά ξυπνήση ξανά, νά ταξιδέψη σε άλλη ήμέρα μαζί μ' εκείνους πού τον έσου-

ντρόφεψαν από τό ξεκίνημα. Η αιωνιότης δέν έχει τέλος, έπομένως ούτε καί ξεκίνημα, άρα ή αιωνιότης είναι κ ύ κ λ ο ς . Έφόσον ζούμε, θά συνεχίσουμε γιά πάντα, έπομένως ό άνθρωπος, σαν τόν κύκλο καί τήν αιωνιότητα, δέν έχει ξεκίνημα.

»Ό άνθρωπος έρχεται σέ ύπαρξη πολλές φορές, άλλ' άγνοεί τά πάντα γιά τις προγενέστερες ζωές του. Σπανίως, ένα ήμεριάτικο όνειρο ή μιá σκέψις τόν μεταφέρει πίσω σέ περιστατικά προηγούμενης ένσαρκώσεως. Ωστόσο, δέν μπορεί νά ξεκαθαρίση άν αυτό κάποτε του συνέβη ή τό νομίζει. Στο τέλος, όμως, τά πάντα από τις περασμένες του ζωές θ' άποκαλυφθοϋν.

»Τά πνεύματα ή ψυχές εκάστης ένσαρκώσεως πιθανώς συναντώνται πάλι σέ άλλη ένσάρκωσι καί έλκονται άμοιβαίως από μαγνήτη, αλλά γιά ποιό λόγο κανείς δέν ξέρει».

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΕΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΥΣΠΙΣΤΟΙ

Μιά τελευταία ανακοίνωση της ανθρωπολογικής εθνικής εταιρίας των Ήνωμένων Πολιτειών, τοποθετεί –σύμφωνα με τις τελευταίες έρευνες– πριν τέσσερα εκατομμύρια χρόνια τη «στιγμή» που ο άνθρωπος άρχισε να προβάλλει από το «προανθρώπινο» βιολογικό του περιβάλλον και να προχωρεί προς την ολοκλήρωση της ανθρώπινης υπόστασής του. Αύτη ή «μακρά πορεία» του «Χόμο Σάπιενς» κράτησε εκατομμύρια χρόνια και ολοκληρώθηκε μόλις πριν 200–300.000 χρόνια περίπου. Όπως αναφέρει ο σέρ Έδουαρντ Ταϊλор στον όρισμό του πολιτισμού, ο άνθρωπος έγινε άνθρωπος, όταν ξεφεύγοντας από την κατάσταση «πιθήκου» μπόρεσε να μεταδώσει –με την ανάπτυξη του μυαλού του– «γνώση, πίστη, νόμο και συνήθειες» στους απογόνους του και τους γειτονές του με τη διδασκαλία και να αποκτήσει όλα αυτά τα πράγματα από τους προγόνους του και τους γειτονές του με τη μάθηση.

Έτσι, λοιπόν, ο άνθρωπος «έγινε άνθρωπος» με την έννοια που τον ξέρουμε σήμερα. Όμως το ερώτημα που απασχολεί όχι πιά τους βιολόγους και τους όρθολογιστές ανθρωπολόγους που σκύβουν πάνω στα «ίχνη» της πορείας του ανθρώπου για να διατυπώσουν τις θεωρίες και τα συμπεράσματά τους, αλλά τον «άνθρωπο» γενικώτερα, είναι πανάρχαιο και πάντα επίκαιρο και συναρπαστικό: Ποιός είναι ο άνθρωπος; Από πού έρχεται; Που πηγαινει; Το τριπτυχο αυτό ερώτημα, βασάνισε, βασανίζει και θά βασανίζει τον άνθρωπο, που αναζητεί την αλήθεια για την «ζωή» του.

«Τό πεπρωμένο του ανθρώπου είναι ή αναζήτηση της ρίζας του», λέει ένας διάσημος ερευνητής, ο κ. Μάρκ Σάδερλαντ. Και δέν αναφέρεται μόνο στον άνθρωπο της γής, αλλά και στους «άνθρώπους» των άλλων πλανητών. Η βεβαιότης της ύπαρξης και άλλων «άνθρώπων» σέ άλλους πλανήτες κερδίζει συνεχώς έδαφος, καθώς ενισχύεται από τη γνώση, ότι υπάρχουν στό άγνωστο σύμπαν 10 άδελφοί πλανήτες της γής και μονάχα στον δικό μας γαλαξία υπάρχουν τουλάχιστον δέκα και δεκαπέντε εκατομμύρια πλανήτες, λίγο – πολύ όμοιοι με τον δικό μας.

ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ «ΦΥΣΙΚΟ ΣΩΜΑ»

Στόν πρόλογο ενός τελευταίου βιβλίου που έκδόθηκε στις Ήνωμένες Πολιτείες και είναι γραμμένο από ένα Γάλλο ερευνητή, τον Πιέρ Νουβίλ, τίθεται τό ερώτημα: «Ποιός είναι, λοιπόν αυτός ο άνθρωπος που ζει επάνω στον πλανήτη μας;» Και όχι σάν απάντηση στό ερώτημα, αλλά σάν μιá «θεωρία», ο συγγραφέας συνεχίζει: «Σήμερα, στό πλαίσια πάντα της φτωχής μας σύγχρονης γνώσης, κατέχουμε τουλάχιστον την επιστημονική βεβαιότητα πώς ο άνθρωπος δέν περιορίζεται στις φυσικές

διαστάσεις του, πού ήδη γνωρίζουμε. Δεν είναι μόνο ένα φυσικό σώμα. Είναι επίσης, ένα πνεύμα και μία ψυχή. Φαίνεται πώς πέρα από τα δεσποτικά όρια του χώρου και του χρόνου, ο άνθρωπος επεκτείνεται σ' ένα σύμπαν αλλοιώτικο, πού δεν έχει καμμία σχέση μ' αυτό, πού έννοοῦμε συνήθως, όταν λέμε σύμπαν».

Η τοποθέτηση αυτή, πού υιοθετείται από μία σεβαστή πλειάδα επιστημόνων στη Δύση και την Ανατολή, οδηγεί μοιραία στην επιστήμη τής ψυχής. Και χωρίς δισταγμό, οι έρευνητές αυτού του μυστηριώδους αλλά τόσο πραγματικού χώρου, επιχειρούν να εισχωρήσουν στην εσωτερική ζωή του ανθρώπου, στα πιο κρυφά συναισθήματα, στις διαισθήσεις, στο ύποσυνείδητο, σ' εκείνον τον «άλλο κόσμο» πού προκαλεί τό δέος. Και ένα άλλο έρώτημα πού προβάλλει μέσα από τις έρευνες, από τὰ φαινόμενα και τις «άποδειξεις» είναι αυτό: «Ποιοί ήμασταν πριν γεννηθούμε με τη σημερινή μορφή μας;» Ο Πιέρ Νουβίλ γράφει:

«Αιώνες τώρα οι ταοιστές δάσκαλοι ρωτούν τούς μαθητές τους «ποιά ήταν τό πρόσωπό σου προτού γεννηθούν ο πατέρας και η μητέρα σου;» Ο μαθητής πρέπει να καταλάβει πώς τό πρόσωπο αυτό είναι τό ίδιο με τό σημερινό. Δεν χρειάζεται να γίνει «άθάνατο». Τό αιώσιο είναι ταυτόχρονα μονάδα και πλειάδα, είναι τό Έγώ και τό Άλλο συγχρόνως: δηλαδή η υπέρτατη σταθερότητα πού δημιουργεί τὰ πάντα χωρίς να ένεργεί. Έτσι δημιουργείται η θεωρία τών διαδοχικών ζωών».

Γιά τή θεωρία αυτή έχουν γραφτεί πάρα πολλά και είναι χαρακτηριστικό ότι τὰ «τεκμήρια» πού εμφανίζονται και πού προέρχονται από επιστημονικά πειράματα, πολλές φορές είναι απόλυτα ξεκαθαρισμένα. Στο βιβλίο του «Οι διαδοχικές ζωές» ο Ντέ Ροσά παραθέτει τέτοια παραδείγματα ανθρώπων πού «ξανάζησαν» και μπόρεσαν να δώσουν με έκπληκτικές λεπτομέρειες στοιχεία για τόπους πού ποτέ δεν είχαν επισκεφτεί στην τωρινή ζωή τους, για ανθρώπους πού δεν γνώρισαν ποτέ, μίλησαν γλώσσες, πού δεν είχαν ποτέ τους μάθει, έδειξαν ιδιότητες και ικανότητες πού ποτέ τους δεν είχαν.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ «ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΩΣΕΩΝ»

Συμβαίνει συχνά –σέ πάρα πολλούς ανθρώπους– να έχουν τήν αίσθηση, ότι σ' έναν συγκεκριμένο χώρο, κάποια συγκεκριμένη πράξη «τούς έχει ξανασυμβεί». Ένας άνθρωπος βρίσκεται σέ μία ξένη πόλη και χωρίς να έχει γνώσεις για αυτή τήν πόλη από καμμία άλλη πηγή πληροφοριών, νοιώθει σάν να «έχει ξαναπάει» σ' αυτό τό μέρος, μπορεί και προσανατολίζεται με εύκολια, αναγνωρίζει κτίρια, δρόμους, κάποτε και ανθρώπινες φυσιογνωμίες. Κάποιος άλλος άνθρωπος ανακαλύπτει ξαφνικά ότι λέει λέξεις και φράσεις, πού είναι σίγουρος ότι τις έχει ξαναπεί κάτω από τις ίδιες περιπτώσεις, ή παρόμοιες συνθήκες και περιστάσεις.

Αυτό τό φαινόμενο είναι στις περισσότερες περιπτώσεις άστραπιαίο. Και ο άνθρωπος πού «ζει» τό περιστατικό, τό ξεχνάει πολύ γρήγορα, δεν επηρεάζεται καν από αυτό. Άλλά υπάρχουν άνθρωποι πού μετά από ένα

δυνατό σόκ, μιά άρρώστια, ένα άτύχημα, αρχίζουν νά μιλοῦν σέ μιά γλώσσα πού τούς εἶναι έντελῶς άγνωστη, εἶναι σέ θέση νά κάνουν πράγματα, πού ὡς τότε δέν μποροῦσαν, λύνουν μαθηματικά προβλήματα, ένῶ δέν ἔχουν ιδέα από μαθηματικά, ξέρουν νά ζωγραφίζουν χωρίς ὡς τότε νά ἔχουν πιάσει πινέλα ζωγραφικῆς στά χέρια τους, παίζουν μουσικά ὄργανα χωρίς νά ἔχουν μάθει ποτέ μουσική. Καί ἄς μή λησμονοῦμε καί τά «παιδιά θαύματα» πού μόλις άποκτήσουν τή δυνατότητα νά έκφράζονται φανερώνουν γνώσεις πού δέν συμβιβάζονται μέ τή φυσική εξέλιξη τους.

Πῶς λειτουργεῖ ὁ ἐγκέφαλος σ' αὐτές τίς περιπτώσεις; Εἶναι μήπως μόνο «ἐγκεφαλική» ἡ διαδικασία πού ὀργανώνει αὐτά τά έκπληκτικά φαινόμενα; Ὁ καθηγητής Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν στό Ἰνστιτοῦτο Προχωρημένων Μελετῶν τοῦ Πρίνστον στή Νέα Ἰερσέη, γράφει ὅτι τό ανθρώπινο μυαλό εἶναι μαζί «κατάρα καί δόξα» καί ἀναφέρει ὅτι οἱ ἐπιστήμονες διχάζονται ὡς πρός τό ἂν ὁ ἐγκέφαλος εἶναι πραγματικά «ἐγκέφαλος» τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἂν καί αὐτός ὑπακούει σέ μιά «ἄλλη δύναμη» πού τοποθετεῖται στό χῶρο τῆς «αἰωνιότητας» τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, πού ἐρχεται καί ξανάρχεται διαδοχικά από σῶμα σέ σῶμα γιά νά ἐπηρεάσει τόν ἐκάστοτε «ὕλικό» ἐγκέφαλο.

Στό Θιβέτ, οἱ σοφοί διδάσκουν τοῦ μαθητές τους ὅτι ὁ ἀνθρωπος ἀποτελεῖ τό σύνολο διαφόρων ἐνώσεων πού τίς δημιουργοῦν τό σῶμα, ἡ ἀντίληψη, οἱ ἐντυπώσεις, ἡ γνώση, ἡ συνείδηση, ἡ εὐφυΐα κ.λπ. Ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα, λένε, δέν εἶμαστε σίγουροι ὅτι δέν ἀποτελοῦν ένα ἄλφα σύνολο ὑπαρξης πού ἔζησε στόν περασμένο καιρό καί τῆς ὁποίας ένα συγκεκριμένο άτομο τοῦ ΣΗΜΕΡΑ εἶναι μετενσάρκωση. Αὐτή εἶναι χοντρικά ἡ ἀρχή πού πάνω τῆς στηρίζεται ἡ θεωρία τῆς μετενσάρκωσης τῶν Βουδιστῶν. Ἡ δραστηριότητα τῶν στοιχείων πού ἀποτελοῦν τό σύνολό μας, ὅπως κάθε φυσική ἢ πνευματική δραστηριότητα, παράγει δυνάμεις, πού διαδέχονται μέ ἀκτινοβολίες καί οἱ ὁποῖες ὅταν συναντήσουν εὐνοϊκές συνθήκες καί δεκτικά σύνολα (πρόσωπο) τά έντελῶς φυσικά, ἐνσωματώνονται σ' αὐτά τά σύνολα καί ἀκολουθοῦν τή ζωῆ τους.

«Μποροῦμε νά πούμε –γράφει ὁ καθηγητής Τζήρτζ– ὅτι οἱ ἀνθρώποι εἶναι ζῶα ἡμιτελῆ, πού προσαθοῦν νά φτάσουν στήν τελειωσή τους μέ τόν πολιτισμό. Ἡ εὐελιξία καί πλαστικότητα τοῦ ἀνθρώπου ἔχει παρατηρηθεῖ ἐπανειλημμένα. Ὅμως αὐτό πού ἔχει ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία, εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἐξάρτησή του από ένα συγκεκριμένο εἶδος μάθησης: τή διαμόρφωση καί κατανόηση καί χρησιμοποίηση συγκεκριμένων συστημάτων μεταδόσεως ἐννοιοφόρων συμβόλων. Ὁ ἀνθρωπος χτίζει φράγματα ἢ σπιτία, βρῖσκει τροφή, ὀργανώνεται σέ κοινωνικά σύνολα ἢ ζευγαρώνει στηριζόμενος σέ μιά συνεχῆ ροή από προγράμματα καί σχέδια, ἔθιμα κυνηγιοῦ, ἠθικά συστήματα καί αἰσθητικές ἀρχές. Δηλαδή ἡ ἀντίληψη εἶναι πού διαμορφώνει τήν ἀκαθοδήγητη ικανότητα».

Αὐτή ἡ «ἀκαθοδήγητη ικανότητα» εἶναι πού διαμορφώνεται –κατά τήν ἄποψη τῶν διαδοχικῶν ζωῶν– από τό «σύνολο» πού ἀναφέρουν οἱ βουδιστές, πού ἐγκαθίσταται, ἐνσωματώνεται διαδοχικά στό πέραςμα τῶν αἰῶνων καί συνταυτίζεται μέ τό «κορμί» κάποιου ἀνθρώπου, ὀδηγώντας

το στην ανάπτυξη τῶν ικανοτήτων πού καί στο παρελθόν εἶχαν αὐτά τὰ «σύνολα».

Πῶς, ὅμως, γίνονται κτήμα τοῦ ἀνθρώπου οἱ γνώσεις, ἢ ἔστω οἱ ἐνδειξεις γιά τίς «περασμένες ζωές» μας; Αὐτό ἐπιτυγχάνεται, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ ἀσχολούμενοι μέ τὰ παραψυχολογικά ἐπιστημονικά πειράματα, μέ τή λεγόμενη «ἀναστροφή τῆς μνήμης». Σ' αὐτό παίζει σημαντικό ρόλο ἡ ὑπνωση. Ἡ ἐπιτυχία τῶν πειραμάτων ἀναστροφῆς τῆς μνήμης ἐξαρτᾶται κατ' ἀρχήν ἀπό τήν ικανότητα τοῦ ὑπνωτιστή. Μέ τή βοήθεια ικανῶν ὑπνωτιστῶν –ἀναφέρεται ἕνας πού ἔμεινε κλασικός, ὁ Ἀντρέ Ντυπιλ– ὁργανώθηκαν πειράματα πού ἄφησαν κατάπληκτους τοὺς ἐπιστήμονες, ἀκόμη καί τοὺς φανατικώτερους πολέμιους τῆς θεωρίας τῆς «μετενσαρκώσεως». Εἶναι ἐντυπωσιακές οἱ περιπτώσεις ἀνθρώπων, πού μέ τήν «ἀναστροφή τῆς μνήμης», ἔφτασαν νά «ξαναζήσουν», νά περιγράψουν καί μάλιστα μέ καταπληκτικές λεπτομέρειες μιὰ σειρά ἀπό «περασμένες ζωές» τους, σέ σώματα ἄλλων ἀνθρώπων, ἀσημαντων καί διάσημων, πλούσιων καί φτωχῶν, καλῶν καί κακῶν. Τό ἐκπληκτικώτερο εἶναι, ὅτι οἱ ἐπιστήμονες πού παρακολουθοῦσαν αὐτά τὰ πειράματα, ἐπαλήθευαν μετά τίς «ἀφηγήσεις» τῶν «πειραματόζωνων» ὅλα ὅσα, ἀνέφεραν.

ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΔΕΚΤΗ Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ;

Στό βιβλίο τοῦ Παπύς «Μετενσαρκωση» ἀναφέρονται:

«Υπάρχουν μέσα στό ἀόρατο λέξεις ζωντανές γραμμές σ' ἕνα βιβλίο πού μερικές σελίδες του ἔχουν διαβαστεῖ ἀπό πνεύματα πού βρίσκονται σέ ἔκσταση. Αὐτή εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν θρησκευτικῶν ἐντολῶν καί ὅλων τῶν ἀληθινῶν καθηγητῶν τῶν λαῶν. Ο νόμος τῆς μετενσαρκώσεως εἶναι γραμμένος μέσα σ' αὐτό τό βιβλίο. Δέν πρόκειται γιά ἐπιπόνηση τοῦ ἀνθρώπινου μυαλοῦ οὔτε γιά τό νόθο δημιούργημα μιᾶς παραληρηματικῆς φαντασίας. Ὅπως ὁ ἥλιος ἀνατέλλει μέσα στό ὄρατό, διώχνει τίς σκιές τῆς νύχτας καί μᾶς πλημμυρίζει μέ τό δημιουργικό του φῶς, ἔτσι καί ὁ νόμος τῆς μετενσαρκώσεως εἶναι ὁ ἥλιος τοῦ ἀόρατου κόσμου πού διαλύει τὰ φιλοσοφικά σφάλματα, φωτίζει τίς ψυχές στήν ἀποστολή τους, δείχνει τή διαρκή δικαιοσύνη ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὅλων τῶν ἀντιδράσεων μέσα σέ κάθε σχέδιο καί δικαιώνει τήν ἀθάνατη κραυγή τοῦ Πνεύματος πού ξαναβρίσκει τοὺς προγόνους του λέγοντας: «Ἄς εἶσαι εὐλογημένος πατέρα μου, γιατί παρ' ὅλες τίς προδοσίες καί τίς ἀδυναμίες μου, ἐσύ δέν μ' ἐγκατέλειψες ποτέ».

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀπό τήν ἀρχαιότητα, ἡ μετενσαρκωση ἀπασχολοῦσε τοὺς φιλοσόφους καί μάλιστα ὁ Πλάτων ἐγράψε πολλά γιά τή θεωρία τῆς μετενσαρκώσεως, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ὁπαδός ὅπως καί ὁ Πλωτῖνος καί ἄλλοι σοφοί στό πέρασμα τοῦ χρόνου, ὅπως ὁ Γκαίτε, ὁ Ἐμερσον, ὁ Σοπενάουερ καί ἄλλοι. Στήν ἐποχή μας, δέν εἶναι λίγοι οἱ ὁπαδοί τῆς θεωρίας αὐτῆς, πού ἐνισχύεται ἀπό τὰ τεκμηριωμένα πειράματα «ἀναστροφῆς τῆς μνήμης» –πού εἶναι τό κατ' ἐξοχήν «ἀποδεικτικό

υλικό» τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς θεωρίας, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζεῖ διαδοχικές ζωές, μέ τήν ἴδια ψυχή σέ διαφορετικά σώματα.

Ἐκπληκτικό, ἀπό τήν ἀποψη, εἶναι ἓνα πείραμα πού ἔχει μείνει στήν ἱστορία καί πού τό ἔκανε ὁ ἄνθρωπος πού πρῶτος προκάλεσε τήν «ἐπιστροφή» στίς προηγούμενες ζωές, καί πού περιλαμβάνεται στό βιβλίο του «Διαδοχικές ζωές» πού θεωρεῖται «εὐαγγέλιο» γιά τοὺς ὀπαδοὺς τῆς μετενσαρκώσεως. Αὐτό τό πείραμα ἔγινε γνωστό μέ τήν ὀνομασία «Ἡ Μαρία Λίζα – ἀόρατη καί παρούσα». Πρόκειται γιά μιὰ σειρά ἀπό ὑπνωτιστικές συγκεντρώσεις πού ἔγιναν ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ Ἄντρέ ντυπίλ, πού τίς παρακολούθησαν καί τίς κατέγραψαν εἰδικοί ἐπιστήμονες, ἐνῶ πολλοί γιατροί πού παραβρέθηκαν μαζί μέ ἄλλους ἀνθρώπους, ὑπέβαλαν ἐρωτήσεις στό «διάμεσο» πού ἔκανε ἓνα δραματικό, συναρπαστικό καί ἀπόλυτα ἀληθινό «ταξίδι» στίς περασμένες «ὑπάρξεις» του. Ὁ ἴδιος ὁ Ντέ Ροσά, πού παρακολούθησε μαζί μέ συνεργάτες του τή σειρά τῶν πνευματιστικῶν αὐτῶν συγκεντρώσεων καί ἤλεγξε στή συνέχεια τήν ἀκρίβεια τῶν ἀφηγήσεων, γράφει:

«Τό πῶς σημαντικό δέν ἦταν ν' ἀποδείξουμε ὅτι δέν ἔγινε καμμιά ἀπάτη στό πείραμα μέχρι τά ἄκρα, ἀδιαφορώντας γιά τή γνώμη τῶν σκεπτικιστῶν. Οἱ συνθήκες τοῦ πειράματος μᾶς βεβαίωσαν ἀπόλυτα πῶς δέν ὑπῆρχε περίπτωση ἀπάτης. Τό μέντιουμ ἦταν μιὰ νέα γυναίκα ἀπό τό Μῶ τῆς Γαλλίας, ἡ Ντενιζ Σ... Σύμφωνα μέ μιὰ μέθοδο πού τώρα εἶναι πολύ συνηθισμένη, ὁ Ντυπίλ γύρισε τή Ντενιζ στό πρόσφατο παρελθόν της, στήν παιδική καί μετὰ στή βρεφική ηλικία. Κι' ὕστερα τό πρῶτο «μεγάλο ἄλμα» καθώς ὁ Ντυπίλ ὁδήγησε τό μέντιουμ ἀπό τήν τωρινή ζωή του σέ μιὰ προηγούμενη. Ἡ Ντενιζ εἶπε πῶς εἶναι τώρα 16 ἐτῶν καί ὀνομάζεται Μαρία-Λίζα.

Εἶπε ἀκόμη ὅτι εἶναι κόρη τοῦ στρατάρχου τοῦ Μεγάλου Ναπολεόντος, τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ Λεφέβρ. Ἡ ἐποχή εἶναι τό 1820 (...). Χρειάστηκαν ἐξήντα περίπου ὑπνωτιστικές συγκεντρώσεις γιά νά μᾶς πείσουν γιά τήν ἀληθοφάνεια τῶν γεγονότων καί νά μᾶς δώσουν ἀπό τό ὑπερέραν τήν ἱστορία τῆς Μαρίας-Λίζας, φυσικῆς κόρης τοῦ στρατάρχου Λεφέβρ καί τῆς ... Πωλίνας Βοναπάρτη. Εἶναι ἓνα πρόσωπο πού δέν ἄφησε κανένα ἶχνος στήν ἱστορία, ἀλλά ἡ ἐπαλήθευση τῶν ὅσων ἀνέφερε ἡ Ντενιζ γιά τά πρόσωπα, τήν ἴδια τήν Μαρία-Λίζα, τοὺς γονεῖς της, τό περιβάλλον, τήν ἐποχή, ἀποδείχτηκαν ἀληθινά μέ μαρτυρίες ἀνθρώπων πού ἦταν σέ θέση νά ξέρουν. Γενικά, ἡ ἱστορία τῆς Μαρίας-Λίζας «ταιριάζει» μέ τόν χρόνο, μέ τήν ἐποχή πού ἰσχυρίζεται πῶς ἔζησε καί μέ τά πρόσωπα πού γνώρισε. Μιά ἱστορικός, ἡ Ἄντρέ Μπωγκίντ, πού παρακολούθησε εἰδικά αὐτά τά πειράματα, ἀντιπαρέβαλε διαρκῶς τά ἀναφερόμενα γεγονότα καί τά ἐπεισόδια πού ἔζησε ἡ Μαρία-Λίζα μέ τήν ἱστορική πραγματικότητα. Αὐτό μᾶς ἐπειθε γιά τήν ἐκπληκτική ἀλήθεια πού ξετυλιγόταν μπροστά μας στό πείραμα ἀπό τόν Αὐγουστο ὡς τόν Ὀκτώβριο, ὅσο κράτησαν οἱ 60 περίπου ὑπνωτιστικές συγκεντρώσεις».

Ὁ Ντέ Ροσά συνεχίζει σέ ἄλλο σημείο:

«Ἡ Μαρία-Λίζα πέθανε 61 ἐτῶν. Ὁδηγήσαμε τή Ντενιζ στους ἴδιους

αυτούς χώρους πού περιέγραψε ὅτι ἔζησε. Ἐκεῖ σέ κατάσταση ὑπνώσεως, μᾶς ἔδειξε τὰ δωμάτια, τοὺς διαδρόμους, τοὺς χώρους, τίς πόρτες, ἄλλες λεπτομέρειες πού ἦταν ἀδύνατο νά ξέρει ὡς Ντενίζ, καί πού σχετίζονταν μέ τήν προηγούμενη ζωὴ της σάν Μαρίας-Λίζας. Μόλις τή φέραμε μπρὸς στήν πόρτα τοῦ δωματίου, ὅπου σύμφωνα μέ τήν ἀφήγησή της πέθανε, τρομοκρατήθηκε, δέν ἤθελε νά περάσει μέσα. Χρειάστηκε νά τήν ξυπνήσουμε γιά νά ἡρεμήσει... Σέ ἄλλη συγκέντρωση, θελήσαμε νά μάθουμε τί ἀπέγινε μετά τὸ θάνατό της, προτοῦ μετενσαρκωθεῖ στό φυσικό περιβλημα τῆς Ντενίζ Σ. Ἔτσι, μέσα σ' ἓνα κλίμα ἀπόλυτου δέους καί ἐπηρεασμένη ἀπὸ τήν ἀλήθεια τῶν προηγηθεισῶν ἀφηγήσεων, περάσαμε μαζί μέ τήν Ντενίζ, τὴ «μεγάλὴ γέφυρα», ἀπὸ τὴ μιά ζωὴ σέ μιά ἄλλη. Καί ὁδηγηθήκαμε στὴ ζωὴ ἑνὸς ἀντρα, πού ἦταν τὸ περιβλημα τῆς ψυχῆς τῆς Μαρίας-Λίζας καί ἴσως ἄλλων προηγούμενων «σωμάτων».

ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΥΠΟΤΑΣΣΟΝΤΑΙ

Ἕνας μεγάλος ἐρευνητὴς τῆς «ἐπαναστροφῆς τῆς μνήμης» τοῦ καιροῦ μας εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος Καρέλ.

Ἀναφέρει συχνά τὸ παράδειγμα τῶν κατοίκων τῆς Μπαλί γιά νά τὸ ἐρμηνεύσει σάν «ὑπογαγὴ τῶν σωμάτων στὴ δύναμη τῶν πνευμάτων». Οἱ Μπαλινέζοι πέφτουν κατὰ διαστήματα σέ ἓνα εἶδος ἔκστασης κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιρροή τῆς ὁποίας κόβουν τὸ κεφάλι ἀπὸ ζωντανές κότες μέ τὰ δόντια τους, μαχαιρώνονται μέ στιλέττα, χτυποῦν τὸ κορμί τους ἄγρια ἐδῶ καί ἐκεῖ, ἐκτελοῦν ἀσκήσεις θαυμαστῆς ἰσορροπίας, πού θά τίς ζήλευε καί ὁ καλύτερος ἀκροβάτης, κάνουν ἄλλα πράγματα πού δέν εἶναι μέσα στίς συνήθειες καί τίς ἰκανότητές τους. Αὐτὸ κρατᾷ ἀπὸ 5 λεπτά μέχρι 6 ὥρες. Τὰ ἄτομα αὐτὰ δέν ξέρουν τί κάνουν αὐτὸ τὸ διάστημα καί ὅταν συνέλθουν δέν θυμοῦνται τίποτε.

Τί μπορεῖ νά μάθει κανεὶς –ἀναρωτιέται ὁ Καρέλ– ἀπὸ τέτοιες ἐκδηλώσεις γιά τὴν φύση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου; Εἶναι «οἱ ἴδιοι» ἄνθρωποι πού τὰ κάνουν αὐτὰ, ἢ μήπως «κάποιοι ἄλλοι» πού ἐρχονται ἀπὸ τὸ παρελθόν καί «ἐκφράζονται» μέσα ἀπὸ τὰ σώματα τῶν σημερινῶν Μπαλινέζων;

Φυσικὸ εἶναι ἡ θεωρία τῆς μετενσαρκώσεως νά μὴ περιορίζεται στίς περασμένες ζωές ἀλλὰ νά ἀτενίζει καί τίς ζωές πού μέλλουμε νά γίνουμε. Ἀλλὰ δέν μπορούμε νά τὸ ἐπιβεβαιώσουμε. Γι' αὐτὸ καί ἡ «μελλοντολογία» ὅσον ἀφορᾷ τὴ μετενσάρκωση βρίσκεται ἀκόμα στό καθαρὰ θεωρητικὸ στάδιο.

(Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ, 1978)

H.P. BLAVATSKY

Ἡ Μετενσάρκωση

Καί ἡ ἀπώλεια τῆς μνήμης τῶν προηγουμένων βίων

Ἀπό τό «Κλειδί τῆς Θεοσοφίας»
Μετάφραση: Μαρίκας Κανδήλη

Ἐρώτηση.– Ἡ Θεοσοφία δέχεται ὅτι ἡ ψυχὴ ἐνσαρκώνεται σέ ἀνθρώπινη μορφή καί πάλι μετὰ τό συμβάν τοῦ θανάτου. Ἀλλά, ἐνάντια σ' αὐτὴ τὴ θεωρία ὑπάρχει τό γεγονός, ὅτι κανεὶς ἄνθρωπος δέν βρέθηκε πού νά θυμᾶται ὅτι ἐζήσῃ, κι' ἀκόμη λιγώτερο, πού νά ξέρει τί ἦτανε στήν τελευταία του ὑπαρξη.

Ἀπάντηση.– Πραγματικά, χάνουμε τὴ μνήμη κάθε προγενέστερης ἐνσάρκωσης. Νομίζετε ὅτι αὐτό ἐξασθενεῖ τὴ θεωρία μας; Σᾶς ἀπαντῶ: ὄχι.

Ἐρώτ.– Πολύ θά ἤθελα ν' ἀκούσω τὰ ἐπιχειρήματά σας.

Ἀπάντ.– Εἶναι σύντομα κι ὄχι πολλά. Ἄν λάβετε ὑπ' ὄψη σας τὴν ἀπόλυτη ἀνικανότητα τῶν καλλιτέρων συγχρόνων ψυχολόγων νά ἐξηγήσουνε στοὺς ἀνθρώπους τὴ φύση τοῦ νοῦ, τὴν τέλεια ἄγνοιά τους, ὅσον ἀφορᾶ τίς δυνατότητές του καί τίς ἀνώτερες καταστάσεις του, πρέπει νά δεχθεῖτε, ὅτι ἡ ἀντίρρηση αὐτὴ βασίζεται σέ ἓνα a priori συμπέρασμα, πού βγαίνει ἀπὸ ἐπιπόλαιες ἀποδείξεις, πού στηρίζονται μόνο στίς περιστάσεις. Καί τώρα, ποιὰ, εἶναι ἡ γνώμη σας γιὰ τὴ μνήμη, παρακαλῶ;

Ἐρώτ.– Αὐτό πού ὀρίζουνε συνήθως: ἡ ἰκανότητα τοῦ νοῦ νά θυμᾶται, νά συγκρατεῖ σκέψεις, πράξεις καί γεγονότα περασμένα.

Ἀπάντ.– Σ' αὐτά, παρακαλῶ, νά προσθέσετε, ὅτι ὑπάρχει μεγάλη διαφορά ἀνάμεσα σέ τρεῖς παραδεδεγμένες μορφές μνήμης. Ἐκτός ἀπὸ τὴ γενικὴ μνήμη διακρίνουμε τὴν ἐνθύμηση, τὴν ἐπαναφορά στὴ μνήμη καί τὴν ἀνάμνηση. Σκεφθήκατε ποτὲ τὴ διαφορά; Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι ἡ λέξη μνήμη εἶναι γενικός ὅρος.

Ἐρώτ.– Ὅμως ὅλα αὐτὰ εἶναι συνώνυμα.

Ἀπάντ.– Στὴν πραγματικότητα δέν εἶναι, καί μάλιστα στὴ φιλοσοφικὴ διάλεκτο. Ἡ μνήμη εἶναι ἡ ἐμφυτὴ ἰκανότητα σέ σκεπτόμενα ὄντα, ἀκόμη καί στὰ ζῶα, ν' ἀναπαράγουνε περασμένες ἐντυπώσεις μὲ τὴ βοήθεια τοῦ συνειρμοῦ ἰδεῶν, πού προκαλοῦνε τ' ἀντικείμενα, ἢ κάποια λειτουργία τῶν ἐξωτερικῶν ὀργάνων τῶν αἰσθήσεων μας. Ἡ μνήμη εἶναι μία ἰκανότητα, πού ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ἀπ' τὴν καλὴ ἢ κακὴ φυσιολογικὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου μας. Ἡ ἐνθύμηση κι' ἡ ἐπαναφορά εἶναι ἰδιότητες τῆς μνήμης, πού ἀποσκοποῦνε τὴν ἐξυπηρέτησή της. Ἡ ἀ ν ἄ μ ν ἡ σ ἡ ὅμως εἶναι κάτι ὀλωσδιόλου διαφορετικόν. Οἱ σύγχρονοι ψυχολόγοι τὴν προσδιορίζουνε σάν μεταβατικὴ κατάσταση ἀνάμεσα στὴν ἐνθύμηση καί στὴν ἐπαναφορά στὴν μνήμη.

«Ἡ συνειδητή λειτουργία, με τὴν ὁποία ξαναζοῦμε περασμένα γεγονότα χωρίς διαφορές πλήρεις λεπτομερείες, ὅπως συμβαίνει στὴν ἐπαναφορά στὴ μνήμη».

Ὁ Λόκ, μιλῶντας γιὰ τὴν ἐπαναφορά στὴ μνήμη καὶ γιὰ τὴν ἐνθύμηση λέει:

«Ὅταν μιὰ ἰδέα ξανάρχεται μόνη τῆς πίσω, χωρίς νὰ ἐνεργήσει κανένα ἀντικείμενο στὴν ὄραση, τότε αὐτὸ εἶναι ἐνθύμηση. Ἀν ἐπιστρέφει ὕστερα ἀπὸ πνευματικὴ προσπάθεια καὶ κόπο, τότε εἶναι ἐπαναφορά στὴ μνήμη».

Κι' ὁ Λόκ ὅμως δὲν δίνει σαφῆ ὄρισμό γιὰ τὴν ἀνάμνηση. Αὐτὸ ὀφείλεται, στοῦ ὅτι δὲν εἶναι μιὰ ἰκανότητα ἢ ἰδιότητα τῆς φυσικῆς μας μνήμης, ἀλλὰ μιὰ διαισθητικὴ ἀντίληψη ἀνεξάρτητη ἀπ' τὸν ἐγκέφαλό μας. Μιὰ ἀντίληψη, πού ὅταν μπαίνει σὲ δράση ἀπ' τὴν πάντοτε παρούσα γνῶση τοῦ πνευματικοῦ Ἐγώ, προκαλεῖ ὅλα τὰ ὄραματα, πού ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ ἀσυνήθιστα, ἀρχίζοντας ἀπ' τίς εἰκόνες τῆς μεγαλοφυΐας μέχρι τὰ παραληρήματα τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς τρέλλας. Σύμφωνα με τὴν ἐπιστῆμη, ὅλα αὐτὰ ἀνάγονται στὴν περιοχὴ τῆς φαντασίας. Ὁ Ἀποκρυφισμὸς ὅμως κι' ἡ Θεοσοφία ἀντιμετωπίζουν τὴν ἀνάμνηση ἀπὸ ἐντελῶς διαφορετικὴ ἄποψη. Ἐμεῖς ἐνῶ θεωροῦμε τὴ φυσικὴ μνήμη πρόσκαιρη, συνδεδεμένη με τὴ φυσιολογικὴ κατάσταση τοῦ ἐγκεφάλου μας, (βασικὴ ἀντίληψη ὅλων ὅσων διδάσκουμε τὴ Μνημονικὴ, καὶ πού με τὴ σειρά τους στηρίζονται κι' ἐκεῖνοι στίς ἐπιστημονικὲς ἐρευνες τῶν συγχρόνων φυσιολόγων), πρεσβεύουμε ὅτι ἡ ἀνάμνηση εἶναι ἡ μνήμη τῆς ψυχῆς. Αὐτὴ εἶναι πού δίνει τὴ βεβαιότητα σὲ κάθε ἄνθρωπο, εἴτε τὸ νοιώθει, εἴτε ὄχι, πὼς κάποτε ἐζήσε, κι' ὅτι πάλι θὰ ξαναζήσει, ὅπως λέει ὁ Γουόρδουρθ:

Ἡ γέννησή μας εἶναι ὕπνος κι' εἶναι λήθη,

Ἡ ψυχὴ πού κοντὰ μας ἀνατέλλει, ἀστὲρι τῆς ζωῆς μας,

Σὲ κάποιον ἄλλο τόπο ἔχει δῦσει,

Κι' εἶναι ἀπὸ πολὺ μακριὰ φθασμένη.

Ἐρῶτ.— Ἀν ἡ θεωρία σας βασίζεται σ' αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς μνήμης, πού, ὅπως ὁμολογεῖτε, εἶναι φαντασία καὶ ποίηση, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ πείσετε, παρά μονάχα πολὺ λίγους.

Ἀπάντ.— Δὲν ὠμολόγησα πὼς εἶναι φαντασία. Σὰς εἶπα μόνο, ὅτι οἱ φυσιολόγοι καὶ γενικὰ οἱ ἐπιστήμονες, θεωροῦνε, πὼς τέτοιες ἀνάμνησεις εἶναι φαντασιοπληξίες καὶ παραληρήματα. Ἐλεύθεροι εἶναι νὰ ἐπιμένουνε στοῦ σοφὸ τους συμπέρασμα. Δὲν πρόκειται ν' ἀρνηθοῦμε, ὅτι τέτοιες ὁπασίες τοῦ παρελθόντος, αὐτὲς οἱ βιαστικὲς ματιές, πού ρίχνει κανεὶς στὰ βάθη τοῦ χρόνου, εἶναι ἀσυνήθιστα γεγονότα πού βρίσκονται σ' ἀντίθεση με τὴ συνηθισμένη καθημερινὴ πείρα τῆς ζωῆς καὶ με τὴ φυσικὴ μνήμη. Ὑποστηρίζουμε ὅμως μαζί με τὸν καθηγητὴ Νάϊτ πὼς: «τὸ ὅτι λείπει ἡ ἀνάμνηση μιᾶς πράξης, πού ἐγίνε σὲ μιὰ προγενέστερη κατάσταση, δὲν εἶναι ἀρκετὸ ἐπιχείρημα γιὰ νὰ συμπεράνουμε, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἔχουμε ζήσει». Καὶ κάθε ἀμερόληπτος ἀντίπαλός μας πρέπει νὰ συμφωνήσει, μ' αὐτὰ πού λέγει ὁ Μπάτλερ στίς «Ὀμιλίες του περὶ πλατωνικῆς φιλοσοφίας»: «τὸ νὰ θεωροῦμε τὴν ἰδέα τῆς προὔπαρξης ἐξωφρενικὴ, ὀφείλεται στίς ματεριαλιστικὲς ἢ μισοματεριαλιστικὲς μας προλήψεις». Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ὑποστηρίζουμε ὅτι, ὅπως ἀναφέρει ὁ

Ὀλυμπιόδωρος, ἡ μνήμη εἶναι φαντασία¹, κι' ἐπομένως κάτι στό ὁποῖο ἐλάχιστα μπορούμε νά ὑπολογίσουμε. Ὁ Ἀμώνιος Σακκάς βεβαίωνα, ὅτι ἡ μνήμη εἶναι ἡ μόνη ἰκανότητα μέσα στόν ἄνθρωπο, πού βρίσκεται σ' ἀπόλυτη ἀντίθεση μέ τή δυνατότητα τῆς πρόγνωσης, τῆς πρόβλεψης τοῦ μέλλοντος. Μή λησμονεῖτε ἐξ ἄλλου, ὅτι ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ μνήμη κι' ἄλλο ὁ νοῦς. Ἡ μνήμη εἶναι ἕνας μηχανισμός ἀπό ἐνθυμήσεις, ἕνα ὄργανο καταγραφῆς, πού εὐκόλα μπορεῖ νά χαλάσει. Ἡ σκέψη εἶναι αἰώνια κι ἀφθαρτή. Θ' ἀρνιόσαστε ἀρά γε τήν ὑπαρξη ὠρισμένων ἀνθρώπων καί πραγμάτων, μόνο καί μόνο γιατί δέν τοὺς εἶδατε μέ τὰ ὑλικά σας μάτια; Ἡ ὁμαδική μαρτυρία ὄλων ὄσων σέ περασμένα χρόνια εἶδαν τόν Ἰούλιο Καίσαρα δέν εἶναι ἀρκετή ἐγγύηση ὅτι ἔχει ζήσει; Γιατί δέν πρέπει νά βασισθοῦμε στή μαρτυρία ἐπίσης πολλῶν ἀνθρώπων προικισμένων μ' ἐνορατικές ἰκανότητες;

Ἐρώτ.– Δέν νομίζετε, ὅτι αὐτές οἱ διακρίσεις εἶναι πολύ λεπτολόγες γιά νά τίς παραδεχθοῦνε οἱ πῖο πολλοί ἄνθρωποι;

Ἀπάντ.– Πέστε μας καλλίτερα, οἱ πῖο πολλοί ματεριαλιστές. Ἰδοῦ τί ἔχουμε νά τοὺς ποῦμε: Ἀκόμη καί κατά τό σύντομο διάστημα μιᾶς συνηθισμένης ὑπαρξης, ἡ μνήμη εἶναι πολύ ἀδύνατη γιά νά συγκρατεῖ ὅλα τὰ γεγονότα μιᾶς ἀνθρώπινης ζωῆς. Πόσες φορές δέν συμβαίνει πολύ σημαντικά γεγονότα νά κοιμοῦνται μέσ στά βάθη τῆς μνήμης, ἔως ὅτου ἕνας συνειρμός ἰδεῶν ἢ κάποια ἄλλη αἰτία τὰ ξυπνήσει καί τὰ βάλει πάλι σ' ἐνέργεια. Αυτό συμβαίνει, προπάντων, στοὺς ἡλικιωμένους ἀνθρώπους, πού διαρκῶς δυσκολεῦνται νά θυμηθοῦνε τό παρελθόν. Ἄν λοιπόν λάβουμε ὑπ' ὄψη, ὅ,τι γνωρίζουμε σχετικά μέ τὰ φυσικά καί πνευματικά στοιχεῖα τοῦ ἀνθρώπου, δέν θά μᾶς φανεῖ περίεργο, γιατί ἡ μνήμη δέν συγκρατεῖ τήν ἀνάμνηση ἀπό μιά ἢ ἀπό περισσότερες περασμένες ὑπάρξεις. Τό ἀντίθετο ἴσια-ἴσια θάπρεπε νά μᾶς ἐκπλήξει.

Ἐρώτ.– Μοῦ δώσατε μιᾶ σύντομη γενική περιλήψη γιά ὅ,τι σχετικό μέ τὰ ἐπτά στοιχεῖα. Σύμφωνα μ' ὅσα μοῦ εἶπατε γι' αὐτά, πῶς ἐξηγεῖτε τό νά ἔχουμε χάσει κάθε ἀνάμνηση προηγούμενου βίου;

Ἀπάντ.– Αυτό εἶναι πολύ εὐκόλο. Τά στοιχεῖα αὐτά, πού ὀνομάζουμε φυσικά¹ διαλύονται μετά τό θάνατο μαζί μ' ὅλα τὰ συστατικά τοὺς, ἀφανίζεται λοιπόν κι' ἡ μνήμη μαζί μέ τόν ἐγκέφαλο. Ἡ χαμένη μνήμη μιᾶς ἐξαφανισμένης προσωπικότητας, πῶς εἶναι δυνατόν νά θυμάται ἢ νά συγκρατεῖ ὅ,τιδήποτε στήν ἐπόμενη ἐνσάρκωση τοῦ Ἐγώ; Μετενσάρκωση

1. Στό Φαιδωνα τοῦ Πλάτωνα ὁ Ὀλυμπιόδωρος λέει: «Ἡ φαντασία ἐμποδίζει τίς διανοητικές μας συλλήψεις, κι' ἔτσι ὅταν ἐπιδρᾷ πάνω μας ἡ θεία ἐμπνευση, ἀν ἐπέμβει ἡ φαντασία, ὁ ἐνθουσιασμός σταματᾷ. Ὁ ἐνθουσιασμός κι' ἡ ἔκσταση εἶναι ἀντίθετα τό ἕνα πρὸς τό ἄλλο. Ἄν κανεῖς ἐρωτήσε, πῶς μπορεῖ ἡ ψυχὴ νά ἐνεργεῖ χωρὶς τή φαντασία, θ' ἀπαντήσουμε, ὅτι ἡ ἀντιληψὴ τῆς γιά τὰ παγκόσμια δειχνεῖ, πῶς εἶναι ἰκανή, γι' αὐτό. Ἡ ψυχὴ ἔχει παραστάσεις ἀνεξάρτητες ἀπ' τή φαντασία, πού ὅμως ταυτόχρονα παρακολουθεῖ τήν ἐνέργεια τῆς ψυχῆς, ὅπως ἡ θύελλα καταδιώκει αὐτόν που ταξιδεύει στή θάλασσα.

1. Τό σῶμα, ἡ ζωὴ, τὰ ζωώδικα ἐνστικτα καί τὰ πάθη, καθὼς καί τό ἄσρικό εἶδωλο τοῦ κάθε ἀνθρώπου (εἴτε γινετα ἀντιληπτό μέσ στή σκέψη, εἴτε ἀπ' τό μάτι τοῦ νοῦ, εἴτε ἀκόμη κι' ἀντικειμενικά χωρισμένο ἀπ' τό φυσικό σῶμα). Τά στοιχεῖα αὐτά ὀνομάζουμε: Στούλα-Σαρίρα. Πράνα, Κάμα-Ρούπα, Λίγκα-Σαρίρα. Ἡ ἐπιστήμη δέν τ' ἀρνιέται, ἀλλά τοὺς δίνει διαφορετικά ὀνόματα.

σημαίνει, ότι τό Ἐγώ ἀποκτᾶ ἓνα ν ἐ ο σῶμα, ἓνα ν ἐ ο ἐγκέφαλο, και μιά ν ἐ α μνήμη. Θᾶτανε λοιπόν ἀκατανόητο νά περιμένουμε ἀπ' τή νέα μνήμη ὅ,τι δέν ἔχει ζήσει. Εἶναι σάν νά ζητοῦμε μέ τό μικροσκόπιο νά βροῦμε ἴχνη ἀπό αἷμα σ' ἓνα πουκάμισο πού δέν φόρεσε ποτέ ὁ δολοφόνος και νά θέλουμε νά δοῦμε τίς κόκκινες σταγόνες, πού βρίσκονται μόνο στά ρούχα, πού φοροῦσε τότε. Αὐτά πρέπει νά ἐξετάσουμε κι' ὄχι τό καθαρὸ πουκάμισο. Ἄν ὁμως τό φόρεμα, πού φοροῦσε τήν ὥρα τοῦ ἐγκλήματος κάηκε ἢ καταστράφηκε, πῶς θά τό βροῦμε;

Ἐρώτ.- Νά λοιπόν! πῶς εἶναι δυνατόν νά υπάρξει βεβαιότητα ὅτι τό ἐγκλημα ἐγινε, ἢ πῶς ὁ ἄνθρωπος μέ τό «καθαρό πουκάμισο» ἔχει ζήσει και πρῖν;

Ἀπάντ.- Δέν θά τό ἐπιτύχουμε, βέβαια, μέ φυσικά μέσα, οὔτε λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη ἓνα τεκμήριο πού δέν ὑπάρχει πιά. Ὡστόσο οἱ νόμοι μας, οἱ τόσο σοφοί ἀναγνωρίζουνε, κι' ἴσως περισσότερο ἀπ' ὅ,τι πρέπει τή μαρτυρία τῶν περιστάσεων. Γιά νά πεισθοῦμε γιά τή Μετενσάρκωση και τήν ὑπαρξη τῶν περασμένων μας βίων, πρέπει νά ἐλθουμε σ' ἐπαφή, ὄχι μέ τήν πρόσκαιρη μνήμη μας, ἀλλά μέ τό μόνιμο πραγματικά Ἐγώ μας.

Ἐρώτ.- Πῶς μπορεῖ κανεῖς νά πιστέψει σέ κάτι, πού ἄγνωεῖ, πού δέν ἔχει ποτέ ἰδεῖ, και, πράγμα ἀκόμη πιό δυνατό, νά μπεῖ σ' ἐπαφή μαζί του;

Ἀπάντ.- Ἄν ἄνθρωποι, κι' ἀπ' τοὺς πιό μορφωμένους μάλιστα, πιστεύουνε στή «βαρύτητα», στόν «αἰθέρα», στή «δύναμη» και δέν ξέρω πόσες ἄλλες ὑποθέσεις κι ἀφηρημένες ἔννοιες, πού δέν εἶδανε, δέν ἀγγίξαν, δέν μύρισαν, δέν ἄκουσαν, δέν γεύτηκαν ποτέ τους, γιατί νά μή μποροῦνε κι' ἄλλοι, κατά τόν ἴδιο τρόπο, νά πιστεύουνε στό αἰώνιο Ἐγώ, ὑπόθεση πολύ πιό λογική και πολύ πιό σημαντική ἀπό ἄλλες;

Ἐρώτ.- Τί εἶναι, τέλος πάντων, αὐτή ἡ μυστηριώδης αἰώνια ἀρχή; Μπορεῖτε νά μᾶς ἐξηγήσετε τή φύση της, ὥστε νά γίνει πιό νοητή σ' ὄλους;

Ἀπάντ.- Τό Ἐγώ πού μετενσαρκώνεται εἶναι τό ἀθάνατο, ἀτομικό, ὄχι προσωπικό, ἐγώ, μ' ἄλλα λόγια ὁ φορέας τῆς Ἄτμα-Βουδδικῆς Μονάδας. Αὐτό εἶναι ἐκεῖνο πού ἀνταμεῖβεται στό Ντεβαχάν και τιμωριέται στή γῆ και στό ὅποιο προσκολλοῦνται τὰ «Σκάντας»¹, οἱ ιδιότητες κάθε ἐνσάρκωσης.

Ἐρώτ.- Τί ἐννοεῖτε μέ «Σκάντας»;

Ἀπάντ.- Αὐτό πού εἶπα: ιδιότητες, ἀνάμεσα στις ὁποῖες κι' ἡ μνήμη, πού ὄλες μαραίνονται σάν τὰ λουλούδια ἀφίνοντας πίσω κάποιον ἀνεπαίσθητο ἄρωμα μόνο. Σᾶς ἀναφέρω μιὰ παράγραφο ἀπ' τή βουδδική Κατήχηση² τοῦ Συναγματοῦρχου Ὀλκοττ σχετική μ' αὐτό τό θέμα:

1. Ἡ βουδδική διδασκαλία ἀναφέρει πέντε «Σκάντας» α) Ρουπα (μορφὴ ἢ σῶμα) ὑλικές ιδιότητες, β) Βεντάνα, αἴσθηση, γ) Σαννα, ἀφηρημένες ἔννοιες, δ) Σαμκχαρα, τάσεις τῆς νοημοσύνης, ε) Βιννανα, διανοητικές ικανότητες. Ἀπ' αὐτές εἴμαστε καμωμένοι, μ' αὐτές συνειδητοποιοῦμε τήν ὑπαρξη, χάρις σ' αὐτές ἐπικοινωνοῦμε μέ τὸν ἐξω κόσμο.

2. Ὁ Συναγματοῦρχος Ὀλκοττ ὑπῆρξε ἰδρυτῆς και Προέδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας. Ἡ ἀκρίβεια τῶν λεγομένων του πιστοποιεῖται ἀπ' τὸ βουδδιστὴ ἀρχιερεᾶ Σεβάσμιο Σουμαγκαλα στό Κολομπο. Ἡ βουδδική κατήχηση εἶναι συμφωνη με τὰ διδασματα τῆς βουδδικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Νοτου.

«Ο ηλικιωμένος άνθρωπος θυμάται τὰ ἐπεισόδια τῆς νεανικῆς του ἡλικίας, παρ' ὅλο πού ἔχει σωματικά καὶ διανοητικά ἀλλάξει. Γιατί λοιπόν ἡ ἀνάμνηση τῶν περασμένων ὑπάρξεων δὲν μεταβιβάζεται ἀπ' τὴ μιά γέννηση στὴν ἄλλη; Διότι ἡ μνήμη εἶναι ἓνα μέρος ἀπ' τὰ «Σκάντας». Τὰ Σκάντας μεταβάλλονται μὲ κάθε νέα ὑπαρξή, ὅπου ἀναπτύσσεται μιά νέα μνήμη, πού καταγράφει τὰ γεγονότα αὐτοῦ τοῦ νέου βίου. Ὡστόσο κάποια ἀνάμνηση, κάποια ἀπήχηση ἀπ' τὶς περασμένες ζωές πρέπει νὰ διατηρεῖται. Ὅταν ὁ πριγκηπας Σιντάρτα ἐγινε Βουδδας, ὀλόκληρη ἡ σειρά ἀπ' τὶς περασμένες του ἐνσαρκώσεις φανερώθηκε μπροστά του...

Αὐτὰ σὰς ἀποδεικνύουν ὅτι ἐνῶ οἱ αἰώνιες ιδιότητες τῆς προσωπικότητας, ὅπως ἡ ἀγάπη, ἡ καλωσύνη, ἡ εὐσπλαγχνία συνδέονται μὲ τ' ἀθάνατο Ἐγώ, πάνω στοῦ ὁποῖο ἐντυπώνουνε μιά, ἄς ποῦμε μόνιμη φωτογραφία τῆς θείας ὄψης τοῦ ἀνθρώπου, πού δὲν ὑπάρχει πιά, τὰ ὑλικά Σκάντας (αὐτὰ πού δημιουργοῦνε τὰ πιό χτυπητὰ καρμικά ἀποτελέσματα) εἶναι ἐφήμερα, ὅσο κι' ἡ λάμψη τῆς ἀστραπῆς. Δὲν μποροῦνε νὰ ἐντυπώσουνε κανένα ἴχνος πάνω στοῦ νέο ἐγκέφαλο τῆς καινούργιας προσωπικότητας, χωρὶς αὐτὸ νὰ ζημιώνει σέ τίποτε τὴν ταυτότητα τοῦ μετενσαρκωνόμενου Ἐγώ.

Ἐρώτ.- Μήπως ἐννοεῖτε, ὅτι τὸ μόνο, πού ἐπιζεῖ, εἶναι ἡ μνήμη τῆς ψυχῆς, ὅπως τὴν ὀνομάζετε, ἀφοῦ αὐτὴ ἢ αὐτὸ τὸ Ἐγώ εἶναι τὸ ἴδιον ὄν, ἐνῶ ἀπ' τὴν προσωπικότητα δὲν μένει τίποτε;

Ἀπάντ.- Ὅχι ἀκριβῶς. Κάτι ἐπιζεῖ ἀπὸ κάθε προσωπικότητα, ἐκτός ἂν πρόκειται γιὰ τέλεια ὑλιστικὴ φύση, κλεισμένη ἔτσι ὥστε καμμιά πνευματικὴ ἀχτίνα νὰ μὴ μπορεῖ νὰ τὴ διαπεράσει, κάτι ἀφίνει ἓνα αἰώνιο ἀποτύπωμα πάνω στὸν ἐνσαρκωνόμενο ἀθάνατο Ἐαυτὸ ἢ τὸ πνευματικὸ Ἐγώ¹. Ἡ προσωπικότητα μὲ τὰ «Σκάντας» τῆς ἀλλάζει μὲ κάθε νέα γέννηση, ἀφοῦ, ὅπως εἶπαμε, δὲν εἶναι παρὰ ὁ ρόλος, πού ὁ ἠθοποιός (τὸ πραγματικὸ Ἐγώ) παίζει μιά βραδυά. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο στοῦ φυσικοῦ πεδίου δὲν θυμόμαστε τὶς περασμένες ζωές μας, μολονότι τὸ «πραγματικὸ» Ἐγώ τὶς ἔχει ζήσει καὶ τὶς γνωρίζει ὅλες.

Ἐρώτ.- Πῶς τότε ὁ πραγματικὸς ἢ πνευματικὸς ἄνθρωπος δὲν ἀποτυπώνει αὐτὴ τὴ γνώση στοῦ νέο προσωπικὸ Ἐγώ;

Ἀπάντ.- Κι' ἐσεῖς πῶς ἐξηγεῖτε τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ὑπηρέτριες μιᾶς φτωχικῆς ἀγροικίας ἀρχίζανε νὰ μιλοῦνε ἐβραϊκά καὶ νὰ παίζουνε βιολί, ὅταν πέφτανε σὲ κατάσταση ὑπνωσης, μαγνητικοῦ ὑπνου, ἐνῶ δὲν θυμόντανε τίποτε μόλις ξυπνοῦσανε; Αὐτὸ ὀφείλεται, (ὅπως θὰ σὰς ἐξηγοῦσανε οἱ παλιοὶ ἀληθινοὶ ψυχολόγοι κι' ὄχι οἱ σύγχρονες σχολές σας) στοῦ ὅτι τὸ Πνευματικὸ Ἐγώ μπορεῖ νὰ δράσει, μονάχα ὅταν παραλύει τὸ προσωπικὸ ἐγώ. Τὸ πνευματικὸ Ἐγώ εἶναι παντογνώστης, ἔχει ἔμφυτη μέσα του κάθε γνώση. Τὸ προσωπικὸ Ἐγώ εἶναι δημιούργημα τοῦ περιβάλλοντος καὶ σκλάβος τῆς φυσικῆς του μνήμης. Ἄν τὸ πνευματικὸ Ἐγώ μποροῦσε νὰ ἐκδηλώνεται ἀδιάκοπα κι' ἀνεμπόδιστα, δὲν θὰ ὑπῆρχανε πιά ἄνθρωποι πάνω στὴ γῆ, ἀλλὰ θεοί.

1. Ἡ ὁ πνευματικὸς Ἐαυτὸς σ' ἀντίθεση μὲ τὸν προσωπικὸ Ἐαυτὸ. Δὲν πρέπει νὰ συγχέουμε τὸ «πνευματικὸ Ἐγώ» μὲ τὸν «Ἀνώτερο Ἐαυτὸ», ποῦναι τὸ Ἄτμα, ὁ ἐντὸς μας Θεός, ἀξεχώριστος ἀπ' τὸ Παγκόμιο Πνεῦμα.

Ερώτ.– Πρέπει ωστόσο να υπάρχουνε εξαιρέσεις, να είναι και μερικοί άνθρωποι, πού να θυμούνται.

Απάντ.– Υπάρχουνε. Ποιός όμως πιστεύει τά λόγια τους; Οί σύγχρονοι ματεριαλιστές θεωρούνε τέτοιους νευροψυχικά υπερευαίσθητους τύπους, ύστερικούς, όνειροπαρμένους, βλαμμένους, έξαλλους, ή άπατεώνες. Όταν μιλήσετε γιά ψυχή, μερικοί άνθρωποι σάς έρωτουνε: «Τί είναι ψυχή; Μπορέσατε ποτέ ν' άποδειξετε την ύπαρξη της»; Δέν έχει νόημα να συζητάει κανείς τέτοια θέματα μέ ματεριαλιστές. Τούς άπτευθύνω ώστόσο αύτή την έρώτηση: «Μπορέϊτε να θυμηθεϊτε, τί είσαστε και τί κάνατε, στη βρεφική σας ήλικία; Διατηρεϊτε και την ελάχιστη ανάμνηση άπ' τή ζωή, τίς σκέψεις, και τίς πράξεις σας τούς πρώτους δεκαοχτώ μήνες, ή τά πρώτα δύο χρόνια του βίου σας; Γιατί δέν άρνιέστε κατά τόν ίδιο τρόπο, ότι ζήσατε τότε»; Άν σ' όλα αύτά προσθέσουμε, ότι τό μετενσαρκωνόμενο Έγώ ή ή άτομικότητα συγκρατεί σ' όλη τή Ντεβαχανική περίοδο τό άπόσταγμα τής πείρας τής περασμένης γήϊνης ζωής, τής προηγούμενης δηλαδή προσωπικότητας, έτσι ώστε όλη ή πείρα τής φυσικής ζωής να περιέρχεται σε μία κατάσταση ύπαρκτή «δυνάμει» ή άκριβέστερα να μεταφράζεται σε πνευματικούς τύπους (φόρμουλες). Άν επί πλέον λάβουμε ύπ' όψη μας, ότι δέκα ή και δεκαπέντε αιώνες χωρίζουνε δύο διαδοχικές ένσαρκώσεις, κι' ότι σ' όλο αύτό τό διάστημα ή φυσική συνειδηση άδρανεϊ όλωσδιόλου άφου δέν διαθέτει όργανα εκδήλωσης, κι' επομένως δέν βρίσκειται σε ύπαρξη, τότε γίνεται πολύ φανερή ή αίτία, γιά την όποία δέν μένει καμμιά ένθύμηση στη γνήσια φυσική μνήμη.

Ερώτ.– Εϊπατε, ότι τό πνευματικό Έγώ είναι παντογνώστης. Τί γίνεται λοιπόν αύτή ή περίφημη παντογνωσία σ' όλη τή Ντεβαχανική ζωή;

Απάντ.– Σ' όλη αύτή την περίοδο βρίσκειται σε λανθάνουσα δυναμική κατάσταση, πρώτα άπ' όλα γιατί τό πνευματικό Έγώ, ή σύνθεση του Μπούντι-Μάνας δέν είναι ό άνώτερος έαυτός, πού βρίσκειται ένωμένος μέ τό Παγκόσμιο Πνεύμα ή Ψυχή και γι' αύτό είναι κι' ό μόνος παντογνώστης. Δεύτερον, γιατί τό Ντεβαχάν είναι ή έξιδανικευμένη συνέχεια τής προηγούμενης γήϊνης ζωής, είναι δηλαδή τό αντίστάθμισμα, ή άνταμοιβή γιά όλες τίς άδικίες και τά βάσανα, πού περάσαμε χωρίς να είμαστε υπεύθυνοι γι' αύτά. Στο Ντεβαχάν, τό πνευματικό Έγώ είναι παντογνώστης «δυνάμει». Πάνσοφο γίνεται μονάχα στό Νιρβάνα, όταν τό Έγώ βυθίζεται μέσ στο Παγκόσμιο Πνεύμα-Ψυχή. Όστόσο, τό Έγώ μπορεί ν' άποκτήσει σχεδόν παντογνωσία πάνω στη γή, όσες ώρες κατορθώνει να λυτρωθεί άπ' τά ύλικά δεσμά ύπό ώρισμένες, όχι κανονικές συνθήκες, και μέ την έμφάνιση ώρισμένων φυσιολογικών μεταβολών του σώματος. Ζωντανό παράδειγμα είναι αύτές οι νέες, πού πέφτανε σε ύπνοβασία, και τίς όποίες σάς έχω αναφέρει. Μιά άπλοϊκή ύπηρέτρια μιλουσε έβραϊκά και μία άλλη επαιζε βιολί· μπορεϊτε να φαντασθεϊτε αύτή την περίπτωση; Δέν έννοώ, βέβαια, ότι οι έξηγήσεις, πού μάς έδωσε ή ιατρική έπιστήμη γι' αύτό τό γεγονός, δέν έχουνε κάποια δόση αλήθειας, πώς μία δηλαδή άπ' αύτές τίς κοπέλλες πρό χρόνων είχε άκούσει τόν κύριό της, κάποιον ιερωμένο, να διαβάζει μεγαλόφωνα έβραϊκά συγγράμματα,

κι' ή άλλη είχε άκούσει κάποιον καλλιτέχνη νά παίξει βιολί σ' αύτή τήν ίδια άγροικία. Ούτε ή μία όμως, ούτε ή άλλη, δέν θά μπορούσε νά έκτελέσει τόσο καλά τό ρόλο της, άν δέν της έδινε έμπνευση Α ύ τ ό , πού όντας άπ' τήν ίδια φύση μέ τό Παγκόσμιο Πνεύμα, είναι και τό ίδιο πάνσοφο. Στήν πρώτη περίπτωση ή Άνώτερη Άρχή έπίδρουσε πάνω στά «Σκάντας» και τά κινούσε. Στή δεύτερη, ή προσωπικότητα είχε παραλύσει κι' ή άτομικότητα έκδηλώνονταν άβίαστα. Μή συγχέετε, παρακαλώ, τίς δύο περιπτώσεις.

Τό θέμα τής αναμνήσεως τῶν προηγουμένων βίων

Τῆς Ἄννι Μπεζάντ

Κάθε φορά πού γίνεται συζήτησις περί μετενσαρκώσεως, τό συνηθέστερο ἐρώτημα εἶναι: Ἄφου ὑπήρξαμε καί ἄλλοτε, γιατί δέν τό ἐνθυμούμεθα;

Ἐν πρώτοις, καί σ' αὐτή τήν παροῦσα ζωή μας, τήν ὁποίαν δέν ἀμφισβητεῖ κανεῖς, ὅσα ἔχομε λησμονήσει εἶναι περισσότερα τῶν ὅσων ἐνθυμούμεθα. Πολλοί δέν ἐνθυμοῦνται πότε ἔμαθαν νά διαβάζουν καί ὁμως τό γεγονός ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νά διαβάζουν ἀποδεικνύει ὅτι κάποτε ἔμαθαν. Πολλά περιστατικά τῆς παιδικῆς καί τῆς νεανικῆς μας ἡλικίας ἔχουν χαθῆ ἀπό τήν μνήμη μας, ἂν καί ἄφησαν ἰχνη στόν χαρακτήρα μας. Ἐνα πῆσιμο κατὰ τήν παιδική ἡλικία, πού προεκάλεσε μιᾶ ἀναπηρία, μπορεῖ νά λησμονηθῆ, ἀλλά τό θυμα τοῦ ἀτυχήματος ἀποδεικνύει ὅτι κάποτε αὐτό συνέβη. Ἀκόμη καί ὅταν πρόκειται γιά τό ἴδιο τό φυσικό σῶμα, στήν τωρινή του κατάστασι, ὑπάρχουν πράγματα πού λησμονοῦνται, ἐνῶ ἔχουν ἀποδεδειγμένως συμβῆ, ὅπως σέ περιπτώσεις ὑπνωτισμοῦ. Πολλές ἀνάλογες περιπτώσεις θά μπορούσε ν' ἀναφερθοῦν. Τό μέγιστον μέρος τοῦ ὑποσυνειδητοῦ μας ἀποτελεῖται ἀπό ἐμπειρίες βυθισμένες, ἀπό ἀναμνήσεις χαμένες γιά τήν κανονική συνειδησι, ἀλλά δυνάμενες ν' ἀνακληθοῦν ὑπό δεδομένες προϋποθέσεις.

Ἐάν τοῦτο ἀληθεύη προκειμένου περί ἐμπειριῶν πού τις ἔχομε ζήσει στό παρόν σῶμα μας, πρέπει ν' ἀληθεύη, κατὰ μείζονα λόγον, γιά ἐμπειρίες σέ σώματα προηγούμενα, πού πέθαναν καί ἀποσυντετέθησαν, πολλούς αἰῶνες πίσω μας. Τό σῶμα μας καί ὁ ἐγκέφαλός μας δέν εἶχαν καμμιά λειτουργία σ' ἐκεῖνα τά μακρινά περιστατικά, πῶς λοιπόν θά ἦτο δυνατόν νά διατηρήσουν τήν ἀνάμνησι τῶν; Τό διαρκές σῶμα μας, ἐκεῖνο πού μένει μαζί μας σ' ὅλον τόν κύκλο τῶν ἐνσαρκώσεων, εἶναι τό πνευματικό σῶμα. Αἱ κατώτερα ἐπενδύσεις ἀποσυντίθενται καί ἐπιστρέφουν στά στοιχεῖα τῶν προτοῦ μπερέσωμε νά ἐνσαρκωθοῦμε ἐκ νέου. Ἡ καινούργια νοητική ὕλη καθῶς καί ἡ ἀστρική καί ἡ φυσική, ἀπό τις ὁποῖες ἐπενδυόμεθα σέ κάθε καινούργια γήϊνη ζωή, δέχεται ἀπό τήν πνευματική νόησι τις ιδιότητες, τις τάσεις καί τις ἰκανότητες, πού προήλθαν ἀπό τις ἰδιαίτερες ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος, ἀλλά ὄχι καί τήν μνήμη τῶν.

Ἡ ἐνστικτώδης μας ἰκανότης ἀναποκρίσεως στίς κλήσεις τοῦ αἰσθήματος καί τοῦ λογικοῦ, ἡ ἰδιότης μας ἀναγνώρισεως τῶν δυνάμεων λογικῶν ἐπιχειρημάτων, ἡ ἀνοδός μας στίς θεμελιώδεις ἀρχές τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, ὀφείλονται στίς περασμένες ἐμπειρίες.

Ἐνας ἄνθρωπος χαμηλῆς διανοητικῆς στάθμης δέν μπορεῖ νά ἐννοήσῃ μιᾶ λογική ἢ μαθηματική ἀπόδειξι καί ἕνας ἄνθρωπος ἠθικά κατώτερος δέν μπορεῖ νά αισθανθῆ τήν παρορμητική δύναμι ἐνός ὑψηλοῦ ἰδεώδους. Ὅταν κατανοῆ κανεῖς μέ ταχύτητα καί ἀφομοίωνη μιᾶ φιλοσοφική ἢ ἐπιστημονική ἀποψι, ἡ μνήμη εἶναι παροῦσα, ἂν καί ἔχει λησμονηθῆ ἢ

κατά τό παρελθόν διδαχή τῶν ἴδιων πραγμάτων. Ὁ Πλάτων ἔλεγε ὅτι κάθε μάθησις εἶναι μία ἀνάμνησις. Ὅταν αἰσθανώμεθα ἐγκάρδιοι μ' ἕνα ξένο πρόσωπο, πού μόλις τό ἔχομε συναντήσει, ἡ μνήμη εἶναι παρούσα, διότι τό πνεῦμα ἀναγνωρίζει στό πρόσωπο αὐτό ἕναν φίλο ἀπό περασμένη ἐποχή. Αὐτές οἱ ἐκδηλώσεις, αὐτές οἱ προαισθήσεις προέρχονται ἀπό τήν πνευματική νόησι ἢ ὁποία συνθέτει τόν ἑαυτό μας. Τά πάντα ἐνθυμούμεθα, ἀλλά δέν μπορούμε νά τ' ἀποτυπώσωμε στόν παρόντα μας ἐγκέφαλο. Ὁ ἐγκέφαλός μας, ὅπως καί ὅλο τό νοητικό σῶμα, εἶναι καινούργια σέ κάθε μία ὑπαρξι, τό δέ πνεῦμα, πού παραμένει τό ἴδιο, προμηθεύει στά νέα ὄργανα τά πορίσματα τῶν περασμένων ἐμπειριῶν, χωρίς τήν ἀνάμνησί των. Κανένας ἐγκέφαλος δέν θά μπορούσε νά περιέχη τήν μνήμη τῶν περιστατικῶν πού τά ἐζήσαμε σέ πολυάριθμες ὑπάρξεις, ἀλλά ὅταν τά περιστατικά αὐτά ἔχουν συνοψισθῆ σέ κριτήρια νοητικά καί ἠθικά, εἶναι δυνατόν νά τά χρησιμοποιῆ.

Ἄρχαία καί νέα Σοφία

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ὅτι εὐρίσκεισαι πάντοτε ἐνωμένος μέ τόν Κύριο, ἀλλά πρέπει ΝΑ ΤΟ ΜΑΘΗΣ αὐτό, Πέραν τούτου, δέν ὑπάρχει ΤΙΠΟΤΕ ΑΛΛΟ γιά νά μάθης.

Ἄπό τίς ΟΥΠΑΝΙΣΑΔ

Σχεδόν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μπορούν ν' ἀντέξουν στήν ἀντιξοότητα, ἀλλά ἂν θέλῃς νά δοκιμάσης τόν χαρακτήρα ἑνός ἀνθρώπου, δώσε του δύναμη.

Ἄβραάμ Λίνκολν

Ἡ πλεον χτυπητή ἀντίφαση τοῦ πολιτισμοῦ μας συνίσταται στό ὅτι ἔχομε θεωρητικῶς μέγιστο σεβασμό στήν ἀλήθεια, πού κηρύσσομε, καί ἀπόλυτη ἀνυποληψία γιά τήν πρακτική ἀσκήσή της.

Vihjamur Stefanson

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Ἄρχή καὶ διάρκεια

Δημ. Α. Ἰωαννίδης

Μεγάλο εἶναι τὸ θέμα τῆς δημιουργίας τοῦ Κόσμου. Μεγάλο σέ σπουδαιότητα. Πάντοτε τοῦτο ὑπῆρξε, καὶ σήμερα ἀκόμη ἀποτελεῖ πρόβλημα μέ δύσκολη τὴν λύσι του, γιὰ κάθε ἄνθρωπο πού σκέπτεται λίγο ἢ πολύ. Πρόβλημα γιὰ τὴν φιλοσοφία, πρόβλημα γιὰ τὴν ἐπιστήμη. Γιὰ τίς θρησκείες, ὅμως, δέν ἀποτελεῖ πρόβλημα, γιατί αὐτές ἐκφράζουν τὸ ζήτημα δογματικά.

Εἶχε ἡ δημιουργία ἀρχὴ ἢ δέν εἶχε; Ὁ Κόσμος ἐγινε διὰ μιᾶς ἢ βαθμιαίως; Ἡ δημιουργία ἔχει σταματήσει ἢ συνεχίζεται; Αὐτά – καὶ ἄλλα, εἶναι τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα, πού ὅλα μαζί κάνουν τὸ μεγάλο ἐρωτηματικό: Π ὧ ς ἐγινε ὁ Κόσμος.

Ἄς πάρουμε, λοιπόν, τὸ θέμα ἀπὸ ἐκεῖ πού πρέπει. Εἶ χ ε ὁ Κ ὀ - σ μ ο ς ἄ ρ χ ῆ ; Καὶ πρῶτα, νά δοῦμε τί γνώμη ἔχει στό ζήτημα αὐτὸ ἡ φιλοσοφία. Σάν λέμε ὅμως «φιλοσοφία», εἶναι κάτι τὸ ἀόριστο καὶ γενικό. Καλύτερα θά ἦταν νά ποῦμε: οἱ διάφορες φιλοσοφικές σχολές, ἀρχαῖες καὶ νεώτερες. Οἱ περισσότερες, λοιπόν, θέλουν ἄ ρ χ ῆ στὴν δημιουργία. Ἀντίθετα, μερικές θεωροῦν τὸ Σύμπαν Ἄναρχο, χωρίς ἀρχή. Στὴν ἐπιστήμη πάλι, διαφορετικές ὑπάρχουν ἀντιλήψεις γιὰ τὸ ζήτημα. Ἄλλοι ἐπιστήμονες λένε ὅτι τίποτα δέν ἤμπορεῖ νά διατυπωθεῖ ἐπάνω στό πρόβλημα αὐτό· ἄλλοι δέ, σάν τὸν πυρηνικό φυσικό Ὁπενχάιμερ, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ὁ Κόσμος ἀποτελεῖ ἓνα φυσικό φαινόμενο καί, συνεπῶς, ἔχει ἀρχή. Τέλος, οἱ δογματικές ἀντιλήψεις δίδουν στὸν Κόσμο ἀρχή: Ἐχει ἀρχὴ ἡ δημιουργία.

Στὸ ζήτημα αὐτὸ παίρνει, βέβαια, θέσι καὶ ἡ ἐσωτερικὴ παράδοσις. Ἡ ἐσωτερικὴ παράδοσις εἶναι, γιὰ ἓναν χωρίς προκαταλήψεις ἐρευνητῆ, μία σπουδαία πηγὴ γνώσεως. Εἶναι ἡ σοφία αἰώνων, πού ἔχει ἀκτινοβολήσει ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα Ἴερά. Εἶναι μία πηγὴ θεία, πιο πέρα ἀπὸ τὴν συνηθισμένη ἀνθσι καὶ τὸ λογικὸ τοῦ συνηθισμένου ἀνθρώπου. Ἡ ἐσωτερικὴ παράδοσις δέν ἔχει τὴν πηγὴ τῆς στήν σοφία τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ στὴν Θεία Σοφία, στὴν Σοφία Κόσμου Θείου, τῶν Θεῶν ὄντων –καθὼς ἔχει ἐκφράσει τὸν Κόσμον αὐτὸν ἢ Ἐλενα Μπλαβάτσκι– πού στέκει ψηλότερα ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν ἀνθρώπων: Στὸν Κόσμο τῶν «μετὰ τῶν Θεῶν οἰκούντων» τοῦ Πλάτωνος.

Ἡ Θεία, ὅμως, Σοφία γιὰ νά φθάση στοὺς ἀνθρώπους, θέλει κάποιον ἄ γ ω γ ὀ . Καὶ ὁ ἀγωγὸς αὐτὸς ἦταν, στοὺς καλοὺς καιροὺς, τὰ Ἱερατεῖα τῶν Μυστηρίων. Οἱ Λατίνοι εἶχαν μία πολὺ πετυχημένη παραστατικὴν ἐκφρασι γιὰ τὸν ἀγωγὸν αὐτὸν, πού τὸν ἀποτελοῦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Μυστηρίων τῆς προϊστορικῆς Ρώμης, τοῦ καιροῦ τοῦ Νουμά τοῦ Πομπιλίου. Ὁ περίφημος ἐκεῖνος ἀγωγὸς εἶχε τὸ ὄνομα Σύλλογος τῶν Ποντι-

φήκων, δηλαδή τῶν Γεφυροποιῶν (Pons Facio), πού κατεσκεύαζαν σάν νά λέμε, πνευματικές γ έ φ υ ρ ε ς μεταξύ τοῦ Οὐρανοῦ καί τῶν Μυστηρίων τῆς Ρώμης, καί ἔτσι εἶχαν τήν κοινωνία μέ τόν Θεῖο Κόσμο. Ὁ ἱερός, ὅμως, ἐκεῖνος θεσμός ξέπεσε στά χρόνια τῆς ἱστορικής Ρώμης, τόν δέ μεσαίωνα ξέπεσε καί ὁ τίτλος ἀκόμη, πού σήμερα ἔχει χαμένη κάθε ἀξία.

Λίγες, ὅμως, ἀλήθειες ἀπό τήν Θεία Σοφία ἔχουν βγῆ ἀπό τά Ἱερά καί τούς Ναούς, οἱ πλέον ἐξωτερικές. Μαζι μ' αὐτές καί κοσμογονικές ἀλήθειες, πού δίδουν ἀπάντησι σέ ἐρωτήματα ὅπως τῆς ἀρχῆς τῆς δημιουργίας. Γιά νά πάρουμε καί μεῖς τήν ἀπάντησι, θά ἐπικαλεσθοῦμε ἕναν ἀντιπροσωπευτικό πυθαγόρειο φιλόσοφο, τόν γνωστόν Φιλόλαο. Σέ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίον του «αἱ Βάκχαι» λέγει τά ἐξῆς: «ὁ Κόσμος εἶναι ἐνιαῖος, ἄρχισε δέ νά γίνεται ἀπό ἕνα σημεῖο κεντρικό, πού βρίσκεται στίς ἴδιες ἀποστάσεις ἀπό τά ἄνω καί ἀπό τά κάτω. Τό ἀρχικό ἕνα, πού εἶναι ἡ ἀρχή τῆς γενέσεως τοῦ Κόσμου, λέγεται ἔσθια». Καθώς δέ εἶναι γνωστόν, οἱ πυθαγόρειοι ἔλεγαν τόν Κόσμο «ἀρμονία» γιά τήν τάξι πού ὑπάρχει σ' αὐτόν. Ἐπομένως, ἡ ἀρχή τῆς δημιουργίας ἐγινε σέ ἕνα σημεῖο μέσα στήν ἀταξία πού ἐπικρατοῦσε πρῖν ἀπό τήν δημιουργία. Μέσα στό Χάος, καθώς ἔλεγε τήν ἀταξία αὐτή ὁ Ἡσίοδος.

Ἄλλο κατά μέρος ζήτημα ἐπάνω στό θέμα τῆς δημιουργίας εἶναι, καθώς εἶπαμε, ἡ διάρκεια αὐτῆς, δηλαδή μέ τί τρόπο ἐγινε ὁ Κόσμος. Βαθμιαίως ἢ διά μιᾶς; Ἡ δημιουργία ἐγινε λίγο-λίγο καί ὕστερα σταμάτησε ἢ συνεχίζεται καί τώρα ἀκόμη;

Στό πρόβλημα τοῦτο δίδουν ἀπάντησι τά διάφορα φιλοσοφικά συστήματα, ἡ ἐπιστήμη καί οἱ θρησκείες. Οἱ λύσεις πού δίδουν εἶναι ὅλες σχεδόν ἐτερόχρονες. Δηλαδή, πῶς ἡ δημιουργία δέν ἐγινε ταυτόχρονα, ἀλλά μέσα σέ μεγάλα διαστήματα χρόνου. Ἡ Ἰουδαϊκή π.χ. ἀντίληψις μᾶς λέγει μεταφορικά ὅτι ὁ Κόσμος ἐγινε σέ ἕξ ἡμέρες. Ἐξαιρέσι κάθουν νεώτερες θεωρίες τῆς ἐπιστήμης, πού εἶναι ταυτόχρονες: Πῶς ὁ Κόσμος ἐγινε δηλαδή μέ μιᾶ τεραστία ἔκρηξι πού τά ἀποτελέσματά της διαρκοῦν ἀκόμη καί ἔχουν σάν συνέπεια τήν λεγομένη διαστολή τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ ἔσωτερική παράδοσις ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Κόσμος δέν ἐγινε οὔτε διά μιᾶς, οὔτε ὅτι ἡ δημιουργία ἐγινε σέ μεγάλο χρόνο καί ὕστερα σταμάτησε. Τήν διάρκεια τῆς δημιουργίας, θεωρεῖ ἀπεριόριστη, ἀπειρη. Ἀπό τότε πού ἄρχισε συνεχίζεται καί τώρα ἀκόμη, στά πέρατα τοῦ Σύμπαντος. Τήν ἀλήθεια αὐτή τήν ἔχουν ἐκφράσει οἱ πυθαγόρειοι σάν ἔδωσαν τόν ὀρισμό τί εἶναι Φύσις. Τόν ἔχουν διατυπώσει μέ τό περίφημο ἀριθμολογικό τους σύστημα, πού εἶναι ποιοτικό καί ἔχει τόσο κακοποιηθῆ καί ἀπό τούς παλαιούς καί ἀπό τούς νεωτέρους. (Ἰδὲ «Ἰλισόν», τεύχος 36, Δεκέμβριος 1964). Φύσις, ἔλεγαν, εἶναι: «ἀριθμὸς παμμένιστος ἀει συντελούμενος». Ἦτοι εἶναι κάτι τό πάρα πολύ μεγάλο, πού πάντοτε γίνεται. Εἶναι δηλαδή ἄ π ε ι ρ ο ς ἔ ν τ ῶ γ ἰ γ ν ε σ θ α ἰ καί ὄχι ἀπειρογεννημένο. Τό ἴδιο, τήν ἴδια ἀλήθεια δέν εἶχε ἐκφράσει καί ὁ Θεῖος

Ίησους, όταν έλεγε ότι ο πατέρας Του εργάζεται και τώρα ακόμη; «Ο πατήρ μου εργάζεται έως ἄρτι».

Ο Κόσμος λοιπόν, εάν θεωρηθῆ σέ κάθε στιγμή χρόνου, έχει πέρατα, είναι πεπερασμένος. Τά πέρατα όμως, αυτά διαρκώς επεκτείνονται, γιατί οί έκδηλωμένες εκεί, στά πέρατα τῆς δημιουργίας, ούσιες του Σύμπαντος ἐπιδρουν στις ούσιες του Χάους, πού περιβάλλει τόν Κόσμο, γιά ἐκδήλωσι.

Στήν ἐτερόχρονη αὐτή δημιουργία του Κόσμου δικαιολογούνται οί τόσο ἐκδηλες μέσα σ' αὐτόν διαφορές στις μορφές και ὄντα. Εάν ο Κόσμος εἶχε γίνει διά μιάς, ὅλα τά πράγματά του θά ἦταν τά ἴδια και ἰσοδύναμα, και ἔτσι καμμία πρόοδος δέν θά ἦταν δυνατή. Ἐνῶ μέσα στήν Φύσι παρατηρεῖται τό ἀντίθετο. Τά παλαιότερα δημιουργήματα εἶναι πιό δυναμικά ἀπό τά νεώτερα και ἐπιδρουν εὐεργετικά γιά τήν ἀνέλιξι τους. Ἴδου ἕνα ἠθικό παράγγελμα, παρμένο ἀπό τήν οἰκονομία πού ἔχει ἡ Φύσις, ὅπως ο ἰσχυρότερος ἐπιδρᾷ εὐεργετικά στον ἀσθενέστερο και ὄχι νά τόν καταπιέζει, ὅπως, δυστυχῶς, πολλές φορές γίνεται.

Και τώρα, σάν τό ἔφερε ἔτσι ο λόγος, γιά νά ὀλοκληρώσουμε, κάτι θά πρέπει νά πούμε και γιά τό Χάος, πού ἀναφέραμε. Γιά τήν ἀδιαμόρφωτη και ἀνεκδήλωτη κατάσταση, πού προϋπήρχε τῆς δημιουργίας, τήν «δύναμι», ἀλλά ὑπαρκτή κατάσταση, τό «κοσμογονικόν ὦν», καθώς τήν ἔλεγαν οί Ὀρφικοί. Ἡ κατάσταση λοιπόν αὐτή, καθώς και πρό ὀλίγου ἐξηγήσαμε, ὑφίσταται στά ἐκάστοτε πέρατα τῆς δημιουργίας. Ἡ ὑπαρκτή, ἀλλά ἀνεκδήλωτη αὐτή κατάσταση δέν εἶναι μορφική, ἐνῶ ο ἄνθρωπος εἶναι μορφή, ἡ δέ νόησις του ἀνθρώπου εἶναι μία ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῆς ψυχῆς του διά τῆς μορφῆς του. Ἐτσι, μόνον μορφικά, ἐκδηλωμένα, ἤμπορεῖ νά ἐρευνησῆ και ὄχι μὴ μορφικά, μὴ ἐκδηλωμένα, ὅπως εἶναι τό Χάος. Εἶναι αὐτό ἕνας κανών. «Τό ὅμοιον διά του ὁμοίου γινώσκεται», καθώς ἔχει γράψει ο Παρμενίδης. Γιά τοῦτο και ἡ ἐσωτερική παράδοσις δίκαια θεωρεῖ ὅτι τό Χάος εἶναι ἀπροσπέλαστο στή νόησι του ἀνθρώπου, «δέν δύναται νά τό φθάσῆ ο ἀνθρώπινος νοῦ» ἔλεγε ο νεοπλατωνικός Πρόκλος. Ἐνας δέ ἄλλος φιλόσοφος, νεώτερος, ἔχει γράψει ὅτι τό Χάος εἶναι ἀπρόσιτο, ὄχι μόνο στον ἀνθρώπο, ἀλλά και στήν διανόησι και του μεγαλύτερου θεοῦ.

Γιά τήν κατάσταση του Χάους ο φιλοσοφημένος ἀνθρώπος θά ἤμπορούσε ἴσως νά σχηματίσῆ μία ἰδέα «δι' ἀφαιρέσεως», καθώς λέγουν. Ἀλλά τό ζήτημα εἶναι δύσκολο, γιατί θά πρέπει κατά ἕνα τρόπο ο ἀνθρώπινος νοῦς νά προσπαθῆσῆ νά συλλάβῆ πῶς θά ἦσαν τά πράγματα τῆς Φύσεως χωρίς ἰδιότητες, δηλαδή χωρίς ὄγκο, σχῆμα, βάρος, χρῶμα κ.ἄ. Δύσκολο, καθώς εἶπαμε, ἡ μάλλον ἀδύνατο, γιατί ἡ πείρα μας ἀπό τά αἰσθητήρια και τήν νόησι πού διαθέτουμε, μόνον στά μορφικά πράγματα τῆς Φύσεως εἶναι συνηθισμένη.

Τό ἴδιο μᾶς συμβαίνει και γιά τίς κοσμικές ούσιες πού μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ ἐσωτερική παράδοσις, τήν συνεχῆ και τήν ἀτομική. Δέν ἤμπορούμε οὔτε νά τίς δοῦμε οὔτε νά τίς φαντασθοῦμε, γιατί ἡ κάθε μία μόνη τῆς δέν εἶναι μορφική, ὥστε νά τήν συλλάβουμε. Οί δύο ὅμως μαζί σχηματίζουν τίς ὑλικές μορφές πού τίς ἐλέγχουμε μέ τίς αἰσθήσεις και τό νοητικό μας.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΥΗΤΙΚΗΝ ΑΓΩΓΗΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Πρόοδος – Έξελιξις

Υπό Πέτρου Γκράβιγκερ

Από τότε πού ἄρχισαν νά ἐπικρατοῦν οἱ ὑλοκρατικές ἀντιλήψεις καί οἱ «φιλόσοφοι» ἔπλασαν διανοητικά κατασκευάσματα καί «συστήματα», ἄρχισαν οἱ ἄνθρωποι νά ὀμιλοῦν πολύ περὶ «Πρόοδου», τὴν ὁποίαν, ἐν τῇ ἀγνοίᾳ των, ἐσύγχυσαν μὲ τὴν «Έξελιξιν». Ἐάν δὲν χαραχθοῦν σαφῆ ὅρια καί δὲν διασταλῆ καθαρά ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὄρων, θά πελαγοδρομοῦμεν.

Ἡ «Πρόοδος εἶναι ἀρρήκτως συνυφασμένη μὲ τεχνικές κατακτήσεις, μὲ ὑλικὴν εὐημερίαν, γενικῶς μὲ ὅ,τι καθιστᾷ τὸν ὑλικὸν βίον ἀνετώτερον καί πλέον ὑποφερτόν. Οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ ἀεροπλάνα, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ ραδιόφωνα, αἱ τηλεοράσεις κ.τ.ἄ. εἶναι ἀναμφισβήτητα τεκμήρια βιοτικῆς προόδου, εἶναι ὅμως ἀποτέλεσμα διανοητικῶν καί συνήθων (κατωτέρων) πνευματικῶν κατακτήσεων τοῦ ἐρευνητοῦ ἀνθρώπου. Χωρὶς νά θέλωμεν νά μειώσωμεν τὸν θαυμασμόν μας ἀπέναντι τῶν τοιούτων ἐπιτευγμάτων, τὰ ὁποῖα κατώρθωσαν νά μεταβάλουν ἄρδην τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδον τοῦ «πολιτισμένου» ἀνθρώπου, ὀφειλομεν νά περιορίσωμεν κατὰ πολὺ τὰ πραγματικά κέρδη τῶν τοιούτων κατακτήσεων πού μᾶς κάνουν νά ὑπερηφανευώμεθα τόσον διὰ τὴν τεραστίαν πρόοδον τῶν τελευταίων δύο αἰῶνων καί νά σκεφθῶμεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι, παρὰ ταῦτα, ἐγίναν πλέον πολυάσχολοι, μὴ ἐξευρίσκοντες χρόνον γιὰ νά ἐπιδοθοῦν εἰς καθαρῶς πνευματικά ζητήματα, πλέον ἐγκεντρικοί, περισσότερο πλεονέκται καί ἀδιάφοροι διὰ τὸν συνάνθρωπόν των. Ἀποτέλεσμα, ἡ διάκρισις, ἡ χωριστικότης, ὁ ἀνταγωνισμός, οἱ πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι, ὅταν δὲν ξεκινοῦν ἀπὸ ἰδεολογικά αἷτια καί δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν μιᾶς νέας κοινωνίας πραγματικά ἀνθρωπίνης, καταντοῦν μάστιγες καί καταστροφεῖς τῆς τόσον ποθητῆς εἰρήνης καί γαλήνης τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν.

Ἀντιθέτως, ἡ «Έξελιξις» πρέπει νά νοητῆ ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως, ἀπὸ τὰ ἀνδραγαθήματα ἐκεῖνα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καί τοῦ Νοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἔφθασαν οἱ προγενέστεροί μας ἐκλεκτοί, ἔστω καί χωρὶς βιβλία, χωρὶς ἠλεκτρικὸν φωτισμόν καί κεντρικὴν θέρμανσιν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι –τούς ὁποῖους καλοῦμεν Σοφοὺς καί Ἁγίους– δὲν διέθετον καμμίαν ἀπὸ τὰς σημερινὰς ἀνέσεις καί εὐμάρειαν ἐν τούτοις, ἀκολουθοῦντες τὴν ἀπλὴν ὁδὸν τοῦ πνεύματος καί μὴ ὑπηρετοῦντες συνεχῶς τὰς ἀδυναμίας τοῦ σώματος καί τῆς κατωτέρας ψυχῆς, μὲ τὰς ὁποῖας ἀποκλειστικά σχεδὸν σήμερον ἀσχολοῦμεθα, κατήγαγον πνευματικούς θριάμβους καί διὰ τῶν λόγων των ἐφώτισαν τὴν οἰκουμένην, τὰ δὲ ἔργα των καί αἱ πράξεις των πρέπει νά εἶναι ὑπόδειγμα δι' ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἠσχολήθησαν μὲ τὴν πρόοδον διὰ νὰ καταστήσουν τὸν βίον των ἀνετώτερον, ἀλλ' ἀντιθέτως περιώρισαν τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας των, διὰ νὰ εὑρουν τὸν χρόνον νὰ ἐξελιξοῦν τὸ πνεῦμα των, καὶ τοῦτο, ὄχι διὰ νὰ ἀποκτήσουν ἀσυνήθεις δυνάμεις ποῦ νὰ τοὺς καταστήσουν ὑπερτέρους τῶν ὁμοίων των, οὔτε διὰ νὰ διευρύνουν τὸ Ἐγὼ των, καὶ μὲ τοῦτο νὰ ἀποχωρισθοῦν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ μόνη φιλοδοξία των ἦτο ἡ αὐτοκαλλιέργεια, ἡ αὐτογνωσία, ἡ εὐδαιμονία καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνάτασις, διὰ τῆς πνευματικῆς των ἐξελιξεως καὶ διὰ τῆς ἀπεράντου ἀγάπης των, ὄλων τῶν συνανθρώπων των εἰς σφαῖρας εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος.

Ἐκπλήττεται κανεὶς ἀναδιφῶν τὰ ἔργα τῶν φωτισμένων αὐτῶν ἀνδρῶν καὶ παραβάλλων αὐτὰ μὲ τὰ σημερινὰ φιλοσοφικὰ συστήματα. Ἐξ ἐκείνων ἀπορρέει ἡ πνευματικὴ εἰρήνη, ἐκ τῶν νεωτέρων ἢ ἐπανάστασις καὶ ὁ διχασμὸς. Ἐάν ξεφυλλίσωμεν π.χ. τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ἐκ τῶν 30 βαθμίδων τῆς πνευματικῆς του ἀγωγῆς αἱ 29 ἀσχολοῦνται μὲ θέματα, τὰ ὁποῖα θεωροῦμεν σήμερον πολὺ ἀπλᾶ καὶ αὐτονόητα, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν δύναμιν, ἔστω καὶ τὴν πρώτην βαθμίδα νὰ ἐ φ α ρ μ ὀ σ ω μ ε ν. Μετὰ τὴν τήρησιν καὶ ἄσκησιν τῶν 29 τούτων βαθμίδων, ἐπεται ἡ 30ῆ, ποῦ εἶναι ἡ φῶτισις καὶ ἡ ἔνωσις μετὰ τοῦ θείου.

Θὰ ἦτο βεβαίως οὕτοια καὶ ἀναχρονισμὸς τὸ νὰ καταργήσωμεν τὰ σύγχρονα μέσα διαβίωσης καὶ τὰς ἀνάσεις ποῦ μᾶς παρέχει ἡ Τεχνολογία. Ἡμποροῦμεν ὅμως νὰ περιορίσωμεν τὰς ἀνάγκας μας εἰς λογικὰ ὅρια καὶ νὰ ἀφιερῶσωμεν μέρος τοῦ χρόνου καὶ τῆς δραστηριότητός μας εἰς πνευματικώτερας ἀσχολίας. Οὔτε τὸ ραδιόφωνον, οὔτε ἡ τηλεόρασις βλάπτουν. Ἀρκεῖ νὰ ἐπιλέγωμεν ἐκεῖνα τὰ προγράμματα ποῦ συντελοῦν εἰς τὴν ψυχαγωγίαν μας ὑπὸ τὴν ἐποικοδομητικὴν ἔννοιαν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν μας ἀνωτέρευσιν.

Τὸ σῶμα μας εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἐκ τῶν συστατικῶν μας φορέων τοῦ πνεύματος καὶ ἔχει, ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι μας ὑποστάσεις, δικαιώματα νὰ τραφῇ, νὰ διατηρηθῇ καθαρὸν καὶ ἐν ὑγείᾳ. Ἡ τροφή ὅμως πρέπει νὰ εἶναι λιτὴ, τὰ λουτρά δὲν ὑπάρχει χρόνος νὰ μᾶς ἀπορροφῶν χρόνον δι' ἐπαναληψεως αὐτῶν δις καὶ τρις τῆς ἡμέρας. Ὅσον διὰ τὴν ὑγείαν δὲν πρέπει τὸ σῶμα μας νὰ συμπεριφέρεται σάν ἓνα κακομαθημένο παιδί καὶ διὰ διαφόρους λόγους, νὰ μᾶς ταλαιπωρῇ μὲ κάθε εἶδους κακοδιαθεσις, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδομεν μεγάλην σημασίαν, καὶ ἀναζητοῦμεν κάθε λίγο τὸν ἰατρὸν καὶ τὰ φάρμακα. Πρέπει, μὲ ἄλλας λέξεις, ὁ Νοῦς νὰ κατευθύνῃ τὰς λειτουργίας τοῦ σώματος καὶ νὰ τὸ χειριζόμεθα κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ γίνεταί ἡ αἰτία νὰ πολυασχολοῦμεθα μὲ αὐτό.

Ἡ σημαντικώτερη ὑγιεινὴ εἶναι ἡ καλλιέργεια τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου, ἡ ἀνάτασις τῆς πνευματικῆς μας ἀρχῆς καὶ ὁ Φωτισμὸς τοῦ Νοῦ. Πρό πάντων ὅμως, ἡ δημιουργικὴ δρᾶσις καὶ ἀποδοτικότης ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πνευματικότητος. Ἐκεῖνος ποῦ ἀσχολεῖται εἰλικρινῶς καὶ ἀποδοτικῶς μὲ τὴν πνευματικότητα, δὲν ἔχει καιρὸν διαθέσιμον διὰ ν' ἀσθενήσῃ, θὰ ἔλεγα, οὔτε καὶ νὰ πεθάνῃ. Οἱ περισσότεροι ἀν-

θρωποι τῆς σημερινῆς κοινωνίας εἶναι διαρκῶς ἀσθενεῖς καὶ μισοπεθαμένοι, ἀκριβῶς διότι τὸν χρόνον των τὸν χρησιμοποιοῦν διὰ τὴν ὑπέρμετρον περιποίησιν τοῦ σώματος, διὰ τὴν ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀπολαβῶν, διὰ τὴν συσσώρευσιν πλοῦτου καὶ διαβιοῦν ζωὴν πλήρη ἀπολαύσεων, διασκεδάσεων καὶ σπατάλης χρόνου. Ἡ διατροφή των γίνεται ὅσω τὸ δυνατόν περισσότερο ἀντιφυσικὴ καὶ παρατηρεῖται κατάχρησις εἰς ἐδέσματα καὶ ὄγκον, εἰς κρέατα καὶ ἀλκοολοῦχα ποτὰ, εἰς τὸ κάπνισμα κ.ο.κ. Διὰ τοῦτο, ὅσον ἡ Ἰατρικὴ καὶ ἡ Φαρμακολογία ἰερισσότερον προοδεύουν, τόσο τὰ νοσοκομεῖα πολλαπλασιάζονται καὶ οὐδέποτε ἐπαρκοῦν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀσθενῶν. Διότι, μὲ τὸν ἀντιφυσικὸν βίον ποῦ διάγομεν, μὲ τὴν κενότητα εἰς ἰδανικά καὶ τὸ ἀργόσχολον, καὶ μὲ τὴν συνεχῆ ἀεικινήσιαν πρὸς κατάκτησιν μηδαμινῆς ἀξίας πραγμάτων, ὁ ὀργανισμὸς παρασύρεται εἰς τὴν ἀταξίαν, τὴν ἀναρχίαν καὶ τὸ ἀνικανοποίητον τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Ἐλλεῖπει ἡ καθοδήγησις τοῦ Νοῦ καὶ τὸ ἄρμα τοῦ ἀνθρώπου βαδίζει ἀτάκτως καὶ ἀσκόπως.

Μὲ τὴν πρώτην δυσφορίαν ποῦ αἰσθανόμεθα – εἴτε τοῦτο εἶναι κεφαλαλγία, εἴτε δυσπεψία, εἴτε ἀνορεξία, εἴτε ἀϋπνία – προστρέχομεν εἰς τὸν ἱατρόν, ὁ ὁποῖος μᾶς χορηγεῖ παντοειδῆ φάρμακα – προϊόντα ἀντιφυσικά τῆς χημικῆς βιομηχανίας – τὰ ὁποῖα διαφημίζονται ὡς θαυματουργὰ καὶ ἄνευ παρενεργειῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὅμως καὶ διὰ τῆς συχνῆς χρήσεως καὶ καταχρήσεως, προκαλοῦμεν πραγματικὰς νόσους, αἰ ὁποῖα διὰ νὰ ἰαθοῦν, χρειάζονται ἄλλα φάρμακα, καὶ ὁ φαῦλος κύκλος συνεχίζεται.

Διὰ τοῦ ἀντιφυσικοῦ βίου, τὸν ὁποῖον διάγομεν, ἡ ψυχὴ μας ἔχει ἀφηνιάσει, τὸ σῶμα μας εὐρίσκεται εἰς ἀτακτον διέγερσιν (κάθε ὄργανον καὶ κάθε κύτταρον εἶναι ἐν ἐξεγέρσει), τὸ δὲ πνεῦμα ἔχει ἐγκλωβισθῆ καὶ ἀδυνατεῖ νὰ καθοδηγήσῃ τὸ ἄρμα. Καὶ ὅμως, χαρακτηρίζομεν τὴν ἀτακτὸν αὐτὴν κατάστασιν ὡς φυσικὸν ἐπακόλουθον τῆς «προόδου» τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὄλων αὐτῶν ἐκδηλοῦται μὲ τὴν μορφήν τοῦ πόνου, τόσο ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ μας εἶναι, διὰ συναίσθημάτων ἀνικανοποιήσεως, ἀναρχίας, ἐπαναστάσεως, μελαγχολίας καὶ παθητικότητος. Πρέπει νὰ προσέξωμεν τὸν πόνον, διότι εἶναι μὲν ὁ «κῶδων κινδύνου», ποῦ προμηνύει τὴν νόσον γενικῶς, ἀλλὰ ἡμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ καὶ τὸ φάρμακον διὰ τὴν θεραπείαν. Πολλὰ παραδείγματα ἔχομεν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ πόνου καὶ τῆς δοκιμασίας ἀνήνησαν καὶ ἠκολούθησαν τὴν ὁδὸν τῆς ἀνωτερεύσεως. Εὐτυχέστεροι ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐχρειάσθησαν τὴν μαστιγῶσιν αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ μοιραίου καὶ ὄλως φυσικά ἐστράφησαν πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς πνευματικότητός.

Εἰς παρωχημένας ἐποχάς, ἡ προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων συνεκεντροῦτο εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μὲ παραδειγματικὴν ἁρμονίαν. Ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ πέραν, τὸ ἐνδιαφέρον ἐνετοπίσθη εἰς τὸ στήθος-καρδίαν: τὸ Κάλλος καὶ τὸ Ὠραῖον ἐγένοντο θρησκεία. Σήμερα, ὄλον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀνθρώπων, συ-

γκεντροῦται, εἰς ἀπαράδεκτον βαθμόν, εἰς τόν στόμαχον, τό ὑπογάστριον καί τά πόδια (ποδόσφαιρον). Πότε θά παρουσιασθῆ ἀνάκαμψις, καί ὁ ἄνθρωπος θά θελήσῃ νά γίνῃ ἄνθρωπος καί ὄχι παραφθορά ζώου; Διότι καί ὁ σκύλος ἀκόμη, παρουσιάζει αἰσθήματα σεβασμοῦ καί εὐγνωμοσύνης πρὸς τόν κύριόν του, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον οὔτε αὐτό ἐκδηλώνει πρὸς κάτι ἀνώτερον αὐτοῦ καί οὔτε κἀν τό ἀναγνωρίζει.

Ἀφοῦ ἐνδιατριψάμεν ἀρκετά εἰς τὴν «Πρόοδον», εἶναι καιρός νά ἀσχοληθῶμεν δι' ὀλίγων καί μὲ τὴν ψυχικὴν καί πνευματικὴν «Ἐξέλιξιν». Ἡ λέξις εἶναι ἐτυμολογικῶς ἐνδιαφέρουσα, διότι περικλείει ὡς συνθετικὸν τὴν λέξιν ἐλίσσω καί ἐλιξ, καί ἐπ' αὐτοῦ δεόν νά δώσωμεν προσοχὴν.

Ἐνῶ ἡ ὑλικὴ πρόοδος εἶναι γραμμικὴ, ἀναπτύσσεται δηλαδὴ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, ἡ ἐξέλιξις παρουσιάζει εἴτε κυκλικὴν μορφήν, εἴτε ἔλλειπτικὴν, εἴτε σπειροειδῆ. Καί διὰ μὲν τὰ μακροσκοπικὰ γεγονότα φαίνεται νά ἐπικρατῇ ὁ νόμος τοῦ Κύκλου (4 ἔποχαι, 4 φάσεις τῆς σελήνης κ.κ.), ἐνῶ διὰ τὰ πνευματικὰ ζητήματα, ἀκολουθεῖται εἴτε ὁ νόμος τῆς ἔλλειψεως, εἴτε ὁ νόμος τῆς ἔλικος.

Καί ἡ μὲν ἐννοία τῆς ἔλλειψεως ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὴν Θεοσοφικὴν διδασκαλίαν, ἡ δὲ ἐννοία τῆς σπείρας ὑπὸ τῶν διδασκαλιῶν τῆς Ἰαπωνικῆς Ἀνατολῆς. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις προβλέπονται περίοδοι ἀνελιξεως (evolution) καί ἐνελιξεως (involution) περίοδοι εἰσπνοῆς καί ἐκπνοῆς, συστολῆς καί διαστολῆς τῆς καρδίας, συγκεντρώσεως καί ἐκτινάξεως.

Τὸ θέμα τῆς ἐξελίξεως εἶναι, μεταφυσικῶς ἐξεταζόμενον, πολὺ βαθὺ καί δυσνόητον διὰ τῆς συνήθους λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου, δὲν παύει ἐν τούτοις ν' ἀποτελῇ βασικὸν στοιχεῖον διαλογισμοῦ διὰ τὰ προηγμένα πνεύματα καί μόνον δι' ἐκεῖνα. Ὅπως ἐπανειλημμένως ἐτονίσαμε πρέπει νά προηγηθῇ ἐπίσταμένη ἐρευνα καί κἀθαρσις τῶν συστατικῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρώπου καί μία μεθοδικὴ μηητικὴ ἀγωγή, πρὶν ὁ νοῦς ἀφυπνισθῆ καί καταστῆ ἱκανὸς νά ἐπιδοθῆ εἰς τὴν μελέτην καί ἀπόκτησιν ἰδίας πείρας ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων ζητημάτων τῆς Γνώσεως.

Αὐτὸ πρέπει νά εἶναι τὸ κύριον μέλημα τοῦ Π α ρ ὀ ν τ ο ς : ἡ Γνώσις τοῦ ἑαυτοῦ μας (τί εἴμεθα) καί τῶν ἀνωτέρων Πνευματικῶν Νόμων ποῦ διέπουν τόσον ἡμᾶς, ὅσον καί τὴν Δημιουργίαν, ὅπως ἐκ παραλλήλου καί ἡ καλλιέργεια καί ἀκτινοβολία τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀγάπης, ἄλλως ἡ γνώσις μας θά εἶναι μονομερῆς, ἐν πολλοῖς ἀνώφελος καί συχνά κατὰστροφετικὴ. Εἶναι ἡ θ ἔ σ ι ς ἡ ρ ε μ ι α ς τ ο ὕ ἐ κ κ ρ ε μ ο ὕ ς , ἡ κατακόρυφος θέσις, ἡ ὁποία, μετὰ πολλὰς ταλαντώσεις τοῦ πνεύματος, ἀναζητήσεις καί ἐμπειρίας, καταλήγει εἰς τὴν θέσιν ἡρεμίας, γαλήνης καί ἀκινήσιος· εἶναι ἡ κατάσταση τοῦ Ἀκινήτου κινουίντος τῆς Κινεζικῆς φιλοσοφίας (Βού-Βεϊ), ἡ κατάσταση τῆς Νιρβάνα τῶν Ἰνδῶν, ἡ νόστος εἰς τὴν Ἰθάκην τοῦ Ὀδυσσεως, ἡ ἐνωσις τοῦ Κάτω μὲ τὸ Ἄνω.

Δι' ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους ἀνθρώπους μία κατάσταση ἀκινήσιος τοῦ Νοῦ, ἐξισοῦται πρὸς θάνατον, ἐκμηδένισιν. Φαίνεται ὅμως τὸ ἀντίθετον νά ἀληθεύῃ διὰ τοὺς σοφοὺς ἐκείνους: θεωρεῖται ὡς τὸ τέρμα τῶν προσπαθειῶν καί ἀναζητήσεων, τὸ τέρμα καί ὁ σκοπὸς τοῦ τελείου Ἀνθρώ-

που. Διότι εις τήν κατάστασιν αὐτήν τό Πνεῦμα, χωρίς νά κινήται, κινεῖ τά πάντα, διότι εὐρίσκεται εις τήν ἀληθῆ Ζωήν τοῦ αἰωνίου Παρόντος. Ὅπως εἶχε εἶπει καί ὁ Κρισναμοῦρτι: «Ἐνα ἀπό τά πιό δυσκολοκατόρθωτα πράγματα, εἶναι ἡ ἴσυχία τοῦ Νοῦ, ἡ ἡρεμία, ἡ εἰρήνη, πού δέν εἶναι κενότης ἢ ἄρνησις τῆς Ζωῆς, πού δέν εἶναι κατάστασις ὕπνου καί ἀδρανείας. Ὅταν ὁ Νοῦς εἶναι ἔτοι ἡσυχος, τότε εἶναι γεμάτος στοχασμό, δράσι, ἐσωτερική φώτισι».

Ἄς μελετήσωμε λοιπόν κατὰ πρότον τόν ἄνθρωπον καί κατόπιν ἄς ἐπιδοθῶμεν εις τήν μεθοδικήν ἐξέλιξιν τῶν συστατικῶν τοῦ Ἀρχῶν, καθοδηγούμενοι ὑπό τῶν διδασκαλιῶν πού μᾶς δίδουν τά σοβαρά μηητικά Τάγματα, μή παύοντες ὁμως ἀδιαλείπτως ἐργαζόμενοι διὰ τήν πραγμάτωσιν ἐπί τῆς Γῆς τῆς Εἰρήνης καί τῆς Ἀγάπης.

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ ★ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟ-
ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ ΑΝΕΥ ΔΙΑΚΡΙ-
ΣΕΩΣ ΦΥΛΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕ-
ΝΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ★ ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗ-
ΣΚΕΙΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ★
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΕΩΣ ΑΝΤΙ ΦΑΝΑΤΙ-
ΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΣ

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

Διδώς Καλλέργη

Φιλοσοφική ανάπτυξη της δυαδικής θεωρίας της δημιουργίας της ψυχής και της εξέλιξής της

Η παγκόσμια κίνηση για την ανάδειξη της Πυθαγορείου φιλοσοφίας, άσχετα αν ακολουθή τον σωστό δρόμο της έρμηνείας της διδασκαλίας του μεγάλου Έλληνα φιλοσόφου, τονώνει την πεποίθηση των συγχρόνων όπαδών του, ότι τό σύστημά του υπήρξε τό πλέον αντιπροσωπευτικό της αλήθειας φιλοσοφικό σύστημα. Δίκαια λοιπόν σύγχρονός μας φιλόσοφος έλεγε: «έκείνο πού κρατά όρθια και αιώνια τά φιλοσοφικά συστήματα, είναι ό βαθμός της αλήθειας πού διδάσκουν».

Η Πυθαγόρειος λοιπόν φιλοσοφία, κατά διαφόρους καιρούς και εποχές, είχε πιστούς όπαδούς και θαυμαστές, καθώς και άμερολήπτους έρευνητές, πού πάντοτε έμεναν έκπληκτοι εμπρός στό βάθος και στή δύναμη της φιλοσοφικής αλήθειας, πού αυτή προβάλλει στή διδασκαλία της.

Επί της προκειμένης μελέτης, σχετικά δηλαδή μέ τή δημιουργία της ψυχής, είμεθα σέ θέση σήμερα και μέ τά δεδομένα μάλιστα της σύγχρονης έπιστήμης, νά ισχυρισθώμεν ότι ή δυαδική θεωρία της δημιουργίας της πού ό Πυθαγόρας έπρέσβευε, καθώς συναγεται από τά μέχρι σήμερα γραφέντα, είναι ίσως ή μόνη φιλοσοφική θεωρία, πού μπορεί νά σταθί ισχυρή και άκατάβλητη.

Καθώς είναι γνωστό, όπως και στήν περί «Νοῦ» μελέτη αναφέρεται, ή θεωρία αυτή για τή σύνθεση των κόσμων θέτει τήν αρχή της σέ δύο πρωταρχικές ούσιες της Φύσεως. – Ι. Στοβαίου «Φυσικά» σελ. 14: «Πυθαγόρας των άρχών τήν μέν μονάδα θεόν και τ' αγαθόν, ήτις έστίν ή τοῦ ε ν ο ς φ υ σ ι ς , αυτός ό Ν ο ῦ ς και τήν άόριστον δ υ α δ α δαιμονα και τό κακόν, περί ήν έστι τό υ λ ι κ ό ν π λ η θ ο ς ». – Στή μία δηλαδή ούσία, πού οι έρμηνευτές της θεωρίας τήν δέχονται διάφανη, έλαστική και συνεχή πρós τόν έαυτό της και πού πάντοτε, από τήν εποχή της έλληνικής παραδόσεως, τήν έλεγαν «αιθέρα» και στήν άλλη ούσία τήν «άτομική ή τήν ύλη», πού μερίζεται, διαιρείται και παράγει και γι' αυτό τήν ώνόμασαν «μεριστή».

Αυτά όμως είναι αντίθετα μέ τή μια και μόνη ούσία, τή μάζα και ενέργεια των σύγχρονων έπιστημόνων, αν και ή θεωρία των περί της υπάρξεως της αντίυλης, δίνει άφορμή σέ βαθύτερη σκέψη κατά πόσον ή θεωρία της μιάς και μόνης ούσις εύσταθεϊ. Και τοῦτο γιατί πρós τό παρόν οι έπιστήμονες άρχισαν νά δέχωνται σάν αρχή των πάντων, τήν ύπαρξη σέ μία νεφελώδη κατάσταση της ύλης και της αντίυλης. Τήν δέ αντίυλη θεωροῦν ως έναν δεύτερον κόσμο, πιστοτάτη δηλαδή άναπαράσταση της ύλης μέ αντίθετο ήλεκτρικό φορτίο άπ' αυτήν, πού δέν είναι όμως ύλη.

Άλλ' όπως και αν έχη τό ζήτημα αυτό, οι δύο ούσιες της φιλοσοφικής

θεωρίας του Πυθαγόρα, ο αϊθέρας και η ύλη, ως άπλές και άδιαμόρφωτες άρχικά, ο κατά τόν όρφικό ύμνο του «ύψιφανής αϊθήρ του κόσμου άριστον στοιχείον», έδέχοντο ότι έχει μία και μόνη ιδιότητα, τή σήμερα λεγομένη $\epsilon \nu \epsilon \rho \gamma \epsilon \iota \alpha \nu$, τήν τριδύναμη και τρισυπόσταση. Η δέ ύλη δύο, τή συστολική ή κεντρομόλο και τή διαστολική ή φυγόκεντρο, πού όταν έκδηλωθούν κατά τήν εξέλιξη των δυναμικά, λέγονται διαφορετικά «κίνηση» και «ζωή» και πού έκδηλώνονται ως $\pi \alpha \lambda \mu \acute{o} \varsigma$ τής ύλης.

Σχετικά με αυτές ο Πυθαγόρειος φιλόσοφος Σπύρος Νάγος έλεγεν ότι: «ή ενέργεια είναι ο λειτουργών νόμος τής ουσίας τής μονάδος και ουδέποτε ο νόμος ούτος πρέπει να συγχέεται προς τόν νόμον τής κινήσεως». Η άρχαία όμως ελληνική παράδοση και η Μυθολογία, είχαν ακόμη περισσότερο άπ' όλες τις θεωρίες αναλύσει τήν αιθερική ενέργεια, χαρακτηρίζοντάς την ως τρισυπόστατη και τριδύναμη. Γιατί τήν άποκαλούσαν μητιν, έρωτα, φάος, δηλώνοντας με αυτές τις όνομασίες, τή νοητική, τή γονιμοποιό και τή φωτογόνο δυναμή της και με πρωταρχικό δημιουργικό αίτιο τών όντων, τόν μητιν-νούν: «και Μητις πρώτος γενέτωρ», όπως αναφέρεται σχετικώς και στα Όρφικά.

Γιά τήν κίνηση άφ' έτέρου, τή μία από τις δύο ιδιότητες τής ύλης, ο Ί. Στοβαϊός στα «Φυσικά» σελ. 108, και στα περι Πυθαγόρα, γράφει ότι: «κίνησις είναι διαφορότης ή ετερότης εις ύλην, ή όποία είναι ύλη, αυτός δέ είναι ο κοινός όρος κάθε κινήσεως».

Ο Δημόκριτος επίσης έδέχετο ότι: «μία είναι ή καταγωγή τής κινήσεως, ή κατά τόν παλμόν έκδηλουμένη».

Στό σημείο όμως τουτο είναι ανάγκη να διευκρινισθί, τι λέγομε κίνηση και τι δέχονται οι έπιστήμονες γι' αυτή. Κίνηση λοιπόν λέγομε τήν έν χρόνω μεταβολή τής θέσεως ενός αντικειμένου. Άλλ' οι έπιστήμονες σχετικά, δέν δέχονται ως πρωταρχικό βασικό νόμο και ιδιότητα κάθε άλλης μορφής κινήσεως τήν πρώτη κεντρομόλο συστολική κίνηση του ύλικου άτόμου, πού εξέλιτισσομένη μεταμορφώνεται και γίνεται άφορμή τών άλλων μορφών ή νόμων της. Πιστεύουν μόνον πολλές τις μορφές της, χαρακτηρίζοντας όλες σαν νόμους ή και μορφές κινήσεως τής ενεργείας. Άντίθετα με τή δυαδική θεωρία του Πυθαγόρα, πού βασιζει τή φανέρωση τών πάντων στις τρεις ιδιότητες τών δύο ουσιών τής Φύσεως. Με πρωταρχικό δηλαδή κατ' άρχάς ενεργητικό και έπειτα δημιουργικό αίτιο, τήν ιδιότητα ενέργεια του αϊθέρα και με άφορμές τις ιδιότητες κεντρομόλο κίνηση και φυγόκεντρο ζωή τής ύλης ή τόν παλμό του άτόμου της.

Μετά από αυτά μπορούμε να ειπωμεν αναλυτικώτερα ότι, κατά τήν προοδευτική δυναμική εξέλιξη τών δύο ουσιών και από λόγους φυσικούς στον πλανήτη μας, (όπως είναι ή επίδραση του ήλιακού φωτός και οι άστρολογικές επιδράσεις), παρουσιάστηκαν κάποτε οι ουσίες αυτές, σε μία νέα κατάσταση.

Και σχετικά με τήν ύλη, πρόσφατα ακόμη ή Φυσική έπιστήμη, πού περιοριζόταν να έρευνά τις τρεις συνηθισμένες καταστάσεις της, υπολογίζει σήμερα ότι ένα μεγάλο μέρος από τήν ύλη του Σύμπαντος, βρίσκεται σε μία τετάρτη κατάσταση, πού τήν ώνόμασε $\pi \lambda \acute{\alpha} \sigma \mu \alpha$. Αυτή δέ πρέ-

πει νά είναι ή τετάρτη κατάσταση τής ύλης τών ἀρχαίων φιλοσόφων, ή λεγομένη «πυρίνη». Γιατί κατά τήν ἐπιστήμη πάντοτε, τό πλάσμα είναι σωμάτια φορτισμένα μέ ηλεκτρισμό, σέ ακρότατα υψηλές θερμοκρασίες καί πού διαποτίζει τό Σύμπαν σέ διαφόρους βαθμούς συγκεντρώσεως. Είναι δέ ὅπως λέγουν, ή πρώτη ύλη ἀπό τήν ὅποια ἀποτελοῦνται ὁ Ἥλιος, οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες καί γεμίζει τό διάστημα ἀνάμεσα σέ ὅλα τά οὐράνια σώματα, σάν μια ἀραιή οὐσία, πού σφύζει καί πάλλεται ἀπό μυστηριώδη κύματα καί ρεύματα.

Παρά τή βιαιότητά του – λέγουν ἀκόμη οἱ ἐπιστήμονες – πού συνδέεται μέ τήν πυρίνη θερμοκρασία του, τό πλάσμα είναι πολύ εὐαίσθητο γιά νά ὑπάρξη ἐπάνω στή Γῆ. Ἐδῶ στόν πλανήτη μας τό πλάσμα συναντάται στίς ἀστραπές, στό βόρειο σέλας, στά ηλεκτρικά τόξα. Στίς συνηθισμένες δέ γήινες συνθήκες τά σωμάτιά του, μέσα στή φρενιτιώδη κίνησή των, ὁρμοῦν στό ψυχρό περιβάλλον τών ἀργῶν μορίων τής καί χάνουν τήν ἐνέργειά των.

Τό πλάσμα, κατά τούς ἰδίους τούς ἐπιστήμονες, προκύπτει ὅταν ἔνα «ἀέριο θερμανθῆ σέ πολλές χιλιάδες βαθμῶν». Στή κατάσταση αὐτή τά σωμάτια του περιπλανῶνται χωρίς περιορισμό καί ἀποφεύγουν «μέ πείσμα» κάθε ἔνωση μεταξύ των. Καί ἐάν ὑπάρξη τρόπος τά σωμάτια τοῦ πλάσματος ἐλαφρῶν οὐσιῶν, ὅπως τό υ δ ρ ο γ ὀ ν ο , νά ὑποχρεωθοῦν σέ ἔνωση, ή τεραστία δυναμική τους ἐνέργεια θά ἐλευθερωθῆ. Ἀλλά καί ή σύντηξη τών σωματίων τοῦ πλάσματος θά μπορούσε νά ἐπιτευχθῆ μόνο στήν ἀπίστευτα ὑψηλή θερμοκρασία τών 100.000.000° C. Ἐνῶ ὁ πυρήνας, τό κέντρον δηλαδή τοῦ Ἥλιου ἔχει θερμοκρασία μόνον 14.000.000° C.

Κατόπιν λοιπόν αὐτῶν τῶν ἐπιστημονικῶν δεδομένων, μπορούμε νά συμπεράνωμεν ὅτι, κατά πρώτην ή σύντηξη τῶν ἀτόμων τοῦ πλάσματος, τά ὅποια θά πρέπει νά είναι ἄτομα ὑδρογόνου – κυριώτερα ὑλικά στοιχεία τοῦ Ἥλιου – είναι ἀδύνατη καί σ' αὐτόν ἀκόμη τόν Ἥλιο. Κατά δεύτερον δέ λόγον ὅτι, ἐάν ή θερμοκρασία αὐξηθῆ ὑπερβολικά, ή κίνηση τῶν μορίων τοῦ πλάσματος θά πρέπει ἀσφαλῶς «νά ξεπερνᾶ κι' αὐτή τήν τετάρτη κατάσταση» τής ὑλης του. Καί τοῦτο πρέπει νά γίνεται μόνο στόν Ἥλιο, πού ή θερμοκρασία του, σάν ἀπίστευτα μεγάλη, είναι κατάλληλη γιά ὑ π ε ρ β α σ η , ἀφ' ἑνός τής ταχύτητος δονήσεων τής αἰθερικής ἐνεργείας του καί ὑπέρβαση ἀφ' ἑτέρου τής συχνότητος τῶν παλμῶν τῶν ἀτόμων τοῦ ἡλιακοῦ πλάσματος, ὄχι ὅμως καί τόση θερμοκρασία ὅση θά χρειαζόταν γιά τήν σ ὑ ν τ η ξ ῆ τ ω ν.

Ἔτσι μπορούμε νά δεχθῶμεν ὅτι, ή ὑπέρβαση αὐτή τής τετάρτης καταστάσεως τῶν παλμῶν τῶν ἀτόμων τοῦ πλάσματος, είναι ἐκείνη πού τά φέρνει σέ μιά πέμπτη κατάσταση των. Καί αὐτή θά πρέπει νά είναι ἐκείνη τής ζωντανῆς ὑλης ή τῶν ζ ω ν τ α ν ὦ ν ἀ τ ὀ μ ω ν τής.

Μία μικρή ὅμως παρεμβολή, ἐνισχυτική στό θέμα μας καί σχετική μέ τίς ἡλιακές καί τίς ἀστρολογικές ἐπιδράσεις τίς ὅποιες, καθῶς είναι γνωστό, ἀναγνωρίζει ή ἐπιστήμη, είναι καί τά ὅσα γράφει γι' αὐτές στό βιβλίο «Τό μυστηριώδες Σύμπαν», ὁ ἀκαδημαϊκός καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἰ. Ξανθάκης. « Ἀπό τās μέχρι σήμερον ἀνακαλύψεις τής ἡλια-

κής φυσικής προκύπτει ότι αι άόρατοι κοσμικοί άκτινοβολία άπλώνουν τό χέρι των εις τήν άνύποπτον άνθρωπότητα. Μετά τήν θερμικήν και φωτεινήν άκτινοβολίαν άποκαλύπτεται ότι ύπάρχει και ραδιοηλεκτρική και κοσμική άκτινοβολία... Ποίαις συνεπειαις έχουν διά τήν άνθρωπίνην ζωήν αι τελευταία αιταί άκτινοβολία; Και ποιός γνωρίζει άν και ή άπαλή, ποιοτική άκτινοβολία τών άστρων, πού τρεμοσβήνουν τήν νύκτα, δέν παιζει κάποιον ρόλον εις τήν μοϊραν του άνθρώπου; Ωρισμένα υποθέσεις εγγιζουν τά όρια τής Άστρολογιας. Άλλά, όπως άπαντούσε ό Άμλετ «ύπάρχουν άκόμη πολλά πράγματα εις τήν Γήν και τόν Ούρανόν, πού δέν ήμπορει νά τά συλλάβη ή φιλοσοφία μας».

Επανερχόμενοι τώρα στην, από τούς άνωτέρω λόγους, εξέλιξη τών δύο ούσιών, για νά γίνη σαφέστερη ή μελέτη αυτή επαναλαμβάνομεν ότι, ή μέν αιθερική και συνεχής ούσία, πού εξεδηλώθη δυναμικά σαν δημιουργητική νοητική μονάς, έγινε ό νόμος τής αιτιότητας πού σχημάτισε τις μορφές με έκδηλωμένες τις τρεις δυνάμεις της, τή ν ο η τ ι κ ή ή κυρίως μεταμορφωτική, τή γ ο ν ι μ ο π ο ι ό και τή φ ω τ ο γ ό ν ο ενέργεια και άκόμη με χαρακτηριστικό της τήν ελαστικότητα της. Η δέ ύλη πού εξεδηλώθη σαν ζωντανή ύλη, έγινε παραγωγική - ζωντανή, με τις δύο βασικές ιδιότητες της, τήν κίνηση και τή ζωή και με χαρακτήρες της τήν έλξη μέν προς τό κέντρον, τήν άπωση δέ και τήν έπαφή με τά γύρω της προς τήν περιφέρεια.

Επαναλαμβάνομεν επίσης ότι ή αιθερική ούσία ως άπλη ενεργητική και ως δημιουργική ενέργεια, γίνεται θεωρητικώς νοητή με τή δόνηση ή τόν κραδασμό της, διαφορετικού μήκους και έντάσεως για κάθε έκδήλωσή της.

Η δέ ύλη, ως άπλη μεριστή ούσία και ως παραγωγική ή ζωντανή, εκδηλώνεται με τόν παλμό της, δηλαδή τή συστολή και τή διαστολή ή τήν κίνηση και τή ζωή, πού συνεπάγονται τήν έκλυση τής ατομικής της ή και τής ζωικής της θερμότητας.

Η δόνηση τής συνεχούς αιθερικής και ό παλμός τής μεριστής ύλης, από τή στιγμή τής πρωταρχικής έκδηλώσεως των, συνεργάζονται πλέον παντοτεινά και άλληλοεπιδρώνται έτσι μεταξύ των, ώστε νά σχηματίζουν οι δύο ούσιες πολυάριθμες και πολυσύνθετες ένώσεις, όντα και μορφές.

Η αύξηση τής ταχύτητος τής δονήσεως και ή αύξηση τής συχνότητας τών παλμών, πού γίνονται με τήν αύξηση επίσης τής θερμοκρασίας του περιβάλλοντός των, παρουσιάζουν τή μεταμόρφωση τών ένώσεων τών συνεργαζομένων τούτων ούσιών και τόν βαθμό τής εξέλιξεως των, όπως αναφέρει και ό Πυθαγόρειος Νικ. Παράσχης, στα «Φιλοσοφήματά» του.

Γιατί άν οι άπλές συνθέσεις τών δύο ούσιών, πού στην περιοχή του άπολύτου μηδενός, άποκτούν κατά τήν επιστήμην «άπροσδόκητες ιδιότητες», τότε τό ίδιο άπροσδόκητες ιδιότητες, αλλά αντιστρόφως ανάλογες, άποκτούν και οι συνθέσεις τής δημιουργικής ενεργείας και τής παραγωγικής ύλης, με τήν αύξηση τής ταχύτητος τής δονήσεως και τής συχνότητας του παλμού των, πού γίνεται με τήν αύξηση τής γύρω των θερμότητας.

Καί τοῦτο γίνεται, γιατί ὅπως στό κατώτερο ὄριο ψύχους, στό ἀπόλυτο μηδέν, κάθε κίνηση καί ὁ παλμός τῶν μορίων τῆς ὕλης σταματᾷ, παύει ἐντελῶς, ἡ δέ ὕλη παρουσιάζεται ὡς νεκρά καί μέ ἄλλες ιδιότητες, ἔτσι καί ἀντιστρόφως ὅταν ἡ θερμότης αὐξηθῆ, αὐξάνει ἀναλόγως καί ἡ ταχύτης τῶν δονήσεων τῆς αἰθερικής καί ἡ συχνότης τῶν παλμῶν τῆς ὕλης. Καί τότε παρουσιάζονται πολλές ἄλλες ιδιότητες, ὅπως τό ἀπλό φῶς σέ ταχύτητα 300.000 δονήσεων κατὰ δευτερόλεπτο.

Ἀλλά ὅπως εἶναι ἐπόμενον, καθῶς καί στά προηγούμενα ἀναφέρωμεν, καί στήν περίπτωση τῆς κατὰ μεγάλο βαθμό ἐξελεγμένης αἰθερικής οὐσίας καί τῆς οὐσίας τῆς ὕλης, σέ νοητική μονάδα καί σέ ζωντανή ὕλη, σέ ὕλη δηλαδή πέμπτης καταστάσεως – πού εἶναι ὁ πατέρας καί ἡ μητέρα τῆς ψυχῆς ἡ ἡ «καθολική ψυχή τῆς Φύσεως» – οἱ ἀπλές κατ' ἀρχάς ιδιότητες τῶν ἐμφανίζονται κατὰ τήν προοδευτική αὐξησῆ των, σάν π ρ α γ μ α τ ι κ ᾶ ἀ π ρ ο σ δ ὶ κ η τ ε ς . Γιατί ἐμφανίζονται ὡς νέες καταστάσεις, μεταμορφώσεις, νέες σύνθετες ιδιότητες καί ἐνώσεις τῶν, πού συχνά εἶναι δύσκολο ν' ἀναγνωρισθοῦν ὅτι αὐτές προέρχονται ἀπό τίς προηγούμενες βασικές τῶν δύο συνεργαζομένων προϊόντων.

Ἔτσι καί γιά τήν ἐνωση πού σχημάτισε τήν ψυχή καί γιά τήν ὁποία χρειάστηκε ἡ θερμοκρασία τοῦ Ἥλιου, ἐμφανίστηκαν κατ' ἀνάγκη οἱ ἀπροσδόκητες ιδιότητες τῆς, πού ὀφείλονται στή μεγάλη δυναμική ὑπέρβαση τῶν ἐκδηλωμένων ὀρίων τῶν βασικῶν ιδιοτήτων τῶν οὐσιῶν τῆς ψυχῆς.

Πρὶν προχωρήσωμε στό σημεῖο τοῦτο τῆς μελέτης γιά τήν δημιουργία τῆς ψυχῆς καί σχετικά μέ τή συμβολή τῆς ὕλης σ' αὐτή, ἀξίζει ν' ἀναφερθῆ καί ἡ ἀποψη τοῦ Δημ. Ψιμούλη διατυπωμένη στό ἔργο «Κοσμοθεωρία τῆς Ἀστροφυσικῆς», ὅπου ὁ συγγραφεύς προχωρεῖ στήν ὑποδιαίρεση τῶν στοιχειωδῶν σωματιδίων «πέραν τῶν φωτονίων καί τῶν κβάντα, σέ ὑποφωτόνια καί ὑποκβάντα, δηλαδή σ' ἓνα νέο σύστημα μικροῦλης, πού ἐκτός τῶν ἄλλων παίζει ἀποφασιστικό ρόλο στόν ψυχικό μας παράγοντα». Καθῶς ἐπίσης καί ὁ ἰσχυρισμός τοῦ ἀμερικανοῦ φυσικοῦ Lester Levenson ὅτι: «ἡ ψυχή ἀποτελεῖται ἀπό ὕλην λεπτοτέραν μὲν, ἀλλά στερεωτέραν τῆς ἄλλης μορφῆς τῆς ὕλης».

Καί ὁ ἰσχυρισμός ὁμοῦς αὐτός ἐνισχύει ἀκόμη τήν ἀποψη ὅτι τό ἄτομο τῆς ὕλης δέν διασπᾶται, ἀφοῦ δημιουργηθῆ ὡς ζωντανό ἢ ψυχικό ἄτομο καί ἡ ὕλη ἔχει ἔκτοτε μεταμορφωθῆ σέ ζωντανή, δηλαδή σέ στερεώτερη κατὰ τόν Levenson ὕλη. Καί πρέπει ἀσφαλῶς νά εἶναι ἡ ὕλη αὐτή πέμπτης καταστάσεως ἀπό τίς τρεῖς γνωστές καί ἀπό τήν τετάρτης καταστάσεως ὕλην τοῦ πλάσματος.

Ἀλλά καί γιά τήν συμβολή τῆς αἰθερικής οὐσίας στή δημιουργία τῆς ψυχῆς καί σχετικά μάλιστα γιά τή δημιουργική δίνη τῆς νοητικῆς μονάδος – Φάνητος τῶν Ὀρφικῶν – οἱ ἴδιοι ελεγαν: « Ἀπαλύνων τόν θεῖο αἰθέρα, ἀσάλευτον βέβαια προϋπάρχοντα, ἐφάνερωσε στούς θεούς γιά νά τήν βλέπουν ὑπέροχην ὠραιότητα, τήν ὁποίαν τώρα βέβαια ὀνομάζουν Φάνητα καί Διόνυσον... Πρῶτος δέ ἦλθε στό φῶς· ἐκλήθη δέ Διόνυσος διότι δ ἰ ν ε ἰ τ α ἰ κατὰ τόν ἀπειρον μακρυνόν Ὀλυμπον».

Συνεπώς ζωντανό φῶς πρέπει νά ἐννοοῦμε τήν ἀριθμητικά δυναμική καί ἐνεργητική μεταμόρφωση, τῆς φωτογόνου νοητικῆς δυνάμεως τῆς αἰθερικῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς, ἀπό ἐνστικτώδη σέ λογική νόηση. Ἡ λογική εἶναι αὐτή πού χαρακτηρίζει τά ἀνθρώπινα ὄντα, τά ὁποῖα ὠπλισμένα μ' αὐτή τή δύναμη ἀποκτοῦν τίς ἰδέες καί τόν λόγον – ὁμιλία (τήν λεγομένη αὐδή στήν ἀρχαία γλῶσσα καί λαλιά στή δημοτική). Σ' αὐτή δέ τή μεταμόρφωση πρέπει νά ὀφείλεται κατὰ δευτέρη αἰτία ἡ αἰωνιότης τῆς ψυχῆς καί ἡ ἀθανασία της, ἀφοῦ ὡς πρώτη αἰτία πρέπει νά θεωρῆται ἡ δίνη τῆς αἰθερικῆς οὐσίας κατὰ τή στιγμή τῆς δημιουργίας της.

Πνεῦμα ἐπομένως εἶναι ἡ ψυχὴ ἡ χαρακτηριζομένη ἀπό λογική ἢ ἀπό ζωντανό νοητικό φῶς. Τό μέρος τῆς περιφέρειας τῆς ψυχῆς–πνεύματος, ὅπου ἐκδηλώνεται τό ζωντανό νοητικό φῶς, οἱ φιλόσοφοι τό ἐκάλεσαν περίπνευμα, ἐπάνω στό ὁποῖο γίνονται ἔκτοτε καί κατὰ τόν φιλόσοφο Σπ. Νάγο, «ὄλες οἱ μεταμορφώσεις της». Καί τοῦτο γιατί σ' αὐτό τό περίπνευμα σχηματίζονται ἀρχικῶς οἱ ἀπλές ἰδέες, πού κρατοῦν τόν πρῶτο ρόλο στίς μεταμορφώσεις αὐτές.

Οἱ σύγχρονοι ὁπαδοί τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας, δίδοντες ὀρισμό στό περίπνευμα λέγουν ὅτι, τοῦτο εἶναι κρᾶμα τῆς φυγοκέντρου ζωῆς, ιδιότητος τῆς περιφέρειας τοῦ ψυχικοῦ ἀτόμου καί τῆς ἐνεργητικῆς αἰθερικῆς οὐσίας της, ἢ «τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ», ὅπως καλοῦν διαφορετικά τή νοητική μονάδα. Ἔτσι δέ, γίνεται φανερό τό ὅτι, ὅταν ἀναφερόμεθα στήν, ἀπό τήν αἰθερική οὐσία τῆς ψυχῆς, ἀπόκτηση τῆς παραγωγικότητος τῆς φυγοκέντρου ζωῆς τοῦ ὑλικοῦ ἀτόμου της, ἐννοοῦμεν ὅτι αὐτή ἡ αἰθερική νοητική μονάδα πού περιβάλλει τό ψυχικό ἄτομο ὕλης, μεταμόρφωσε τή νοητική της δύναμη σέ παραγωγική. Καί αὐτό σημαίνει ὅτι ἀπό τότε ἡ νοητική δύναμη παράγει ἰδέες, πού σχηματίζονται ἀκριβῶς στό περίπνευμα τῆς ψυχῆς–πνεύματος, ἐκεῖ ὅπου ἐγίνε ἡ συνένωση καί ἡ συνεργασία τοῦ νοητικοῦ φωτός καί τῆς ζωῆς της.

Ἡ ψυχὴ–πνεῦμα λοιπόν εἶναι ἐκείνη πού ἐνσαρκώνεται στά νοητικά ὄντα τά ὁποῖα χαρακτηρίζει ἡ λογική, δηλαδή στούς ἀνθρώπους. Αὐτά φυσικά ἰσχύουν γιά ὅσους πιστεύουν στή μετενσάρκωση, πού ὑπῆρξε πίστις πολλῶν ἀρχαίων, ἀλλά καί νεωτέρων φιλοσόφων. Στά «Ὀρφικά» (ἐκδ. Λειψίας, σελ. 172) ἀναφέρεται: «ὅτι παλαιός ὁ λόγος, Ὀρφικός τε γάρ καί Πυθαγόρειος, ὁ πάλιν ἄγων τὰς ψυχάς εἰς τό σῶμα, καί πάλιν ἀπό τοῦ σώματος ἀνάγων καί τοῦτο κύκλῳ πολλάκις».

Συνοψίζοντες τώρα ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι, λογική εἶναι τό ζωντανό φῶς τῆς ψυχῆς–πνεύματος ἢ ἡ παραγωγική νοητική δύναμη τοῦ περίπνεύματός της, μέ κύριο χαρακτηριστικό της τή γέννηση σ' αὐτό τῶν ἰδεῶν καί στόν ἀνθρώπινο ὀργανισμό τήν ἀνάπτυξη τοῦ λόγου–ὁμιλίας. Φυσικά ἡ ἀπόκτηση τῆς λογικῆς στό περίπνευμα προϋποθέτει καί τή μεταμόρφωση τῶν ὁρμῶν τοῦ ψυχικοῦ κέντρου, σέ αἰσθήματα καί σέ συναισθήματα.

Ὁ ἀριθμός ἢ ἡ παραγωγική αὐξηση (πολλαπλασιασμός) καί τό εἶδος τῶν ἰδεῶν, ψεύτικες ἢ ἀληθινές, καθορίζουν τήν πνευματική

ανάπτυξη και τόν βαθμό τής εξέλιξεως κάθε ψυχής-πνεύματος και φυσικά του κάθε ανθρώπου.

Ἐθούμενο κατ' ἀνάγκην ἀπὸ τὸν παγκόσμιον νόμον τῆς εξέλιξεως τὸ πνεῦμα-ψυχὴ, δὲν παραμένει αἰωνίως ἀπλὸ πνεῦμα. Στὸ περιπενευμά του, ὅπου γίνονται οἱ μεταμορφώσεις τῶν ιδεῶν, ἢ ταχύτης τῆς νοητικῆς δονήσεως-δίνης τοῦ ζωντανοῦ φωτός του, ὑπερβαίνει κάποτε (ἐκτός ἀπὸ ἐκείνην ποῦ προαναφέρθη καὶ ποῦ ἐγέννησε τὴ λογικὴ) καὶ μίαν ἄλλην ὀριακὴ ἀριθμητικὴ ταχύτητα, ποῦ μεταμορφώνει τὴ λογικὴ σὲ γ ν ὠ σ η μέ τῆ γέννηση σ' αὐτὴ τὸ π ν ε ὑ μ α τ ι κ ο ὕ φ ω τ ὸ ς .

Ὁ φιλόσοφος Σπῦρος Νάγος ἐδέχετο τὴ γνώση ὡς τὴ μεταμορφωτικὴ δύναμη τῆς ψυχῆς. Γενικεύοντας ὁμως στὴ μελέτη μας τὴ μεταμορφωτικὴ δύναμη τῆς ψυχῆς στὴν ἰδίαν τὴ νοητικὴ ἰκανότητά της, περιορίζομε στὴ γνώση τὴ συνειδητὴ νόση. Γιατὶ ἡ συνειδηση πρὲπει νὰ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ γνώση, ἢ πλήρης καὶ βαθεῖα ἐπίγνωση τοῦ λογικοῦ ὄντος, τῆς ἰδίας του ὑπάρξεως. Καὶ ἐπομένως συνειδηση εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδίαν ἢ ψυχὴ, μετὸ ἀληθινὸ γνωστικὸ περιεχόμενον της, σὲ ἄρμονικὴ συλλειτουργία μετὸ αἰσθηματικὸ καὶ τὸ συναισθηματικὸ κέντρο της.

Ἄλλὰ ὁ Σπ. Νάγος ἐπίσης, ξεχωρίζε ἀκριβέστερα καὶ ἀναλυτικώτερα τὴ συνειδηση, πρῶτον σὲ φυσικὴ καὶ δευτέρου σὲ ἠθικὴ συνειδηση. Καὶ γιὰ τὴν μὲν πρῶτη ἔλεγε ὅτι εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ψυχικὸ μας ἐγώ, τοῦ ὁποίου πρωταρχικὴ ἐκδήλωση εἶναι ἡ αἰσθησιακὴ δύναμή του, ἐξωτερικευομένη διὰ τοῦ ὄργανισμοῦ της καὶ εἰδικώτερον διὰ τῶν ὀργάνων του. Γιὰ δὲ τὴν ἠθικὴν συνειδηση ὅτι εἶναι τὸ γνωστικὸν καὶ συναισθηματικὸν τῆς φυσικῆς συνειδησεως.

Γιὰ ν' ἀποκτήσῃ λοιπὸν γνώση ἢ ψυχὴ-πνεῦμα, δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀπλὴ λογικὴ ποῦ ἔχει ὡς λογικὸ ὄν. Πρὲπει νὰ φθάσῃ νὰ συνειδητοποιήσῃ τὸν ἐσωτερικὸν καὶ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον της καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ἐτοι ἀληθινὲς ἰδέες, δηλαδὴ ἰδέες ἀπόλυτα φυσικῆς. Καὶ τοῦτο τὸ ἐπιτυγχάνει, ὅπως ἐγράφη προηγουμένως, μετὴν ἐξωμορφώσῃ τοῦ ζωντανοῦ νοητικοῦ φωτός της, σὲ πνευματικὸ φῶς, τὸ ὅποιο χαρακτηρίζει τὴ γνώση ἢ τὴ συνειδητὴ νόση. Ἐτοι μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε ὅτι, γνώση εἶναι ἡ μεταμορφωθεῖσα ἀπὸ παραγωγικὴ, σὲ γεννώσα νοητικὴ δύναμη τῆς ψυχῆς-πνεύματος, δηλαδὴ γνώση εἶναι ἡ συνειδητὴ νόση ἢ ἡ ἠθικὴ συνειδηση κατὰ τὸν Σπ. Νάγον. Γιατὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀφορᾷ τὴν ἰδέαν τοῦ περιπενευμάτος της, ποῦ μεταμορφώνονται σὲ ἀληθινῆς, ἀφοῦ γεννηθῶν κάτω ἀπὸ τὴ γονιμοποιὸ ἐπίδραση τοῦ πνευματικοῦ φωτός, ποῦ διαλύει κάθε τι ψεῦτικο.

Ποία εἶναι ὁμως ἡ διαφορὰ τῆς παραγωγικῆς νοητικῆς δυνάμεως τῆς ἀπλῆς λογικῆς, ἀπὸ τὴν γεννώσα νοητικὴ δύναμη τῆς συνειδητῆς γνώσεως τῶν ὄντων;

Ἡ παραγωγικότης, ὡς ἐξωμορφώσῃ τῆς ἰδιότητος τῆς ζωῆς τῆς ὕλης, εἶναι ὅπως προαναφέρθη, ἡ ἰδιότης τῆς ἀναπαραγωγῆς γιὰ πολλαπλασιασμό, ἐνῶ ἡ γέννηση εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἰδιότητος αὐτῆς. Συγκεκριμένα ἡ γέννηση εἶναι ἡ πραγματοποίησις καὶ ἡ μορφοποίησις τῆς πρῶτης καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσιν εἶναι ἡ γέννηση τῆς ἀληθινῆς ἢ φυσικῆς ἰδέας καὶ ἡ παντοτεινὴ ἀποτύπωσιν της μετὸν τρόπον αὐτὸ, σὸ

περιπνευμα τῆς ψυχῆς-πνεύματος, πού ἔχει ὡς ὄργανο ἐκδηλώσεως τόν ἐγκέφαλο ὅταν ἡ ψυχὴ εἶναι ἐνσαρκωμένη. Καί ὅπως θά μπορούσαμε μεταφορικά νά εἰποῦμε, εἶναι σάν ἡ ἰδέα νά παίρνῃ «σάρκα καί ὅσθα».

Ἡ ψυχὴ-πνεῦμα ἐπομένως ἀπό ἐξωτερικά καί ἐσωτερικά αἰτία, ὀδηγεῖται ἐξελικτικά πρῶτον στήν ὀλοκληρωτικὴ ἐξωτερικὴ γνώση κι' ἐπειτα στήν ἐσωτερικὴ ὀλοκληρωτικὴ συνειδητοποίηση καί ἀφύπνιση ὅλων τῶν ἐσωτερικῶν ἰδιοτήτων τῆς.

Ὅπως δὲ γιὰ τὴ μεταμόρφωση τῆς λογικῆς σὲ γνώση μὲ τὴ γέννηση στήν ψυχὴ τοῦ πνευματικοῦ φωτός, χρειάσθηκαν κατὰ φυσικὴ ἀνάγκη, οἱ ἡλιακές, οἱ ἀστρικές καί οἱ πνευματικές ἐπιδράσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἔτσι γιὰ τὴ μεταμόρφωση τῆς γνώσεως τῆς χρειάσθηκαν ἐπίσης καί πάλιν οἱ ἴδιες ἐπιδράσεις. Χρειάσθηκε δηλαδή μὲ τὴ βοήθειά των νά ὑπερβῆ μὲ τόν ἴδιο πάντοτε ρυθμό, τὴν ὀριακὴ ἀριθμητικὴ ταχύτητα τῆς νοητικῆς τῆς ἐνεργητικῆς δονήσεως.

Μὲ τὴ γέννηση τότε σ' αὐτὴν τοῦ φωτός τῆς γνώσεως, φθάνει ἡ ψυχὴ-πνεῦμα στήν ὀλοκληρωτικὴ συνειδητοποίησή τῆς, πού δὲν εἶναι ἄλλο παρά μία ὀλοκληρωμένη ἀλήθεια φυσικῶν ἰδεῶν, μὲ ἀρμονικὴ συλλειτουργία τῶν αἰσθηματικῶν καί συναισθηματικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ κέντρου τῆς.

Ἀλλὰ ἀκριβῶς τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἡ γέννηση τῆς σοφίας, ἡ ὀλοκληρωτικὴ δηλαδή συνειδητοποίηση ἢ γνώση τῆς ψυχῆς-πνεύματος, ἢ χαρακτηριζομένη ἀπό φῶς γ ν ὡ σ ε ω ς ἢ γνωστικὸ φῶς. Καί ἡ ὁποία σοφία εἶναι ἡ ἀνωτάτη βαθμίδα πνευματικῆς ἐξελίξεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, πού τῆς ἐπιτρέπει νά ζῆσῃ κατόπιν μέσα στὴ Φύση σάν ἐλεύθερο πνεῦμα.

Ἡ διαφορὰ τοῦ πνευματικοῦ φωτός ἀπὸ τὸ φῶς τῆς γνώσεως, εἶναι βέβαια καί αὐτὴ δυναμικὴ ἀριθμητικὴ διαφορὰ τοῦ φωτός τῆς ψυχῆς. Γιατί ἂν ἡ ταχύτης τῶν δονήσεων τοῦ ἀπλοῦ φυσικοῦ φωτός εἶναι 300.000 κατὰ δευτερόλεπτο καί τοῦ ζωντανοῦ νοητικοῦ ἢ ψυχικοῦ φωτός εἶναι ἀριθμητικὴ ὑπέρβαση αὐτῆς τῆς ταχύτητος, τοῦ δὲ πνευματικοῦ φωτός εἶναι καί πάλι ἀριθμητικὴ ὑπέρβαση καί αὐτῆς τῆς πρῶτης ὑπερβάσεως, πολὺ περισσότερο θά ὑπάρχη δυναμικὴ ἀριθμητικὴ διαφορὰ ταχύτητος τῶν δονήσεων τοῦ φωτός τῆς γνώσεως μὲ τὴν προηγούμενὴ τῆς. Καί ἐνῶ στήν ψυχὴ-πνεῦμα, πού ἔχει ἀποκτήσει ἀπλῆ μόνον γνώση, ἡ συνειδητοποίηση τοῦ περιπνεύματος εἶναι μερικὴ καί σ' αὐτὸ ἔχουν παραμείνει ἀκόμη ἰδέες ψεύτικες καί ἀφύσικες, στὸ ἐλεύθερο πνεῦμα ἢ συνειδητοποίηση εἶναι ὀλοκληρωτικὴ καί ὅλες οἱ ἰδέες εἶναι ἀληθινές καί ἀθάνατες. Ἡ δὲ ταχύτητα τῆς ἐλευθέρας καί δεισδυτικῆς κινήσεως τοῦ ἐλευθέρου πνεύματος ὀφείλεται φυσικά στὸ φῶς τῆς γνώσεως-σοφίας τοῦ περιπνεύματός του.

Τὸ φῶς λοιπὸν αὐτὸ τῆς σοφίας, πού στήν πορεία τῆς δυναμικῆς ἐξελίξεώς του φθάνει κάποτε νά τὸ κατακτᾷ ἡ ψυχὴ, εἶναι ἐκεῖνο πού ὅλα τὰ φιλοσοφικά συστήματα ἐπίστευσαν καί χωριστὰ τὸ Πυθαγόρειο, καθὼς ἐπίσης οἱ θρησκείες ὅλων τῶν λαῶν, ἀλλὰ καί κάθε γνωστικὸς κι' ἐμπνευσμένος ἄνθρωπος ἀποδέχεται σάν τὸ ὑπεροχώτερο ἀγαθό.

Σκοπός επομένως τῶν ἐνσαρκώσεων τῆς ἀπλῆς κατ' ἀρχάς ψυχῆς, τῆς ὁποίας τῆ δημιουργία καί τὴν ἐξέλιξη ἀναπτύξαμε, εἶναι ἢ διὰ μέσου τῶν ὀργανισμῶν ἀφύπνιση καί δυναμικὴ αὐξησις τῶν βασικῶν ἐσωτερικῶν ἰδιοτήτων τῆς γιὰ τελειοποίησίν τῆς. Καί μὲ λίγα λόγια σκοπός τῆς εἶναι ἢ ἀπόκτησις τῆς πολυπόθητης πνευματικῆς ἐλευθερίας τῆς, ποὺ τὴν μεταμορφώνει σὲ ἐλευθεροπνεῦμα. Ἐάν δέ, θέλωμε ἀκόμη ν' ἀποδώσωμε σκοπιμότητα καί σ' ὀλόκληρη τῆ Φύση, τότε θά πρέπει νὰ δεχθούμε συμπερασματικά ὅτι, σκοπός τῆς εἶναι ἢ ἐκπνευματώσις τῆς ὕλης ἢ διαφορετικά, ἢ δημιουργία συνειδησεων καί ἐπιδιώξι τῶν συνειδησεων εἶναι ἢ πνευματικὴ ἐλευθερία τῶν.

ΑΒΛΕΨΙΣ

Στὸ προηγούμενο τεῦχος, καί στὸ ἄρθρο τῆς κ. Αἰμ. Ἰβου: «Ἡ Ἄλχημεία» ἔγιναν ὀρισμένα λάθη ἀπὸ ἀβλεψία μας, ποὺ θεωροῦμε σωστὸ νὰ ἐπανορθώσουμε:

- 1) Στὴ σελ. 305 – ἀντὶ Tzitheme – νὰ γραφῆ Tritheme
- 2) Στὴ σελ. 305 – ἀντὶ Sancher – νὰ γραφῆ Sanchez
- 3) Στὴ σελ. 306 – ἀντὶ ἐξεδήλωσε – νὰ γραφῆ ἐδήλωνε
- 4) Στὴ σελ. 306 – ἀντὶ Congressio Fraternitatis – νὰ γραφῆ Confessio Fraternitatis
- 5) Στὴ σελ. 313 – ἀντὶ ἄσπρη λευκότητα – νὰ γραφῆ ἄσπιλη λευκότητα
- 6) Στὴ σελ. 313 – ἀντὶ ἀνθρώπινη πραγματικότητα – νὰ γραφῆ ἀνθρώπινη προσωπικότητα.

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΣ

Ἡ δρᾶσις πού προέρχεται ἀπό τόν νοῦ, τόν λόγο καί ἀπό τό σῶμα, παράγει καλά ἢ κακά ἀποτελέσματα. Ἐκ τῆς δράσεως προκαλοῦνται αἱ συνθήκαι τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὑψηλοτέρου, τοῦ μεσαίου, καί τοῦ χαμηλοτέρου.

Manusmrti, xii, 3

ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ

Ἐάν ὁ ἀνθρώπος μιλήσῃ ἢ ἐνεργήσῃ μέ κακή σκέψη, ἀκολουθεῖ ὁ πόνος, ὅπως ἡ ρόδα ἀκολουθεῖ τό πόδι τοῦ βωδιοῦ, πού σύρει τό ἀμάξι. Ἐάν ὁ ἀνθρώπος μιλήσῃ ἢ ἐνεργήσῃ μέ ἀγνή σκέψη, τόν ἀκολουθεῖ ἡ εὐτυχία, σάν τῆ σκιά πού δέν τόν ἀφήνει ποτέ.

Dhammapada, i, 1, 2

ΚΟΜΦΟΥΚΙΑΝΙΣΜΟΣ

Τό καλό καί τό κακό δέν συμβαίνουν στούς ἀνθρώπους τυχαίως, ἀλλά ὁ Οὐρανός στέλνει ἀθλιότητα ἢ εὐτυχία, ἀνάλογα μέ τήν συμπεριφορά τους. Ἀπό τήν μία οἰκογένεια, ἡ ἀγάπη μπορεῖ νά ξαπλωθῇ σ' ἓνα κράτος, ὅπως καί ἡ φιλοφροσύνη. Ἡ φιλοδοξία καί ἡ διαστροφή ἑνός ἀνθρώπου μπορεῖ ἓνα ὀλόκληρο κράτος νά ρίξουν σέ ἀνταρσία ἀταξίας. Αὐτός εἶναι ὁ νόμος τῆς ἐπιδράσεως.

Liki, 39, 18

ΤΑΟΪΣΜΟΣ

Τοὺς ἀνθρώπους πού διαπράττουν τό κακό στό φῶς τῆς ἡμέρας θά τζύς τιμωρήσουν οἱ ἀνθρώποι. Ἐκείνους, πού τό διαπράττουν στά κρυφά, θά τοὺς τιμωρήσῃ ὁ Θεός. Ὁ φοβούμενος τόν ἀνθρώπον καί τόν Θεό, εἶναι ἰκανός νά βαδίξῃ μονάχος.

Kwang Tze, 23, 8

ΖΩΡΟΑΣΤΡΙΣΜΟΣ

Κατά τό ὕστατο τέλος τῆς Δημιουργίας, θέλει ἀποδοθῆ δικαιοσύνη ἀνάλογα μέ τίς καλές καί κακές πράξεις, κακόν ἀντί κακοῦ καί εὐλογία καλοῦ ἀντί τοῦ καλοῦ.

Ushtavād Gāthā, XI iii, 5

ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ

Ὅστις σκάπτει λάκκον, θέλει πέσει εἰς αὐτόν, καὶ ὅστις χαλᾷ φραγμόν, ὄφρις θέλει δαγκάσει αὐτόν. Ὁ μετακινῶν λίθους, θέλει βλαφθῆ ὑπ' αὐτῶν, ὁ σχίζων ξύλα θέλει κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς... Ρίψον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τῶν ὑδάτων, διότι ἐν ταῖς πολλαῖς ἡμέραις θέλεις εὐρεῖ αὐτόν.

Ἐκκλησιαστής Χ. 8-9, ΧΙ, 1

ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

Οἱ πράττοντες τὸ καλὸν θὰ λάβουν ἐξαιρετον ἀνταμοιβὴν καὶ ἄφθονη προσθήκη. Ἀλλὰ ὅσοι πράττουν τὸ κακόν, θὰ ἔχουν ἴσην ἀνταπόδοσιν κακοῦ καὶ θὰ καλυφθοῦν μὲ ἐντροπὴν καὶ τὰ πρόσωπά των θὰ καλυφθοῦν μὲ τὸ βαθύ σκοτάδι τῆς νύκτας.

Κοράνι Χ, 27, 28

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Δίδετε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, μέτρον καλόν, πεπεισμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ὃ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

Λουκ. 6. 38

Κάντε στους φίλους πού αγαπάτε, ένα δῶρο πού τους ἀξιζει: Μία συνδρομὴ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» γιὰ τὸ 1990.

ΤΑ ΚΟΡΑΚΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΣΕΩΣ

Ἐπιφυλλίς τοῦ Νίκου Καρβούνη

(Πρωτῆ 4 Ἰανουαρίου 1932)

Δέν ὑπάρχει ἀνιαιρότερον πράγμα ἀπό μίαν συγκέντρωσιν ἀνθρώπων πού λέγονται «διανοούμενοι». Ὅχι διότι ἡ διανόησις εἶνε κἀτι κακόν καθ' ἑαυτήν. Ἄπ' ἐναντίας, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος χρησιμοποιοῖ τήν διανόησιν του μέ τήν ἀπλήν ἐκείνην τιμιότητα πού εἶνε τό γέρας τῆς πείρας τῆς Ζωῆς, ἢ ἡ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἔμεινε κανείς πνευματικῶς ἀδιάφθορος ἀπό τά διαβάσματά του, ἡ διανόησις αὐτή μπορεῖ νά τόν βοηθήσῃ εἰς τήν πνευματική του τήν ἀνάπτυξιν. Ἀλλά φοροῦμεν συνήθως τήν διανόησιν μας ὡσάν πτερόν διακοσμητικόν εἰς περικεφαλαίαν σοφίας, ὅταν ἡ σοφία δέν ἐδρεύῃ εἰς τήν ψυχὴν μας, ἀλλά τήν μεταχειριζώμεθα ὡς κάλυμμα τοῦ κρανίου μας, Καί τότε – ἀλλοίμονον! – αὐτό τό κωμικόν, ἀκαλαίσθητον καί ἀνόητον πτερόν ἐνοχλεῖ ὄχι μόνον τοὺς ἄλλους, ὅσους πλησιάζομεν, εἰς κάθε σοφὴν κίνησιν τοῦ κρανίου μας, ἀλλά καί ἡμᾶς τοὺς ἰδίους. Διότι πέφτει ἐμπρός εἰς τά μάτια μας καί μᾶς ἐμποδίζει νά βλέπωμεν καθαρά καί ἀπλά, ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἱ ἀδιανόητοι.

Μία συγκέντρωσις «διανοουμένων» εἶνε συνήθως μία βαβυλωνία ἰδιωμάτων ἀκατανόητων. Λαλεῖ ὁ καθείς τό ἰδικόν του καί καμμίᾳ συνεννόησις δέν εἶνε δυνατή. Ἄλλωστε, δέν πρόκειται κἂν νά συνεννοηθοῦν μεταξύ των. Ἐάν ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους διά νά συνεννοοῦνται ὁ ἕνας μέ τόν ἄλλον, τό ἰδίωμα τῶν «διανοουμένων» χρησιμεύει διά νά μεπερδεύῃ τά πλεον ἀπλά νοήματα· εἶναι ὄργανον ἐπίδειξεως, ἐγκεντριζοῦ, φιλαυτίας. Μεθ' ὁ καθένας μέ τόν ἦχον, τόν ἄδειον, τῆς ἰδικῆς του τῆς φωνῆς καί εἰς τήν μέθην αὐτήν βρῖσκει μεγάλην, διά τήν μικροχαρῆ ψυχὴν του, ἰκανοποίησιν. Καί δέν εἶνε δυνατόν, βέβαια, νά συνεννοηθοῦν ποτέ μεταξύ των ἄνθρωποι πού δέν λαλοῦν, ἐπί τέλους, τήν γλῶσσαν τῆν ἰδικήν των. Διότι τό ἀθλιώτερον ἀποτέλεσμα τῆς «διανοήσεως» – ὅπως ἐκλαμβάνεται αὐτή ἡ ἐννοια ἀπό καιρόν – εἶναι νά χάνῃ ὁ «διανοούμενος» τήν χρῆν τῆς ἰδικῆς του τῆς φωνῆς.

Ποῦ ὀφείλεται αὐτό τό πνευματικόν παραστράτημα; Κυρίως εἰς μίαν πνευματικὴν δυσπεψίαν πού γίνεται χρονία μέ τόν καιρόν. Αὐτῆς τῆς ἐπιμόνου καί ἀνιάτου εἰς τό τέλος πνευματικῆς δυσπεψίας οἱ ὀξυεργμοί καί ὅλα τά συναφῆ καί ἀρκετά ἀηδῆ συμπτώματα εἶναι αὐτό πού λέγομεν συνήθως «διανόησιν». Διαβάζουν οἱ νέοι ὅτι τύχη, ὅπως τοὺς τύχη. Βιβλία καλά μαζί μέ βιβλία ἀμφιβόλου ποιότητος, ἢ ἀσφαλῶς κακίστης ποιότητος. Τό διάβασμα καταντᾷ ἐπάγγελμα διά μερικοῦς· δι' ἄλλους γίνεται ἐπίδειξις. Ἐχουν διαβάσει αὐτοὶ τό τελευταῖον βιβλίον τοῦ δεῖνα ἢ τοῦ δεῖνα συγγραφέως πού συνηθίζεται εἰς τόν κόσμον τῆς μόδας τῆς διεθνούς «διανοήσεως». Διότι ἡ «διανόησις» εἶνε ὅπως ἡ μόδα: ἔχει κατὰ καιροῦς τά εὐνοούμενα τά μοντέλα τῆς – τά μεγάλα καί τά δευτερώτερα. Ὁ Βαλερύ, ὁ Ρεμάρκ, ὁ Λόντον – πλῆθος παραγωγῶν, καλῶν καί κακῶν καί μετριῶν, ἐνδιαφερόντων ἢ ἀσημάντων – γίνονται κάθε

τόσον τὰ εἰδῶλα τοῦ «διανοητικοῦ» φетиχισμού. Ἐάν δὲν εἶνε κανεὶς πληροφορημένος διὰ τὸ τελευταῖον βιβλίον τῶν εἰδῶλων αὐτῶν, διὰ τὴν τελευταίαν σελίδα τῶν, ξεπέφτει εἰς τὰ μάτια τῶν «διανοουμένων», ὡσάν νὰ εἶνε ἡ σκέψις ἐπάγγελμα καὶ νὰ εἶνε κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ παρακολουθῆ διαρκῶς τὰ ἐπινοήματα τῆς ξένης σκέψεως, ὅπως ἓνας ὑποδηματοποιὸς τὴν τελευταίαν μόδαν τῆς τέχνης του.

Αὐτὰ τὰ ἀδιάκοπα διαβάσματα μοιάζουν καταπληκτικὰ μὲ τὴν ἀηδὴ βουλιμίαν μερικῶν παθολογικῶν πολυφαγῶδων, πού ρίπτουν μέσα τῶν ἀνακατωμένα ὄλων τῶν εἰδῶν τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ μαγειρεύματα. Καὶ ὅπως, ὅταν τρῶη κανεὶς ἔστω καὶ τὸ καλύτερον καὶ τὸ ὑγιεινότερον φαγητόν εἰς ποσότητος πού τοῦ εἶνε φυσικῶς ἀδύνατον νὰ τὰς χωνεύσῃ, εἴτε διότι δὲν τὰς χωρεῖ τὸ στομάχι του, εἴτε δι' ἀνεπάρκειαν γαστρικοῦ ὑγροῦ παθαίνει ἐπικινδύνους κάποτε διαταράξεις τῆς πέψεως, εἴτε ὑπάρχουν πυκνὰ φαινόμενα «διανοήσεως», πού εἶναι θλιβερόν σύμπτωμα μιᾶς πνευματικῆς δυσπεψίας, καὶ ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς ἄκριτον κατανάλωσιν πρώτης τάξεως πνευματικῆς τροφῆς. Εἶνε μερικοὶ ἐπιστήμονες «διανοοῦμενοι», πού εἶνε γεμάτοι ἀπὸ γνώσεις, πού εἶνε εἰς θέσιν νὰ συγγράψουν βιβλία μὲ κομμάτια ἀπὸ τὰς ἰδέας τῶν ἄλλων, νὰ μιλοῦν εἰς ἀκαδημαϊκὰς συγκεντρώσεις, εἰς διαλέξεις μὲ «καθῶς πρέπει» ἀκροατήριον, ἀραδιάζοντας τεχνικὰ ὅσα εἶπαν ἐπὶ τοῦ θέματος –ἢ καὶ ἐξω ἀπὸ αὐτό– ἀπειροὶ ἄλλοι ἄνθρωποι.

Καὶ εἶνε δικαίον νὰ προστεθῆ εὐθύς ἀμέσως, ὅτι οἱ «διανοοῦμενοι» αὐτοὶ δὲν εἶνε λογοκλόποι. Ἀπ' ἐναντίας, ἐπιδεικνύουν μὲ μεγάλην, μὲ συγκινητικὴν κάποτε, εὐσυνειδησίαν, τὰς πηγὰς τῆς «διανοήσεως» τῶν. Ἀπὸ κάμποσον καιρὸν εἰς τοὺς κύκλους τῆς παραστρατημένης αὐτῆς διανοήσεως ἓνα βιβλίον θαυμάζεται καὶ ἐκτιμᾶται τόσον περισσότερο, ὅσον περισσότερας ἔχει «παραπομπὰς», ὅσον περισσότερα συγγράματα ἀναφέρει, ὅσον περισσότερας ἔχει «ὑποσημειώσεις» εἰς τὰς σελίδας του, ὅσα περισσότερα φύλλα «βιβλιογραφίας» τὸ ἀκολουθοῦν. Μερικοὶ, μάλιστα, ἐπιστήμονες εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ ὁποῖοι ἐψώνισαν ὀλοκλήρους ἀποθήκας γνώσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δημοσιεύουν, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἓνα βιβλίον θὰ ἔλεγε κανεὶς διὰ μόνην τὴν αὐτάρεσκον καὶ παιδαριώδη ἀπαριθμῆσιν, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀδιαφόρου κειμένου, τῶν ἑκατοντάδων τῶν βιβλίων πού ἐφυλλομέτρησαν διὰ νὰ τὸ συρράψουν. Εἰς μερικὰ χωριά ἢ ἐπαρχιακὰς πόλεις, μερικὲς νοικοκυρὲς συνηθίζου νὰ φτιάχνουν μικρὰ χαλιά ἀπὸ τὰ διάφορα κουρέλια, τὰ ἑτερόκλητα, παλιῶν ρούχων ἢ σκεπασμάτων. Γίνεται ἓνα μωσαϊκὸν ἀπὸ ὕφασμα πού εἶνε χρήσιμον χωρὶς νὰ ἔχη καμμίαν ἀξίωσιν ὠραιότητος ἢ ἄλλης ἀξίας. Καί, πρό πάντων, δὲν ἐπέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν καμμιάς νοικοκυρᾶς νὰ καρφώσῃ ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ χαλί σημεῖωμα τῶν ρούχων τῶν σεβαστῶν ἢ μὴ μελῶν τῆς οικογενείας, ἀπὸ τὰ κουρέλια τῶν ὁποίων τὸ συνέρραψεν. Ἴσως διότι οἱ νοικοκυράδες δὲν εἶνε διανοοῦμενοι. Ἡ διαφορὰ μεταξύ αὐτῶν τῶν αὐτοσχεδίων ἐξ ἐράνου χαλιῶν καὶ μερικῶν σοφῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων εἶνε ὅτι τὰ δευτέρα δὲν ἔχουν συνήθως τὴν πρακτικὴν χρησιμότητα τῶν πρώτων.

Καὶ οἱ νέοι, πού εἶνε πάντοτε πρόθυμοι νὰ μιμοῦνται τὸ περιβάλλον

των, αποβλέπουν πρὸς αὐτὴν τὴν «διανόησιν» ὡσάν πρὸς ἰδεῶδες. Καὶ διαβάζουν, διαβάζουν, διαβάζουν ὅ,τι τύχη, ἄξια καὶ ἀνάξια, καλὰ καὶ κακὰ, χρήσιμα καὶ ἀνωφελῆ, ὠραῖα καὶ ἄσχημα, ἐνδιαφέροντα καὶ ἀσήμαντα, εἰς μίαν Ρωσσοικὴν σαλάταν ἐλεεινοῦ ἀνακατώματος καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς ὀξείας πνευματικῆς δυσπεψίας των καταφαίνονται γρήγορα κατὰ τὸν θλιβερώτερον τρόπον: γίνονται νέοι «διανοοῦμενοι». Ἐνῶ ἦσαν πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἄνθρωποι ὑγιεῖς, ἔντιμοι καὶ λογικοὶ, τώρα ἡ διανόησις των ἐμβαθύνει εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς ἀλά Φρόντ, τώρα μετροῦν τὰ βήματά των μὲ τὸν πῆχυν τοῦ Μπερξόν, τώρα παρατηροῦν ἐμβριθῶς τὰ κραμβολάχανα μὲ τὴν ἐσωτερικὴν διάθεσιν τοῦ Βαλερύ, τώρα παρατηροῦν τὴν καθημερινὴν τὴν ζωὴν μὲ τὰ ματογουάλια τοῦ Ζίντ, τώρα ἐλησμόνησαν τὴν τιμίαν, ἀπλὴν γλῶσσαν των καὶ λαλοῦν τὰ γελοῖα κορακιστικά τῆς «διανοήσεως».

Ὡστε πρέπει νὰ καταδικάσωμεν τὸ διάβασμα; Εἶνε λοιπὸν κίνδυνος τῆς πνευματικῆς μας ὑγείας ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὰ ὠραῖα, τὰ μεγάλα, τὰ φωτεινὰ ἀνθρώπινα πνεύματα ποῦ ἀποκαλύπτουν εἰς τὰ πλήθη τῶν γενεῶν τῶν ἀνθρώπων τὸ νόημα τῆς μεγάλης, τῆς αἰωνίας, τῆς θείας Ζωῆς; Εἶνε ἐπικίνδυνος ἡ πνευματικὴ συναναστροφή μ' ἐκείνους ποῦ ὑπῆρξαν Ἄνθρωποι ἀληθινοί;

Ποῖος θὰ ἐτολμοῦσε νὰ τὸ ἰσχυρισθῆ; Δὲν εἶνε ὁ κίνδυνος πρὸς τὰ ἐκεῖ ἐκεῖ, ἀντιθέτως, μπορεῖ νὰ βρίσκεται ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀσφάλεια, ὁ κίνδυνος εἶνε μέσα στοῦ δικό μας τὸ μυαλό, εἶναι ἡ δικὴ μας ἡ ἀκρισία, ἡ δικὴ μας ἡ αὐτάρεσκος προσποιήσις, ἡ δικὴ μας ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Ὅταν ἡ πρόοδος τῆς τυπογραφίας καὶ ὁ μηχανικὸς ἐκμηδενισμὸς τῶν ἀποστάσεων δὲν εἶχαν κάμει πληθωρικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν, δὲν εἶχαν κάμει τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν ἀντικείμενον ἐκβιομηχανεύσεως καὶ κερδοσκοπικῆς ἐπιχειρήσεως, ὅταν τὰ βιβλία δὲν ἦσαν οὔτε τόσο ἀπελπιστικῶς ἄφθονα, οὔτε τόσο πρόχειρα εἰς τὸν καθένα, οἱ ἄνθρωποι ἐσκέπτοντο ἀπλούστερα, τιμιώτερα, βαθύτερα, ἀληθινώτερα. Τὸ μυαλό των δὲν εἶχε ν' ἀμυθῆ ἐναντίον μιᾶς ὑπερπαραγωγῆς, ἐναντίον ἐνός κακοῦ ὑπερσοισμοῦ ποῦ νὰ ὑπερέβαινε τὴν δυνατότητα τῆς πνευματικῆς των χωνεύσεως. Καθένας ἐδιάλεγε κ' ἐπαίρνε τὴν πνευματικὴν τροφήν ποῦ τοῦ ἐχρειάζετο. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν βρίσκεται μόνον εἰς τὰ πνευματικὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ἐτοιμὴ μαγειρευμένη κατὰ τὸν τρόπον τοῦ κάθε πνευματικοῦ δημιουργοῦ, ἀλλὰ βρίσκεται ἄφθονη μέσα εἰς τὴν αἰωνίαν ἀπεραντωσύνην τῆς Ζωῆς, οἱ ἄνθρωποι τῶν παλαιότερων ἐποχῶν – ὅσοι ἠθελαν, ὅσοι ἠσθάνοντο τὴν ἀκατανίκητην πνευματικὴν πείναν – ἀνάζητοῦσαν κ' εὗρισκαν τὴν πνευματικὴν των τροφήν εἰς τὴν Ζωὴν. Ἐ ζ ο ὕ σ α ν ἔντονα πνευματικῶς. Ἐσκέπτοντο – ἐλάμβανε, δηλαδὴ ὁ νοῦς των συνειδήσιν τῶν πραγματικότητων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ἡ ὑπεροχὴ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῆ. Ποῖος θὰ μπορούσε νὰ πῆ ὅτι, ἀντὶ ἓνα βρέφος, ἓνα νήπιον, νὰ τραφῆ μὲ τὸ γάλα τῆς μητέρας του καὶ ν' ἀντλή τὰ ζώπυρα τῆς Μητέρας Φύσεως ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν ἥλιον, τὸν ἀέρα τῶν βουνῶν καὶ τῶν κάμπων καὶ τῶν θαλασσῶν, τὸ νερό τῶν

πηγών και τό ψωμί τοῦ ἱεροῦ σιταριοῦ, τό καρυκευμένον ἀπό τήν ὄρεξιν τῆς ὑγείας καί τοῦ φυσικοῦ κόπου, θά ἐγίνετο ἀρτιώτερος ἄνθρωπος, ἂν ὑπεβάλλετο εἰς τάς ὑπεριώδεις ἢ ὅπως ἀλλέως τάς ὀνομάζουν τεχνητάς ἀκτίνες, μέ τάς ὁποίας εἰς τά βορεινά κλίματα αἱ κλινικαί ἀντικαθιστοῦν τόν ἥλιον, ἂν ἐτρέφετο μέ τάς φωσφορούχους καί ἀσβεστούχους σκευασίας πού ἀκριβοπωλοῦν τά φαρμακεῖα, ἂν ἐδυνάμωνε μ' ἐνέσεις;

Ἡ Ζωή! Αὐτή εἶναι τό μεγάλο, τό αἰώνιον, τό πάνσοφον, τό π λ ῆ ρ ε ς βιβλίον, τοῦ ὁποίου τό διάβασμα δέν κουράζει ποτέ τό μυαλό τοῦ ἀνθρώπου, δέν διαφθεῖρει ποτέ τήν ψυχήν, δέν γεννᾷ ποτέ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του τήν ἀπεχθῆ οἴησιν τῶν γνώσεων, πού χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους, πού κάνει τοὺς «διανοουμένους» νά ξεπέφτουν ἀξιοδάκρυτα εἰς τήν ὠμολογημένην καί αὐθαδῶς ἐπιδεικνυομένην, ἢ ἀνομολόγητην καί πολὺ ἀναξιώτεραν διὰ τοῦτο, ὑπεροψίαν, τῶν ἀπλῶν καί τιμίων. Ἡ Ζωή.

Τά διδάγματα τῆς οἱ ἀπλοῖ καί ἀδιάφθοροι ἄνθρωποι τά προσδέχονται μέ τόν ἡρεμον καί ἀσυναίσθητον σεβασμόν πού δέχονται τήν θαλπωρήν τοῦ ἡλίου. Καί μέσα εἰς κάθε ἀνθρώπον – καί τόν πλῆεν ἀπλοϊκόν – βρίσκεται ἡ δυνατότης τοῦ διαβάσματος τοῦ μεγάλου βιβλίου τῆς Ζωῆς. Τό διαβάζει κατ' ἀρχάς μέ τό αὐθόρμητον αἰσθημά του, πρὶν ἀφυπνισθῆ εἰς ἐνέργειαν ὁ Νοῦς. «Λεπτότατος εἶνε ὁ τρόπος τῆς Φύσεως – λέγει ὁ Ἄγγλος ποιητής Ροβέρτος Μπριτζες – μέ τόν ὁποῖον ἀφυπνίζει κρυφά εἰς ἐπίγνωσιν τήν θυμικήν αἰσθησιν καί μέ κάποιον οὐράνιον ὀρατισμόν ξυπνᾷ τήν ἔλξιν τῆς δημιουργικῆς ἐνεργείας πού εἶνε ἡ ὑπάτη φάσις τῆς ζωῆς κάθε ὄντος».

Ἡ πρώτη ἐπίδρασις τοῦ διαβάσματος τοῦ βιβλίου τῆς Ζωῆς εἰς τήν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐπίδρασις μ ο υ σ ι κ ῆ . «Διὰ τὰ παιδιά – λέγει ὁ Μπριτζες – τὰ πνευματικά πράγματα εἶνε ὅπως ἡ Μουσική». Πράγματι, τὰ παιδιά – ἀνθρώπινα ὄντα ἀδιάφθορα καί αὐτὰ ἀπό τήν διανόησιν – διανοοῦνται, κατὰ τόν ὠραῖον τόν τρόπον των, μουσικῶς. Ἐάν κατορθωθῆ νά διατηρηθῆ ἡ μ ο υ σ ι κ ὴ αὐτῆ ἡ ψυχική, ἐφ' ὅσον ὁ Νοῦς ἀφυπνίζεται εἰς ἐνέργειαν, τότε ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις δέν κινδυνεύει νά καταντήσῃ ποτέ εἰς «διανόησιν» – τήν σημερινήν διανόησιν πού εἶνε καί αὐτὴ ἓνα ἀπό τὰ θλιβερώτερα χαρακτηριστικά τοῦ ξεπεσμένου ὑπερδianoητικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως.

Τό διάβασμα τῶν βιβλίων εἶναι ἀκίνδυνον, ὅταν ἀποκτήσῃ κανεὶς τήν ἐπίγνωσιν τοῦ τί τοῦ χρειάζεται ὡς τροφή πνευματική. Ὅταν γνωρίσῃ τί δέχεται εὐχαρίστως ὁ πνευματικὸς του ὄργανισμός, τί τόν βοηθεῖ εἰς τὸ ν' ἀναπτύξῃ τὰς ἰδικὰς του τάσεις, νά προχωρήσῃ εἰς τόν δρόμον τῆς ἰδικῆς του τῆς ἐξελιξεως. Ἡ ἐπιλογή εἰς τό διάβασμα εἶνε ἀκόμη σημαντικώτερα ἀπό τήν ἐπιλογὴν τῆς φυσικῆς τῆς τροφῆς, ἐκείνης πού ταιριάζει εἰς τόν κάθε φυσικόν ὄργανισμόν. Διότι τ' ἀποτελέσματα τῆς στομαχικῆς δυσπεψίας εἶνε βλαβερά διὰ τό άτομον πού τήν ἐπροκάλεσε μέ τήν διαιτητικὴν ἀκρισίαν του· ἀλλά τ' ἀποτελέσματα τῆς δυσπεψίας τῆς πνευματικῆς – ἢ «διανόησις», ὅπως ἐκλαμβάνεται εἰς τήν ἐποχὴν αὐτὴν τῶν γενικῶν παρεννοήσεων καί παρεξηγήσεων – εἶνε βλαβερά διὰ τήν πνευματικὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκείνο πού χρειάζεται δέν εἶνε ἡ «διανόησις», ἀλλά ἡ κ α τ α ν ό η - σ ι ς . Ἡ πρώτη προκαλεῖ συνηθέστατα τήν ὑπερτροφίαν τοῦ ἀτόμου, τήν ὑπερανάπτυξιν τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Γίνεται σκοπός καί ὄχι μέσον πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ «διανόησις διά τήν διανόησιν» – θά μπορούσαν νά ποῦν οἱ σημερινοί «διανοοῦμενοι», ὅπως ἔλεγαν, ὀλίγον παλαιότερα, «ἡ τέχνη διά τήν τέχνην». Ἀποξηραίνει τήν ψυχὴν καί στενεύει τὸ πνεῦμα εἰς τὸν περίφρακτον στίβον τῶν συλλογιστικῶν εὐκαμφσιῶν. Ἐνας ἀκροβάτης, ὅμως, μᾶς διασκεδάζει, μᾶς τέρπει προσκαιρῶς, ἀλλά κανεὶς λογικὸς ἄνθρωπος δέν τὸν ἀναγορεύει διά τοῦτο ἥρωα ἢ ἀπλῶς ἀθλητὴν. Ἡ κ α τ α ν ό η σ ι ς , ἀντιθέτως, εἶνε τὸ προϊόν τῆς πείρας τῆς Ζωῆς – τοῦ διαβάσματος τοῦ αἰώνιως νέου βιβλίου τῆς Ζωῆς. Καί εἶνε, πρὸ πάντων, τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ εὐτυχές, μιᾶς ἰσορροπίας ἐσωτερικῆς μεταξύ τῆς μ ο υ σ ι κ ὴ τ η τ ο ς – πού δημιουργεῖ ἡ ἐπαφή μιᾶς παιδικῆς, ἀπλῆς ἀδιαφθόρου ψυχῆς μέ τήν πνευματικὴν πραγματικότητα τῆς Ζωῆς – καί τῆς συνειδήσεως τοῦ νοήματος τῆς ἰδίας αὐτῆς Ζωῆς πού λαμβάνει ὁ καθαρὸς λογισμὸς.

Ἡ ἰσορροπία αὐτὴ ἐκδηλώνεται ὡς ἀγάπη καί ἀλληλεγγύη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ ἡ διάλεκτος τῆς ξηρᾶς «διανοήσεως» εἶνε κορακιστικά πού διαιροῦν τοὺς ἀνθρώπους εἰς μίαν ἀσυνεννοησίαν, διότι ἐκλαμβάνονται ἀπὸ ἐκείνους πού τὰ ὁμιλοῦν ὡς γλώσσα πνευματικῆς ἀνωτερότητας, ἐνῶ εἶνε ἀπλῶς σύμπτωμα ἀνθρωπίνου ξεπεσμοῦ.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Πώς νά εξασθενήσετε τήν ὀργάνωσή σας!

1. Μὴν πηγαίνετε στὶς συνεδριάσεις ἢ ἀργοπορῆτε.
2. Ὅταν μετέχετε τῶν συνεδριάσεων, κατηγορεῖτε τοὺς ἀξιωματοῦχοις καὶ τ' ἄλλα μέλη.
3. Μὴν δέχεσθε ἀξιώματα· εἶναι πιὸ εὐκόλη ἢ κριτική, παρά ἡ δημιουργική ἐργασία.
4. Γκρινιάζετε, ἂν δὲν σᾶς βάλουν σέ κάποια ἐπιτροπή· ἂν σᾶς βάλουν, ἀπουσιάζετε.
5. Ἄν ζητήσουν τῆ γνώμη σας γιά κάποιο σοβαρό θέμα, μὴ λέτε τίποτε. Ἄλλά μετὰ τῆ συνεδρίαση νά λέτε δυνατὰ τί ἐπρεπε νά γίνη.
6. Μὴ σκοτιζέστε νά ἀποκτήσουν οἱ συνεδριάσεις ἐνδιαφέρον· ἀφήστε τὸν πρόεδρο νά σηκώσει τὸ βάρος.
7. Συμφωνῆτε μὲ τὰ λεγόμενα κατὰ τὴν συνεδρίασιν· καὶ διαφωνῆτε μὲ ὅλα ἐκτός τῆς συνεδρίασεως.
8. Λάβετε ἀπὸ τὴν ὀργάνωσή σας πᾶν ὅ,τι μπορεῖ νά σᾶς δώσει, ἀλλά μὴ δώσετε τίποτε ἐσεῖς.
9. Δέχεσθε τὴν συνεργασία ἄλλων μελῶν, ἀλλά μὴ συνεργάζεσθε σεῖς μὲ ἄλλους.
10. Ὅταν κάτι δὲν πάει καλά, ριχνετε τὴν εὐθύνη στοὺς ἀξιωματοῦχοις.

Πώς νά δυναμώσετε τήν ὀργάνωσή σας!

1. Θεωρῆτε καθῆκον τὴν τακτική φοίτησι· καὶ τὴν ἀκρίβεια.
2. Ἄν οἱ ἀξιωματοῦχοι πέφτουν σέ λάθη, προσπαθῆτε νά τοὺς βοηθᾶτε μὲ συμπάθεια.
3. Νά εἰσθε πάντα ἔτοιμοι πρὸς ἀνάληψιν εὐθυνῶν καὶ ν' ἀποδίδετε τὸν καλύτερο ἑαυτὸ σας.
4. Δίνετε προτίμηση σέ ἄλλους, καλύτερους ἀπὸ σᾶς. Ἄν σᾶς ἐκλέξουν, βάλετε ὅλα τὰ δυνατὰ σας.
5. Δίνετε τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀνεπηρέαστη γνώμη σας, δίχως φόβο ἢ εὐνοία, ἀλλά μὲ ἥπιο κ' εὐγενικό τρόπο.
6. Προσπαθῆτε νά γίνωνται πιὸ ἐνδιαφέρουσες οἱ συνεδριάσεις, μὲ τὴν ἐποικοδομητική βοήθειά σας.
7. Ἄπαξ συμφωνήσετε κατόπιν πλήρους ἐξετάσεως, μὴ ἀλλάζετε γνώμη χωρὶς βασιμούς λόγους.
8. Καλλιεργῆτε τὸ πνεῦμα τῆς προσφορᾶς στὴν ὀργάνωση, παρά τῆς ὠφελείας ἀπὸ αὐτὴν.
9. Ἄν δὲν μπορῆτε νά ἀναλάβετε σεῖς ἐργασία, τοῦλάχιστον συνεργασθῆτε μὲ τοὺς ἄλλους.
10. Θεωρῆτε τὸν ἑαυτὸ σας σάν ἕναν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ συμμερίζεσθε τὴν ἀποτυχία των.

**ΔΥΝΑΜΩΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΑΣ ΤΗ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Η ΟΠΟΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ**

Τά «Μυητικά Συστήματα» καί ἡ Ἐπιστήμη

Τοῦ Σταύρου Βασαρδάνη

Εἶναι γνωστό ὅτι τὰ Πανεπιστήμια, στήν Ἐποχή μας, (1989) σχεδόν στό σύνολό τους, ἀπορρίπτουν τὰ λεγόμενα «Μυητικά Συστήματα». Ἐκτός ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ὅπου διδάσκουν σπουδαῖοι ἐπιστήμονες, μέ «άνοικτές» ἄς ποῦμε «θύρες». Αὐτοί δέν τὰ ἀπορρίπτουν, ἀπλῶς δηλώνουν ὅτι δέν τὰ γνωρίζουν. Δέν τὰ ἔχουν ἐρευνήσει. Εἶναι δέ αὐτά τὰ μυητικά συστήματα: Ὁ Ἐσωτερισμός, ὁ Ἀποκρυφισμός, ὁ Μυστικισμός, ἡ Θεοσοφία, ὁ Τεκτονισμός, καί ἄλλα. Καί εἶναι πανάρχαια. Καί ἐρευνοῦν ἓνα ἄλλο Σύμπαν. Ποῦ εἶναι ἐξ ἴσου Μεγάλο καί Ἄπειρο καί Παράξενο, καθῶς εἶναι τό Ἐξωτερικό Σύμπαν, ποῦ ἐρευνᾷ ἡ «ἀπό Καθέδρας» Ἐπιστήμη τῶν Πανεπιστημίων μας, στό Ἔργαστήριο μέ τό πείραμα καί τήν ἀπόδειξη.

Ἡ σημερινή ἐπιστήμη (τοῦ 1989) δέν εἶναι ὅμως ὀλόκληρη ἡ ΕΠΙΣΤΗΜΗ νομιζῶ. Ὑπάρχει παραδείγματος χάριν καί ἡ Ἐπιστήμη τοῦ 2089. Τό «Τρίτον Κύμα τοῦ Πολιτισμοῦ μας», καθῶς τό ὀνομάζουν, μέ τή τρομερή Τεχνολογία, ποῦ ἔρχεται μέ ταχύτατο ρυθμό, ποῦ δέν τόν εἶχαμε προβλέψει, οὔτε ἡ Ἐπιστήμονές μας, οὔτε οἱ Πολιτικοί μας Ἡγέτες, οὔτε οἱ Φιλόσοφοι, καί ἀπό τό ὁποῖο κύμα κινδυνεύουμε, (ἴδε βιβλίο μου «Σκίτσα Μεγάλων» – Κεφ. «Εἰσαγωγή»).

Καί ὑπάρχει ἀκόμη καί Ἐπιστήμη τοῦ 2089 καί τοῦ 3089 καί τοῦ 4089 καί οὕτω καθεξῆς. Ἡ ΕΠΙΣΤΗΜΗ εἶναι ἀπειρη θά μάς πεῖ ὁ Ἀνατολίτης Σοφός ΜΟΡΥΑ στό περίφημο βιβλίο του «ΟΜ». Καί τούς «Νόμους» τοῦ Σύμπαντος δέν τούς φτιάξαμε ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ μικροῦ Γαλάζιου Πλανήτη Γῆ. Τούς ἐφτιαξε τό Σύμπαν. Ἐμεῖς ἀνακαλύπτουμε ποῦ καί ποῦ, κάποιον Νόμο. Καί ὑπάρχουν πολλοί (ἀπειροί) Νόμοι τοῦ Σύμπαντος ποῦ δέν τούς ἔχουμε ἀνακαλύψει καί δέν τούς ξέρουμε... «ὑπάρχουν τόσα πράγματα Ὅρατιε γύρω μας ποῦ δέν τὰ γνωρίζουμε...» θά μάς πεῖ ὁ Λουκρήτιος στό Ἐπικό του Ποίημα DE RERUM NATURA («Περί τῆς Φύσεως τῶν Πραγμάτων») τόν πρῶτο αἰῶνα π.Χ. Τό ἴδιο θά μάς πεῖ ὁ ROBERT OPENHAÏMER ὁ πατήρ τῆς Ἀτομικῆς Βόμβας, τόν εἰκοστό αἰῶνα μ.Χ. «...Ἡ Ἐπιστήμη σήμερα μάς ἀποδεικνύει πόσο ἀπίστευτα παράξενο εἶναι τό Σύμπαν...». Αὐτά λοιπόν καί ἄλλα τινα ἐρευνοῦν τὰ «Μυητικά Συστήματα» μέ κάποια δική τους μέθοδο (τυπικά). Σκοπός: Νά ἀναπτύξουν, νά βελτιώσουν τό ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ἀνθρώπινο Σύμπαν – τόν ἄνθρωπο. Βεβαίως εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν προκοπή τοῦ Ἀνθρώπου καί ἡ ἀνάπτυξη τῆς Ἐρευνας τοῦ Ἐξωτερικοῦ Σύμπαντος, τῆς «Τεχνολογίας» καί τῶν ἄλλων «ἀπό Καθέδρας» Ἐπιστημῶν.

Τό λάθος ὅμως εἶναι, κατά τήν ταπεινήν μου γνώμην, ἡ ἀπόρριψις τῶν «Μυητικῶν συστημάτων», καί μάλιστα χωρίς «Ἐρευνα» ἀπό τήν «Ἐπιστήμην τῆς Καθέδρας». Ἀναλογίζεσθε τί μπορεῖ νά συμβεῖ ἂν τά φοβερά ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα ποῦ ἔχει ἐπιτύχει ἡ Ἐπιστήμη τοῦ

Ἐξωτερικοῦ Σύμπαντος ἢ «Τεχνολογία» π.χ. περιέλθουν εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν καλλιεργήσει, ἀναπτύξει, τὸ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ τοὺς Σύμπαν; Ἡ γιὰ νὰ ὀμιλήσουμε ἀπλοῦστερα, δὲν ἔχουν καλλιεργηθεῖ ἔσωτερικά-ψυχικά; Καταστροφὴ, Χάος.

Καὶ νομίζω πῶς αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ στόχος τῶν λεγομένων «Μυητικῶν Συστημάτων». Νὰ προσφέρουν στοὺς ἀνθρώπους τοῦ μικροῦ μας πλανήτη τὴν Τάξιν ἀπὸ τὸ Χάος. Τώρα ἢ στὸ Μέλλον.

ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΜΗΝ ΕΙΣΑΙ ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΙ;

Αἰδ. Ζάνου Γουγοῦτα

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΑΥΤΟΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ!

Η ΨΥΧΟΒΙΟΛΟΓΙΑ, Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΔΕΝ ΑΡΝΟΥΝΤΑΙ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥΣ.

ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΕΧΟΥΜΕ ΑΝΑΓΚΗ ΨΥΧΟΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ, ΔΙΟΤΙ ΑΡΚΕΤΑ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΣΥΧΝΑ ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΟΝ ΜΑΣ ΕΑΥΤΟ ΚΑΘΩΣ ΛΙΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΜΑΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΡΩΜΑΙΩΝ 7 ΚΕΦ.

ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΝΑΙ Η ΠΙΣΤΗ ΣΤΟ ΘΕΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΑΣ!

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ «ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ» ΑΛΛΑ ΑΙ ΨΥΧΟΒΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΩΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΧΡΕΙΑΖΟΜΕΘΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣ ΟΡΘΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΜΑΣ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΑΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΛΑΒΕΙ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗΝ, ΝΑ ΜΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΙΗΣΟΥΝ!

ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΥΝ ΠΛΗΡΩΣ;

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ;

ΤΙ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ; ΤΑ ΔΙΑΖΥΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΕΡΟΙ ΓΟΝΕΙΣ;!

ΝΑ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΕ ΑΝΑΓΚΗ ΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΩΣ Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΑΠΟ ΨΥΧΟΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΤΡΟΦΗ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΣΤΟΜΑΧΙΚΗ!

ΑΙΔ. ΖΑΝΟΣ ΓΟΥΓΟΥΤΑΣ
DETROIT, MICH

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρία ἐν Ἑλλάδι
Βουκουρεστίου 25, 106 71 Ἀθήνα

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ
ΜΑΡΤΙΟΥ – ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1990**

Εἰσοδος Ἐλευθέρα – Βουκουρεστίου 25, ὥρα 8 μ.μ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

1	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γεώργιος Γιανναδάκης – Ἐσωστρεφῆς καὶ Ἐξωστρεφῆς Θεόσοφος
2	Παρασκευή		60η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΜΕΛΩΝ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
5	Δευτέρα	Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡ.	Παν. Ἀγανῶστου – « Ἀπὸ τίς ἐσωτερικὲς διδασκαλίαι τῶν παλαιότερων Διδασκάλων »
6	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – « Τὸ Κάρμα »
8	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χ. Καμαρωτάκης – « Ὁ Πνευματισμὸς ὑπὸ τὸ φῶς ἐσωτερισμοῦ (4ον) »
9	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας – « Κριναμούρτι »
13	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος – « Σχέση Θεοσ. Ἐταιρίας καὶ ἐσωτ. Ἱεραρχίας »
15	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρῆς – « Σκέψεις καὶ διαλογισμοὶ (2ον) »
19	Δευτέρα	Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡ.	Παν. Ἀγανῶστου – « Ἀπὸ τίς ἐσωτερικὲς διδασκαλίαι τῶν παλαιότερων Διδασκάλων »
20	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Κ. Ἠλιάδης – « Τηλεπάθεια & Τηλεκίνηση »
22	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Ἀγγελικὴ Κατσουράκη – « Ὁ δημιουργικὸς ρόλος τῶν σκέψεων στὴ Ζωὴ μας »
23	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας – « Κριναμούρτι »
27	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – « Τί σημαίνει Θεοσοφιστής; »
29	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Ἄνασ. Τριανταφυλλόπουλος – « Ἡ δύναμις τῆς πίστεως »

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2	Δευτέρα	Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡ.	Παν. Ἀγανῶστου – « Ἀπὸ τίς ἐσωτερικὲς διδασκαλίαι τῶν παλαιότερων Διδασκάλων »
3	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος – « Σχέση Θ. Ἐταιρίας καὶ ἐσωτ. Ἱεραρχίας »
5	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Ἡλίας Κίμος – « Τί εἶναι Πνευματικότης (2ον) »
6	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας – « Κριναμούρτι »
17	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Κ. Ἠλιάδης – « Ὁ θαυμαστός κόσμος μέσα μας »
19	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γεωρ. Σιβρῆς – « Φιλοσοφία καὶ διανόησις »
20	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας – « Κριναμούρτι »
23	Δευτέρα	Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡ.	Παν. Ἀγανῶστου – « Ἀπὸ τίς ἐσωτερικὲς διδασκαλίαι τῶν παλαιότερων Διδασκάλων »
24	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – « Οἱ ἐπτά φυλές τῆς Ἀνθρωπότητος »
26	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης – « Ὁ Πνευματισμὸς ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἐσωτερισμοῦ (5ο) »

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ: Ἡ Θεοσοφικὴ Στοὰ τοῦ Βόλου « ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ » θὰ συνεδριάζει κάθε δευτέρου ΣΑΒΒΑΤΟ στίς πέρα κάτω ἡμερομηνίας: 10/2, 24/2, 10/3, 24/3, 7/4 μὲ θέμα: « Ἀνάλυσις – Ἐρωτήσεις καὶ ἀπάντησις πάνω στὸ Βιβλίον « ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ » τῆς Ε.Π. Μπλαβάτσκου.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία του «Ίλισου», Βουκουρεστίου 25, α΄ όροφος, Κωδ. 106 71, είναι άνοικτά καθημερινώς πλην Σαββάτου 10 - 1.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν, αποστέλλετε με ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν εις τήν διευθυνσιν: «Πολυδεύκην Αντζακα, Βουκουρεστίου 25, α΄ όροφος Κωδ. 106 71, Αθήνας». Αποστολαί με τραπεζικάς έντολάς μās δυσκολευουν πολυ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη άποσταλέντα στους κατωτέρω συνδρομητάς μās, έπεστράφησαν από τό Ταχυδρομείον με την σημείωσιν: «μετώκησε» ή «άγνωστος». Παρακαλούνται όσοι τους γνωρίζουν να τους ειδοποιήσουν ή να μās δώσουν τάς διευθυνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Άθηνά Βάνα
Απόστολος Γκιρτζής
Μαρία Ρουσέλη

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Γεωργ. Δαφνής, Κέρκυρα
Θεοδ. Καράμπελας, Άλεξανδρούπολη
Άλ. Παρασκευά, Γκούρα Κορίνθου
Γ.Α. Τριανταφύλλου, Πάτρα
Γεωργ. Φουρουτζόγλου, Δράμα

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Δημ. Βαλασκαντζής, Άθήνα
Ζαχ. Κωτοίκης, Άθήνα
Τασία Παπαϊωάννου-Μπενοπούλου, Άθήνα
Άριστ. Παπανικολάου, Άθήνα
Γεωργ. Βαϊδής, Θεσσαλονίκη
Άποστ. Μάτσικας, Βόλος

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Με τή σειρά λήψεως)

Διονύσης Κουλεντιανός «Βιολέττες και Στιλέτα» (Ποίηση)
Πετρούλα Α. Παναγιωτίδη «Άγώνες, Άγωνίες»
Χρήστος Γ. Ψαρράς «Κραυγή άπελπισίας για ειρήνη και σεβασμό στο περιβάλλον» «Ζωγραφική»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Πνευματική Κύπρος», Ιούλιος - Σεπτέμβριος '89
«Ήπειρωτική Έστία» Ιούλιος - Αύγ. - Σεπτ. '89
«Χρονικά» Νοέμβριος - Δεκέμβριος '89

ΔΩΡΕΕΣ

Ελένη Πιερράκου εις μνήμην Κ. Μελισσαρόπουλου δρχ. 1.000
Άνδρέας Άνδρέου δρχ. 1.000
Κων/νος Μπερεδήμας εις μνήμην Βάσσου Κριμπά

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Ηράκλειον: Βασ. Βασιλείου
Ίωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Μιχ. Παράσχου
Κέρκυρα: Άλεξ. Λούβρος
Λαμία: Άντ. Τριανταφύλλου
Λάρισα: Ίσ. Φελλούς
Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης
Εάνθη: Μάριος Κουτσοουρίδης
Πάτρα: Άθ. Κοντοσάκης
Ρέθυμνο: Άντ. Βιστάκης
Ρόδος: Άντ. Βεργωτής
Σέρραι: Άνέστης Σάββας
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Στ. Αλιφέρης
Χανιά: Έμμ. Νοδαράκης

Κύπρος: Θεοφ. Παναγιώτου,
2 Όθωνος, Τ.Τ. 102, τηλ. 474815
Λευκωσία
Τουρκία: Έλευθ. Καρακάσης

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΙΣΟΣ»
της Θεοσοφικής Έταιρίας
έν Έλλάδι
Βουκουρεστίου 25- Άθήναι 106 71
Ίδρυτής:
† ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Έκδότης-Διευθυντής:
Πολυδεύκης Άντζακας
Τιμή τεύχους Δρχ. 200
Ίαν. - Φεβρουάριος 1990

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΦΙΓΓΟΣ
ΠΕΤΡΟΥ ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ**

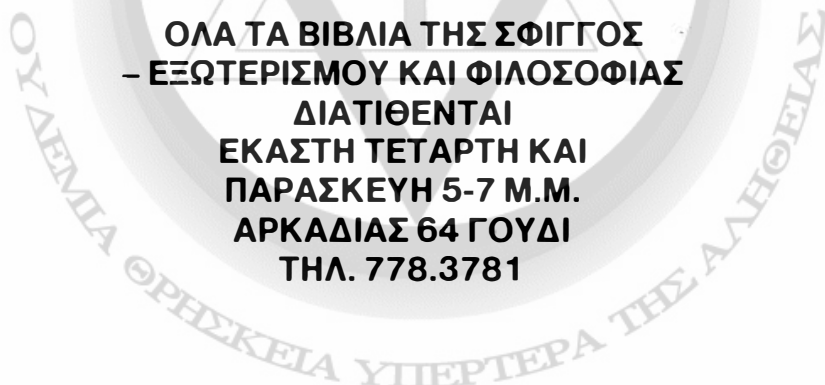
**ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ
– ΕΞΩΤΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ

**ΕΚΑΣΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5-7 Μ.Μ.**

ΑΡΚΑΔΙΑΣ 64 ΓΟΥΔΙ

ΤΗΛ. 778.3781

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25
α' ὄροφος, Κωδ. Ταχ. 106 71 Τηλ. 3620702

H.P. Blavatsky	Τά κλειδιά τῆς Θεοσοφίας	900
»	Ἡ φωνή τῆς αἰγῆς	500
An. Besant	Ὁ Ἐσωτερικός Χριστιανισμός	900
»	Θάνατος καὶ Ὑπερέραν	850
Besant-Leadbearer	Ἡ Ἄτραπος τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	800
C. W. Leadbeater	Ἡ μυστικὴ ἱστορία τοῦ Τεκτονισμοῦ	1800
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	400
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	400
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	500
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	400
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	900
»	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ζωὴ	900
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	600
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματάριο ἐνὸς Μύστου	600
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	300
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι	1200
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1956-58, 1959-61, 1962-65 ἑκάστη δεμένη		1200
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1966-1970 χαρτόδετος 900 δεμένη		1200

Τὰ ἔξοδα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνουν τὸν ἀγοραστήν
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 200

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 1.200 Ἐξωτερ. Δρχ. 2.000 Ἀεροπ. Δρχ. 2.500

Κάντε στοὺς φίλους πού ἀγαπάτε, ἓνα δῶρο πού τοὺς ἀξίζει: Μία συνδρομὴ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» γιὰ τὸ 1990.

PAPUS

ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΟΣΗ

Η ΦΥΣΙΚΗ, ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ο μεγάλος Γάλλος αποκρυφιστής κάνει
μία εντυπωσιακή προσέγγιση στη δοξασία
της Μετενσαρκώσεως, βασισμένος στη Δυτική
Εσωτερική Παράδοση, που έχει τις ρίζες της
στην Αρχαία Αίγυπτο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Θεμιστοκλέους 38, Τηλ. 36.30.824